

Nordea

Vuosikertomus 2017
Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj

Sisältö

Toimintakertomuksen katsaus	
Tuloslaskelma	3
Tase	3
Tunnusluvut	4
Käsitteet ja valuuttakurssit	5
Hallituksen toimintakertomus	
Makrotalouden kehitys	6
Kiinnitysluottotoiminnan kehitys vuonna 2017	6
Tuloslaskelman kommentit	7
Taseen kommentit	7
Henkilöstöhallinto	8
Vastuullisuus	8
Oikeudenkäynnit	8
Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	8
Näkymät vuonna 2018	8
Riskien, likviditeetin ja pääoman hallinta	9
Tilinpäätös	
Tuloslaskelma	20
Laaja tuloslaskelma	20
Tase	21
Oma pääoman muutokset	22
Rahavirtalaskelma	23
Tilinpäätöksen liitteet	25
Hallituksen esitys varsinaiselle yhtiökokoukselle	67
Tilintarkastuskertomus	68
Johto ja tilintarkastajat	73
Selvitys hyvästä hallintotavasta 2017	75

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj

Toimintakertomuksen katsaus

Tuloslaskelma¹

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Rahoituskate	192,1	51,4
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	-11,0	0,2
Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä	-2,4	-4,8
Muut liiketoiminnan tuotot	0,0	0,0
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	178,7	46,8
Hallintokulut:		
Henkilöstökulut	-1,9	-0,3
Muut kulut	-45,9	-11,5
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-47,8	-11,8
Tulos ennen arvonalentumistappioita	130,9	35,0
Arvonalentumistappiot luotoista, netto	0,7	0,4
Liikevoitto	131,6	35,4
Tuloverot	-26,3	-7,1
Tilikauden tulos	105,3	28,3

¹ Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj aloitti toimintansa 1 lokakuuta 2016. Tuloslaskelmaluvut loka-joulukuulta 2016 eivät ole vertailukelpoisia tammi-joulukuun 2017 lukujen kanssa.

Tase

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	198,2	200,0
Saamiset keskuspankeilta ja luottolaitoksilta	647,6	494,2
Luotot yleisölle	23 530,1	23 912,4
Johdannaissopimukset	535,4	789,8
Muut varat	113,9	189,8
Varat yhteensä	25 025,2	25 586,2
Velat luottolaitoksille	7 557,6	7 200,0
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle	15 469,6	16 299,9
Johdannaissopimukset	160,2	127,4
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	200,5	200,6
Muut velat	456,8	679,8
Oma pääoma	1 180,5	1 078,5
Velat ja oma pääoma yhteensä	25 025,2	25 586,2

Tunnusluvut¹

	2017	2016
Oman pääoman tuotto ² , %	9,3	10,6
Koko pääoman tuotto ² , %	0,4	0,4
Kulu/tuotto-suhde, %	27	25
Luottotappiotaso ² , pistettä	-0,3	-0,7
Ydinvakavaraisuussuhde, Basel I –lattiasäännöksen mukaisesti ³ , %	10,0	9,8
Vakavaraisuussuhde, ensisijainen pääoma, Basel I –lattiasäännöksen mukaisesti ³ , %	10,0	9,8
Vakavaraisuussuhde, Basel I –lattiasäännöksen mukaisesti ³ , %	11,9	11,7
Ydinpääoma, Basel I –lattiasäännöksen mukaisesti ³ , miljoona euroa	1,042,8	1 049,0
Ensisijainen pääoma ³ , miljoonaa euroa	1,042,8	1 049,0
Riskipainotetut erät, Basel I –lattiasäännöksen mukaisesti ³ , miljoonaa euroa	10,721,9	10 928,8
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta) ³	20	12
Henkilöstö keskimäärin	18	6
Palkat ja palkkiot ⁴ , miljoonaa euroa	-1,4	-0,2
Omavaraisuusaste, %	4,7	4,2

¹ Lisätietoa tunnusluvuista ja vaihtoehtoisiksi määritellyistä tunnusluvuista, katso www.nordea.com/en/investor-relations/

² Vuoden 2016 tunnuslukuja laskettaessa tuloslaskelmaluvut on muutettu vuositason luvuiksi.

³ Kauden lopussa

⁴ Vuoden 2016 luku on kaudelta loka-joulukuulta 2016.

Käsitteet ja valuuttakurssit

Vuosikertomuksessa esitetyt tiedot ovat alla olevien määritelmien mukaiset.

Kulu/tuotto-suhde

Liiketoiminnan kulut suhteessa liiketoiminnan tuottoihin prosentteina.

Omavaraisuusaste

Oma pääoma suhteessa tilinpäätöspäivän taseen loppusummaan prosentteina.

Omat varat

Omien varojen yhteismäärä koostuu ensisijaisesta ja toissijaisesta pääomasta. Toissijaiseen pääomaan luetaan huonommalla etuoikeudella olevat velat ja siitä vähennetään mahdollinen odotettujen tappioiden ja arvonalentumisten erotus.

Luottotappiotaso

Arvonalentumistappioiden osuus vuoden lopun luotonannosta, pistettä.

Oman pääoman tuotto (ROE)

Tilikauden tulos prosentteina keskimääräisestä omasta pääomasta vuoden aikana. Keskimääräiseen omaan pääomaan lasketaan tilikauden tulos ja maksamattomat osingot.

Koko pääoman tuotto (ROA)

Liikevoitto, josta on vähennetty verot, suhteessa keskimääräiseen taseen loppusummaan prosentteina. Keskimääräinen taseen loppusumma on laskettu keskiarvona vuoden alun ja lopun taseiden loppusummista.

Riskipainotetut erät

Taseen saamisten ja taseen ulkopuolisten erien vakavaraisuussäännösten mukaan laskettu summa, jossa on otettu huomioon luotto- ja markkinariskit ja operatiiviset riskit. Summaan ei sisällytetä omista varoista vähennettyjen osakkeiden kirjanpitoarvoa eikä aineettomia hyödykkeitä.

Ensisijainen pääoma

Ensisijainen pääoma koostuu ydinpääomasta ja ensisijaisesta lisäpääomasta. Ydinpääoma on se osuus omasta pääomasta, josta on vähennetty ehdotettu osinko, laskennalliset verosaamiset ja aineettomat oikeudet. Alijäämä – odotettujen tappioiden ja arvonalentumisten erotus – vähennetään kokonaisuudessaan ydinpääomasta. Myös muut vähennykset, kuten kassavirran suojaukset vähennetään suoraan ydinpääomasta.

Ensisijaisen pääoman suhde riskipainotettuihin eriin

Ensisijaisen pääoman suhde riskipainotettuihin eriin prosentteina. Ydinvakavaraisuussuhde tarkoittaa ydinpääoman (CET1) suhdetta riskipainotettuihin eriin prosentteina.

Vakavaraisuussuhde

Omien varojen yhteismäärä suhteessa riskipainotettuihin eriin prosentteina.

Käytetyt valuuttakurssit (vuoden lopun kurssit 31.12.2017)

EUR	1,0000	USD	1,1993	DKK	7,4449
GBP	0,88723	CHF	1,1702	SEK	9,8438
NOK	9,8403				

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj

Hallituksen toimintakertomus

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n kotipaikka on Helsinki ja Y-tunnus 2743219-6. Yhtiö on Nordea Bank AB:n (publ) kokonaan omistama tytäryhtiö.

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj (”Kiinnitysluottopankki”) toimii vakuudellisten joukkolainojen liikkeenlaskijana Suomessa. Kiinnitysluottopankin liikkeeseen laskemien joukkolainojen vakuutena on lähinnä suomalaisista asuntolainoista koostuva lainakanta. Kiinnitysluottopankki ei itse myönnä asuntolainoja, vaan ostaa lainat Nordea Bank AB:n (publ) Suomen sivuliikkeeltä. Kiinnitysluottopankin taseeseen sisältyvät lainat ovat pääsääntöisesti lähinnä suomalaisille kotitalouksille myönnettyjä pitkäaikaisia lainoja, joiden vakuutena on asuinkiinteistö.

Makrotalouden kehitys

Suomen talouskasvu on laaja-alaista. Vienti vetää ja myös kotimainen kysyntä on edelleen vahvaa. Yksityisen kulutuksen kasvun odotetaan jatkuvan ja tukevan talouskasvua, joskin hieman aiempaa vähemmän. Tulokasvun ja työllisyyden suotuisan kehityksen arvioidaan parantavan kotitalouksien ostovoimaa ja kuluttajien luottamusta. Yksityinen kulutus ylittää edelleen käytettävissä olevat tulot. Säästämisaste pysyy näin ollen negatiivisena ja kotitalouksien velkaantuneisuusasteen odotetaan jatkavan kasvuaan.

Matalat korot ovat lisänneet kotitalouksien velkaa. Asuntolainojen marginaalit ovat kaventuneet, ja suosituimman viitekoron lasku jatkui vuonna 2017. Uusien asuntolainasopimusten keskimääräinen korko on tällä hetkellä noin 1,1 prosenttia. Asuntolainojen korot pysyvät matalina ennustejakson ajan. Inflaation hienoisesta kiihtymisestä vuoksi reaalkorot ovat vielä tätäkin matalammat.

Matalista koroista ja talouden elpymisestä huolimatta uusien asuntolainojen kysynnän kasvun arvioidaan jäävän suhteellisen vaisuksi. Lisäksi Suomen asuntolainakannan kasvuvauhti on melko maltillista muuhun euroalueeseen verrattuna. Talouden noususuhdanne vahvistaa etenkin kotitalouksien ostovoimaa vuonna 2018.

Kiinnitysluottotoiminnan kehitys vuonna 2017

Kiinnitysluottotoiminta piristyi vuonna 2017, kun aiempaa suotuisimmat näkymät saivat patoutuneen kysynnän purkautumaan pitkään jatkuneen heikon kauden jälkeen. Kehitystä tukivat matalina pysyneet korot. Uudisrakentaminen on vilkastunut huomattavasti sekä pääkaupunkiseudulla että muissa kasvukeskuksissa, ja sitä tukee väestön muutto kasvukeskuksiin maan muista osista. Koko maassa uusien asuntojen hinnat nousivat 3,9 prosenttia edellisvuodesta. Pääkaupunkiseudulla hinnat puolestaan nousivat 5,0 prosenttia ja muualla maassa 3,4 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2017 vanhojen asuntojen hinnat nousivat 1,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Pääkaupunkiseudulla hinnat nousivat 2,7 prosenttia ja muualla maassa ne laskivat 0,3 prosenttia.

Sijoitusasuntojen markkinat kasvoivat koko vuoden 2017, kun rakenteilla oli paljon pieniä asuntoja ja vuokratasot nousivat (kolmannella neljänneksellä 2,4 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta). Vuokrien nousu on hidastunut vähitellen vuosina 2016 ja 2017.

Mielenkiintoa herättää asuntohintojen ja työllistymismahdollisuuksien polarisoituminen. Jakaantuminen kasvukeskuksiin ja muihin alueisiin jyrkkenee, sillä paineet muuttaa työn perässä kaupunkiin kasvavat. Nordean kiinnitysluottotoiminta painottuu vahvasti kasvualueille. Tämä on kuitenkin kehityssuunta, jota seuraamme edelleen tarkasti.

Sääntelyviranomaiset ovat määritelleet enimmäisluottotussuhteen, joka on ensiasunnon ostajilla 95 prosenttia ja muilla asunnonostajilla 90 prosenttia. Sääntös tuli voimaan heinäkuussa 2016, ja sen vaikutus Kiinnitysluottopankin luotonantoon on ollut suhteellisen vähäinen. Laina-ajat pitenevät hitaasti. Pisin Nordean tarjoama laina-aika on 35 vuotta. Suomessa asuntolainoja on perinteisesti lyhennetty tasaisesti, eikä tähän ole odotettavissa muutosta. Laina-aikana otetaan suhteellisen lyhyitä ja harvoja lyhennysvapaita.

Tuloslaskelman kommentit

Tuloslaskelman luvut viittaavat kauteen tammi-joulukuu 2017.

Liikevoitto oli 131,6 miljoonaa euroa. Kehityksen pääasiallisia vetureita olivat seuraavat erät:

- Rahoituskate oli 192,1 miljoonaa euroa. Korot pysyivät vuoden aikana erittäin matalina ja asuntolainojen marginaalit vakaina.
- Palkkiotuottojen ja -kuluja nettomäärä oli -11,0 miljoonaa euroa. Palkkiotuottoja kertyi lähinnä luotonannosta. Palkkiokuluja oli -16,1 miljoonaa euroa, ja ne liittyivät pääasiassa Nordea Bank AB:n (publ) Suomen sivuliikkeen antamaan takaukseen ja likviditeettilimiittiin.
- Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä oli -2,4 miljoonaa euroa. Se kertoo rahoitusinstrumenttien suojausten tehottomuudesta.
- Järjestämättömien luottojen määrä kasvoi vuoden 2016 lopun 63 miljoonasta eurosta 134,8 miljoonaan euroon vuoden 2017 lopussa. Kehitys oli odotettu, koska Kiinnitysluottopankki aloitti toimintansa 1. lokakuuta 2016 terveellä luottokannalla.
- Arvon alentumistappioiden nettomäärä oli 0,7 miljoonaa euroa positiivinen. Toteutuneita arvonalentumistappioita kirjattiin vuonna 2017 vain vähän, ja arvonalentumiskirjauksia peruutettiin enemmän kuin uusia tehtiin.
- Oman pääoman tuotto oli 9,3 prosenttia.

Taseen kommentit

Luotonanto

Luotonanto yleisölle oli 23,5 miljardia euroa vuoden 2017 lopussa (31.12.2016: 23,9). Luottoja henkilöasiakkaille oli 21,6 miljardia euroa (21,8) ja luottoja yrittäjäasiakkaille 1,9 miljardia euroa (2,1).

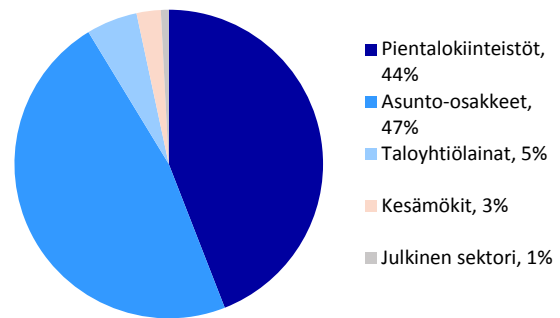
Varainhankinta

Yhtiön pääasiallinen varainhankinnan lähde on vakuudelliset joukkolainat, jotka lasketaan liikkeeseen Suomen kiinnitysluottopankkitoiminnasta annetun lain mukaisesti. Kiinnitysluottopankki laskee liikkeeseen vakuudellisia joukkolainoja osana 25 miljardin euron joukkolainaohjelmaansa. Vakuudellisten joukkolainojen määrä oli vuoden 2017 lopussa 15,5 miljardia euroa (16,3). Pitkäaikaisen rahoituksen lisäksi Kiinnitysluottopankki hankki lyhytaikaista rahoitusta emoyhtiöltään Nordea Bank AB:ltä (publ) ja sen Suomen sivuliikkeeltä. Konsernin sisäisten lainojen määrä oli vuoden 2017 lopussa 7,6 miljardia euroa (7,2). Lisäksi yhtiöllä on Nordea Bank AB:n (publ)

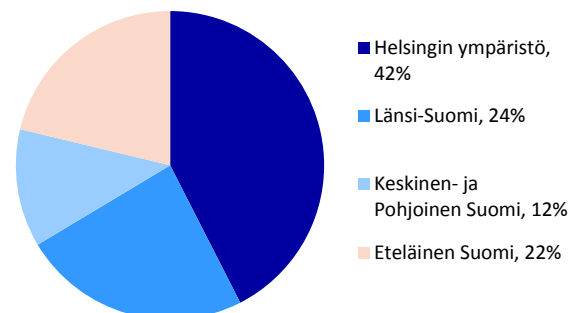
Suomen sivuliikkeen myöntämä huonommalla etuoikeudella liikkeeseen laskettu debentuurilaina, jonka nimellisarvo on 200 miljoonaa euroa.

Hyvän likviditeettitilanteensa vuoksi Kiinnitysluottopankki laski vuonna 2017 liikkeeseen vakuudellisten joukkolainojen lainaohjelmassaan vain yhden 1,5 miljardin euron joukkolainan. Joukkolainoja erääntyi vuoden aikana 2,3 miljardin euron arvosta.

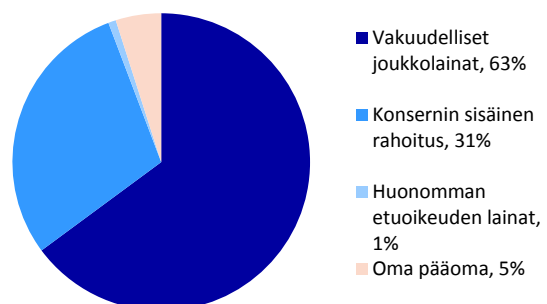
Katepooliin kuuluvien lainojen jakauma

Katepooliin kuuluvien lainojen maantieteellinen jakauma

Nordea Kiinnitysluottopankin rahoitusrakenne

Voitonjako

Kiinnitysluottopankin jakokelpoiset varat olivat 933,6 miljoonaa euroa 31. joulukuuta 2017. Tilikauden voiton osuus on 105,3 miljoonaa euroa. Osinkoa ehdotetaan maksettavaksi 102,0 miljoonaa euroa, minkä jälkeän jakokelpoisia varoja on 831,6 miljoonaa euroa.

Sitoumukset

Kiinnitysluottopankin taseen ulkopuoliset sitoumukset koostuvat lähinnä luottolupauksista. Luottolupauksia oli 209,6 miljoonaa euroa (5,2).

Johdannaissopimukset

Kiinnitysluottopankin johdannaissopimukset liittyvät lähinnä koron- ja valuutanvaihtosopimuksiin. Johdannaissopimusten nimellisarvoista annetaan lisätietoja liitteessä 11.

Vakavaraisuus

Osiassa ”Riskien, likviditeetin ja pääoman hallinta” annetaan numerotietoja ja muita tietoja, joiden perusteella voi arvioida yhtiön vakavaraisuutta.

Luokitus

Moody’sin luokitus yhtiön vakuudellisille lainoille oli vuoden 2017 lopussa Aaa.

Henkilöstöhallinto

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj noudattaa Nordea-konsernin henkilöstöhallinnon periaatteita. Lisätietoja annetaan Nordea-konsernin vuosikertomuksessa.

Vastuullisuus

Kiinnitysluottopankki on sitoutunut kestävään kehitykseen Nordea-konsernin yhteiskuntavastuun periaatteiden mukaisesti. Liiketoiminnassa kannetaan vastuuta ympäristöstä ja yhteiskunnasta. Lisätietoa Nordea-konsernin vastuullisuustyöstä annetaan osoitteessa www.nordea.com.

Oikeudenkäynnit

Vuoden 2017 loppuun mennessä Kiinnitysluottopankki ei ole ollut osallisena oikeudenkäynneissä eikä riita-asioissa.

Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Tilinpäätöspäivän jälkeen ei ole ollut sellaisia tapahtumia, jotka vaikuttaisivat tilinpäätöksen arvioimiseen.

Näkymät vuonna 2018

Odotamme talouden ja asuntolainojen kysynnän kasvavan vuonna 2018. Arvonalentumistappioiden odotamme kehittyvän yleisten luottovolyymien mukaisesti, mutta emme odota merkittävää suhteellista kasvua. Asuntolainatoiminta Suomen kasvualueilla kasvattaa liiketoimintaa kiihtyvällä tahdilla. Odotamme, että kasvu on hallittua ja että riskit eivät muutu olennaisesti.

Riskien, likviditeetin ja pääoman hallinta

Kiinnitysluottopankin organisaatorakenne

Määritelmät

Kiinnitysluottopankki = Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj

Sivuliike = Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliike

Nordea-konserni/konserni = Nordea Bank AB (publ) kaikkine tytäryhtiöineen.

Osa Nordea-konsernia

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj (Kiinnitysluottopankki) on Nordea Bank AB:n (publ) kokonaan omistama tytäryhtiö, eikä sillä ole omia tytäryhtiöitä tai omistusosuuksia muissa yhtiöissä. Kiinnitysluottopankin liiketoiminta on tiiviisti sidoksissa Nordea-konserniin ja sen sivuliikkeen toimintaan Suomessa. Kiinnitysluottopankki ei itse myönnä asuntolainoja, vaan ostaa lainat Nordea Bank AB:n (publ) Suomen sivuliikkeeltä. Kiinnitysluottopankin taseeseen sisältyvät lainat ovat pääsääntöisesti lähinnä suomalaisille kotitalouksille myönnettyjä pitkäaikaisia lainoja, joiden vakuutena on asuinkiinteistö. Nordean eri yksiköt hoitavat ulkoistamissopimusten mukaisesti Kiinnitysluottopankin puolesta muun muassa kirjanpidon ja raportoinnin, likviditeetin hallinnan, riskienhallinnan, tietotekniset järjestelmät, luottojen ja niiden laadun sisäisen valvonnan, luottojen hallinnoinnin ja holvipalvelut. Kiinnitysluottopankki on tuotevastuullinen yksikkö, mikä tarkoittaa, että se vastaa kiinnitysluotto-prosessista, useista lainatuotteista sekä niihin liittyvistä järjestelmistä ja työkaluista ja omistaa ne. Nordean muiden yksiköiden kanssa tehdyn tiiviin yhteistyön avulla Kiinnitysluottopankin henkilöstö on voitu rajoittaa tuotteiden ja järjestelmien kehityksestä, yhtiön johtamisesta ja riskienhallinnasta vastaavaan henkilöstöön. Vuoden 2017 lopussa Kiinnitysluottopankin henkilöstömäärä oli 20.

Kiinnitysluottopankin toiminnan rahoitus

Kiinnitysluottopankki rahoittaa toimintansa laske-malla liikkeeseen vakuudellisia joukkolainoja. Kiinnitysluottopankki hankkii rahoitusta myös Nordea Bank AB:ltä (publ) ja sen Suomen sivuliikkeeltä. Euroopan keskuspankki on myöntänyt Kiinnitysluottopankille Suomen luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) ja kiinnitysluottopankkitoiminnasta annetun lain (688/2010) mukaisen luottolaitoksen toimiluvan.

Kaikki Kiinnitysluottopankin vuoden lopussa liikkeessä olleet joukkolainat olivat vakuudellisia joukkolainoja. Kiinnitysluottopankki voi tarvittaessa laskea liikkeeseen uusia vakuudellisia joukkolainoja.

Kiinnitysluottopankin hallintoelimet ja johto

Hallitus

Hallituksen kokoonpano on muuttunut edellisen vuosikertomuksen julkaisemisen jälkeen. Nykyinen kokoonpano on seuraava:

- Petri Nikkilä (syntynyt vuonna 1971), puheenjohtaja, aloitti jäsenenä 19. syyskuuta 2017, Suomen Personal Bankingin johtaja, Nordea
- Hanna-Maria Heikkinen (syntynyt vuonna 1979), aloitti jäsenenä 1. lokakuuta 2016, Cargotecin sijoittajasuhdejohtaja
- Nicklas Ilebrand (syntynyt vuonna 1980), varapuheenjohtaja, aloitti jäsenenä 19. syyskuuta 2017, Products-yksikön johtaja, Nordea
- Riikka Laine-Tolonen (syntynyt vuonna 1966), aloitti jäsenenä 4. helmikuuta 2016, Personal Banking, Suomen toiminnon johtaja, Nordea
- Ola Littorin (syntynyt vuonna 1962), aloitti jäsenenä 4. helmikuuta 2016, Long Term Funding -yksikön johtaja, Nordea
- Nina Luomanen (syntynyt vuonna 1969), aloitti jäsenenä 4. helmikuuta 2016, Change and Transformation -yksikön johtaja, Nordea
- Markku Pehkonen (syntynyt vuonna 1962), aloitti jäsenenä 1. marraskuuta 2016, Sampo-konsernin riskienhallintajohtaja.

Johtoryhmä 31.12.2017

- Toimitusjohtaja – Thomas Miller (syntynyt vuonna 1971)
- Operatiivinen johtaja – Tarja Ikonen (syntynyt vuonna 1959)
- Riskienhallintajohtaja – Niko Nordlund (syntynyt vuonna 1974)
- Talousjohtaja – Tomi Ylöstalo (syntynyt vuonna 1982)
- Kiinnitysluottotuotteista ja järjestelmistä vastaava johtaja – Annina Valtonen (syntynyt vuonna 1978).

Yhtiön rekisteröity osoite on:
Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj
Satamaradankatu 5, Helsinki
00020 NORDEA.

Eturistiriidat

Edellä mainitut henkilöt ovat tai heistä saattaa tulla asiakkaita ja heille on myönnetty tai saatetaan myöntää asuntolainoja, jotka Kiinnitysluottopankki ostaa. Yhtiön tietojen mukaan yhtiön edut ja edellä mainittujen henkilöiden edut eivät ole keskenään ristiriidassa. Jotta vältetään eturistiriidat ja määritellään, miten yksittäisen henkilön tulee toimia eturistiriitatilanteissa, Kiinnitysluottopankissa sovelletaan useita Nordea-konsernissa laadittuja ohjeita, kuten eettisiä ohjeita, henkilöstön sivu- ja luottamustoimia koskevia ohjeita sekä henkilöstön arvopaperi- ja valuuttakauppaa koskevia sääntöjä. Hallituksen jäseniä koskevat lisäksi Suomen osakeyhtiölain mukaiset esteellisyys-säännöt.

Tilintarkastajat

PricewaterhouseCoopers Oy (valittiin uudelleen vuoden 2017 varsinaisessa yhtiökokouksessa)

Päävastuullinen tilintarkastaja
Juha Wahlroos
KHT.

Riskienhallinta

Riskienhallinta Nordea-konsernissa

Yleistä tietoa riskienhallinnasta

Nordea-konsernin riskit ovat liiketoimintastrategian ja konsernin pitkän aikavälin taloudellisten etujen mukaiset. Ne vastaavat konsernin riskinottokapasiteettia, ja ne pidetään Nordea Bank AB:n hallituksen riskinottohalukkuuden kautta vahvistaman riskiprofiilin mukaisina. Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on riskien tehokas valvonta. Lisäksi sillä pyritään varmistamaan, että riskit pysyvät riskinottohalukkuuden asettamissa rajoissa. Riskinottohalukkuus ja riskit pidetään tasolla, jossa on otettu huomioon konsernin kyky kattaa tappiot. Yhteys konsernin pääomarakenteen hallintaan on siksi läheinen.

Nordea-konsernin riskienhallinta- ja -valvonta-organisaatio

Nordean hallitus vastaa konsernin riskilimiiteistä ja niiden seurannasta sekä vakavaraisuussuhteita koskevien tavoitteiden asettamisesta. Riskiä mitataan ja siitä raportoidaan Nordea Bank AB:n hallituksen vahvistamien konsernin yhteisten periaatteiden mukaisesti. Nordea Bank AB:n hallitus päättää myös muun muassa luotto-, vastapuoli-, markkina-, likviditeetti- ja liiketoimintariskejä sekä operatiivisia riskejä koskevista periaatteista sekä vakavaraisuuden hallintaprosessista (Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP) ja likviditeetin hallintaprosessista (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process, ILAAP). Periaatteet tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Nordea Bank AB:n hallitus on päättänyt jakaa konsernin riskienhallinnan kolmeen puolustuslinjaan. Ensimmäinen puolustuslinja muodostuu liiketoimintalueista ja konsernin yhteisistä toiminnoista. Toisessa puolustuslinjassa ovat konsernia valvovat Group Risk Management & Control -yksikkö (GRMC) ja Group Compliance -yksikkö (GC). Kolmas puolustuslinja on konsernin sisäinen tarkastus (Group Internal Audit), joka on riippumaton muista puolustuslinjoista.

Ensimmäinen puolustuslinja vastaa omista riskeistään ja riskilimiittien mukaisesta toiminnasta sekä konsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien periaatteiden mukaisesta työskentelystä. Toinen puolustuslinja, joka on riippumaton ensimmäisestä puolustuslinjasta, vastaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien periaatteiden laatimisesta. Tähän sisältyy sen varmistaminen, että liiketoimintaa harjoitetaan tehokkaasti ja että käytettävissä olevat tiedot ja valvontamekanismit ovat riittävät ja tarkoituksenmukaiset liiketoiminnan riskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi. Kolmas puolustuslinja, joka on riippumaton ensimmäisestä ja toisesta puolustuslinjasta, vastaa konsernin varojen, maineen ja toimintakyvyn suojaamisesta vahvistamalla, että kaikki liiketoiminnan riskit tunnistetaan ja raportoidaan johdolle ja konsernin riskienvalvontatoiminnoille.

Riskienhallinta Kiinnitysluottopankissa

Yleistä tietoa Kiinnitysluottopankin riskienhallinnasta

Suurimman osan Kiinnitysluottopankin liiketoiminnasta hoitaa Nordea ja sen konttoriverkosto, joten suurin osa Kiinnitysluottopankin riskienhallinnasta on väistämättä sidoksissa konsernin riskienhallintaan. Kiinnitysluottopankin riskienhallinnalla on sama tarkoitus kuin konsernin riskienhallinnalla, ja siinä noudatetaan samoja periaatteita ja ohjeita kuin konsernissa yleisesti. Kiinnitysluottopankin riskienhallinta-johtaja ja johtoryhmä varmistavat, etteivät konsernin ohjeet, esitetyt riskilimiitit ja riskinottohalukkuus ole vahingollisia tai sopimattomia Kiinnitysluottopankin liiketoiminnalle, ja ryhtyvät tarvittaviin toimiin, jos niiden todetaan olevan vahingollisia tai sopimattomia. Kiinnitysluottopankki muokkaa käyttöön ottamiaan periaatteita ja ohjeita varmistaakseen, että ne ovat tarkoituksenmukaiset Kiinnitysluottopankin liiketoiminnan ja riskienhallinnan kannalta.

Kiinnitysluottopankin riskienhallinta- ja -valvonta-organisaatio

Kiinnitysluottopankin hallituksella on ylin vastuu yhtiöstä, ja se määrittelee Kiinnitysluottopankin hallintojärjestelyt, valvoo niitä ja vastaa niiden toimeenpanosta. Hallintojärjestelyillä varmistetaan yhtiön

tehokas ja hallittu hallinta. Lisäksi Kiinnitysluottopankin hallitus hyväksyy pääomasijoitukset, riskistrategian ja tärkeimmät riskilimiitit yhtiön johdon ja Nordean valiokuntien tekemien esitysten pohjalta.

Kiinnitysluottopankin toimitusjohtaja vastaa yhtiön päivittäisestä toiminnasta.

Yhtiöllä on kolme puolustuslinjaa. Toisen puolustuslinjan muodostavat CRO-toiminto, joka vastaa riskejä, riskienhallintaa ja prosesseja koskevien periaatteiden käyttöönotosta, ja Compliance-toiminto, joka seuraa, että sisäisiä ja ulkoisia sääntöjä noudatetaan. Kolmas puolustuslinja on sisäinen tarkastus. Yhtiön kaikki muut toiminnot kuuluvat ensimmäiseen puolustuslinjaan. Toinen puolustuslinja on riippumaton ensimmäisestä puolustuslinjasta ja valvoo sitä. Kolmas puolustuslinja on riippumaton ensimmäisestä ja toisesta puolustuslinjasta ja valvoo niitä. Toinen ja kolmas puolustuslinja koostuvat sisäisen valvonnan toiminnoista, joilla on yhteys Kiinnitysluottopankin hallitukseen ja jotka raportoivat suoraan Kiinnitysluottopankin hallitukselle. CRO-toimintoa johtaa riskienhallintajohtaja (Chief Risk Officer) ja varajohtajana toimii Senior Risk Officer. Compliance Officerin ja sisäisen tarkastajan palvelut ostetaan Nordea Bank AB:n (publ) Suomen sivuliikkeeltä.

Koska Nordean muut yksiköt hoitavat suurimman osan Kiinnitysluottopankin liiketoiminnasta, Nordea-konsernin kolme puolustuslinjaa tukevat vahvasti Kiinnitysluottopankin riskienhallintaa.

Kiinnitysluottopankin liiketoimintaan liittyvät riskit

Yleistä tietoa Kiinnitysluottopankin riskeistä

Kaikkiin yhtiöihin, jotka harjoittavat liiketoimintaa, kohdistuu riskejä. Tällä toimialalla on tunnistettu useita kriittisiä riskejä, joita on hallittava tehokkaasti. Monia näistä riskeistä ei voida poistaa kokonaan, sillä ne ovat olennainen osa liiketoimintaa ja sen harjoittamista. Kiinnitysluottopankin merkittävimmät taloudelliset riskit ovat luotto-, markkina- ja likviditeettiriski, kun taas merkittävimmät muut riskit ovat operatiivisia riskejä, kuten compliance-riski.

Luottoriski

Luottoriski – määritelmä

Kiinnitysluottopankin liiketoimintaan liittyvät riskit aiheutuvat pääosin luottoriskistä. Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että vastapuoli ei kykene täyttämään maksuvelvoitteitaan tai ei halua täyttää niitä eivätkä vakuudeksi pantatut varat kata velkaa. Muutokset yhtiön mahdollisuuksissa saada vastapuolilta takaisin lainoihin ja muihin saataviin sijoitetut varat ovat riskejä, jotka ovat olennainen osa yhtiön liike

toimintaa. Yhtiön lainansaajien ja muiden vastapuolien luottojen laatu voi heiketä yleisen taloussuhdanteen heikkenemisen, rahoitusjärjestelmän järjestelmäriskien tai laskevien vakuusarvojen vuoksi. Luottojen laadun heikkenemisellä on negatiivinen vaikutus yhtiön varojen arvoon. Jos yhtiön on tällaisessa tilanteessa aiemmin kirjattujen arvonalentumisten lisäksi kirjattava uusia arvonalentumisia odotetuista ja toteutuneista luottotappioista, kirjauksella olisi huomattava negatiivinen vaikutus yhtiön liiketoimintaan, taloudelliseen tilanteeseen ja tulokseen.

Luottoriski – Kiinnitysluottopankin luottoriskien hallintaorganisaatio

Liiketoiminta-alueet ovat yhdessä Group Credit Risk Management -yksikön kanssa ensisijaisesti vastuussa omaan toimintaansa liittyvien luottoriskien hallinnasta (mukaan lukien tunnistus, valvonta ja raportointi) sovittujen rajojen ja periaatteiden mukaisesti. Vastuu määritellään Kiinnitysluottopankin ja Nordea Bank AB:n välisissä ulkoistamissopimuksissa.

Toisessa puolustuslinjassa GRMC vastaa Kiinnitysluottopankin luottoprosessin kokonaisuudesta eli sitä koskevista ohjeista. GRMC vastaa myös luottosalkun laadun ja luottoprosessin valvonnasta ja seurannasta.

Kiinnitysluottopankissa luottojen laatua ja ohjeiden noudattamista valvotaan Kiinnitysluottopankin henkilöstön tuottamien raporttien ja tekemien tarkistusten avulla. Valvontaa täydentävät Nordea-konsernin tuottamat raportit ja tekemät tarkistukset. Raportit toimitetaan johtoryhmälle ja hallitukselle.

Luottoriski – tärkeimmät osa-alueet

Arvonalentumistit

Kiinnitysluottopankki arvioi jatkuvasti luottosalkunsa laatua etsimällä merkkejä saamisten mahdollisista arvonalentumisista ja pyrkii niiden vähentämiseen. Luottokelpoisuudeltaan heikkoja luottoja ja saamisia, joiden arvo on alentunut, seurataan jatkuvasti ja vähintään neljännesvuosittain arvioidaan tarve kirjata arvonalennus niiden senhetkisen tilanteen, asiakkaan liiketoimintanäkymien ja velanhoitokyvyn perusteella. Vastuun arvoa alennetaan, jos objektiiviset havainnot, kuten tappiotapahtumat ja muut todennettavissa olevat tiedot, viittaavat siihen, ettei asiakkaan tuleva rahavirta riitä vastuun täysimääräiseen takaisinmaksuun, vaikka pantatut vakuudet otettaisiin huomioon. Arvoltaan alentunut vastuu määritellään ongelmavastuuksi. Arvonalentumisen määrä on arvioitu tappio, joka muodostuu maksamatta olevan vastuun kirjanpitoarvon ja tulevien rahavirtojen nykyarvon, johon sisältyy pantatun vakuuden arvo, erotuksesta. Saamiset, joiden arvo on alentunut, voivat olla järjestämättömiä saamisia tai muita saamisia.

Luokittelu järjestämättömäksi saamiseksi tapahtuu, kun asiakkaan jokin vastuu on ollut erääntyneenä yli 90 päivää. Tällaiset vastuut raportoidaan joko ongelmavastuina tai terveinä vastuina tappioriskin mukaan. Luottojousto tarkoittaa luotonsaajan taloudellisten vaikeuksien tai odotettavissa olevien taloudellisten vaikeuksien vuoksi toteutettua uudelleenjärjestelyä tai uudelleen neuvoteltuja ehtoja. Määräaikaisen luottojouston tarkoituksena on varmistaa, että maksamatta oleva velka maksetaan takaisin täysimääräisesti. Esimerkkejä uudelleen neuvotelluista ehdoista ovat lyhennysprofiilin, maksuohjelman ja asiakasmarginaalin muutokset sekä rahoituskovenanttien helpottaminen.

Luottojoustoja myönnetään valikoidusti ja yksilöllisesti, ja myöntämisen jälkeen tehdään arvonalentumistesti. Arvonalentumiskirjaus tehdään tarvittaessa. Luottojoustoasiakkailta, joista ei tehdä arvonalentumiskirjausta, vakuudet ja/tai tulevien rahavirtojen nettomääräinen nykyarvo kattavat vastuut täysimääräisesti.

Kaikille merkittävillä asiakkaille tehtävien yksittäisten arvonalentumistestien lisäksi tehdään ryhmäkohtaisia arvonalentumistestejä. Tällaiset saatavaryhmäkohtaiset testit kattavat ne asiakkaat, joiden luottojen arvon ei ole todettu alentuneen yksittäisissä arvonalentumistesteissä. Saatavaryhmäkohtaisilla arvonalentumistappiovarauksilla on tarkoitus ottaa huomioon todetuista tappiotapahtumista johtuvat arvonalentumiset muiden kuin järjestämättömien luottojen salkuissa. Nordean käyttämässä saatavaryhmäkohtaisten arvonalentumiskirjausten mallissa hyödynnetään tilastollista mallia, jonka pohjalta arvioidaan, kuinka paljon arvonalentumiskirjauksia tarvitaan niissä Nordean salkkujen osissa, joita ei arvosteta saatavakohtaisesti. Saatavaryhmäkohtaisten arvonalentumiskirjausten malli perustuu luottosalkkuun sisältyvien asiakkaiden luokitusten muutoksiin. Saatavaryhmäkohtaiset arvonalentumiset arvioidaan toteutuneisiin tappioihin perustuvalla menetelmällä, jossa kunkin vastuun laatu suhteutetaan sen alkuperäiseen laatuun. Jos laatu on heikentynyt, mallin perusteella lasketaan saatavaryhmäkohtainen varaus, joka vastaa oikeaa ja riittävää arviota odotetusta tappiosta. Saatavaryhmäkohtaisesti arvioidaan myös ongelma-asiakkaat, joista ei ole tehty saatavakohtaisia varauksia. Mallin antamaa tulosta täydennetään asiantuntijapohjaisella analyysillä, jotta varmistetaan arvonalentumiskirjausten riittävyys. Mallia käytetään neljännesvuosittain, ja sen tuloksena on laskelma yksittäistä vastuuta alemmalta tasolta ylöspäin. Laskelmassa otetaan huomioon salkun viimeisin kehitys. Ryhmäkohtaisia arvonalentumistestejä tehdään neljännesvuosittain. Tämä kaksiportainen testausmenettely perustuu siihen, että tekemällä sekä yksittäiset että ryhmäkohtaiset varaukset voidaan varmistaa, että kaikki kuhunkin tilinpäätöspäivään mennessä syntyneet tappiot on otettu huomioon.

Nordeassa otettiin 1. tammikuuta 2018 käyttöön IFRS 9 -standardi rahoitusinstrumenttien arvonalentumisten arvioinnissa. IFRS 9 -standardiin sisältyvät arvonalentumisia koskevat vaatimukset perustuvat malliin odotetuista luottotappioista IAS 39 -standardin mukaisen, toteutuneisiin tappioihin perustuvan mallin sijaan. IFRS 9 -standardiin sisältyy arvonalentumisten kolmiportainen malli, jossa tasolle 1 luokitellaan hyvälaatuiset vastuut, tasolle 2 laadultaan heikentyneet vastuut ja tasolle 3 heikkolaatuiset vastuut. Saatavaryhmäkohtaiset ja saatavakohtaiset arvonalentumiskirjaukset perustuvat kolmeen skenaarioon. Skenaariot perustuvat tulevaisuutta koskeviin todennäköisyyksiin.

Asiakasluokitus

Luokitus- ja pisteytysmallit kuuluvat keskeisesti luottoriskin hallintaan. Nämä mallit pyrkivät arvioimaan asiakkaita ja ennustamaan maksukyvyttömyyttä. Luokitusmalleja sovelletaan yritysasiakkaisiin, kun taas pisteytysmalleja sovelletaan henkilöasiakkaisiin ja pieniin yrityksiin. Asiakkaan luokitus vahvistetaan yleensä limiitti- tai luottoesityksen tai vuosikatsauksen yhteydessä ja sille hankitaan vastuussa olevan luottoryhmän hyväksyntä. Pisteytysmallit ovat puhtaasti tilastollisia menetelmiä asiakkaan maksukyvyttömyystodennäköisyyden ennustamiseksi.

Vakuudet ja takaukset

Jos vastapuoli ei kykene täyttämään maksuvelvoitteita, luottotappioiden välttämiseksi on tärkeää, että luoton vakuudeksi annettu pantti ja/tai takaus kattaa Kiinnitysluottopankin saatavan vastapuolelta. Pääomavaateiden ja odotettujen tappioiden laskennassa tappioriskiä mitataan useilla luottoriskimalleilla. Useimmat näistä malleista koskevat menetelmiä, joilla suojaudutaan riskeiltä, kuten vakuuksia ja takauksia. Eri vakuustyypeillä on erilaiset tappio-osuudet (LGD), jotka puolestaan vaikuttavat pääoman tarpeeseen. Vakuudet arvostetaan saantihetkellä ja säännöllisesti sen jälkeen.

Luottoriski lukuina

Luottosalkku (luotot yleisölle ja saamiset luottolaitoksilta)

Kiinnitysluottopankin luotot yleisölle supistuivat hieinan vuoden 2017 aikana, ja niitä oli 23,5 miljardia euroa (23,9). Yrityksille annettujen luottojen osuus luotoista yleisölle oli 8 prosenttia (9) ja henkilöasiakkaille annettujen luottojen osuus 92 prosenttia (91). Luotonannon vakuus- ja maturiteettijakaumat esitetään liitteissä 25 ja 27. Kiinnitysluottopankki luottoa vain Suomessa sijaitsevia kiinteistöjä. Luottolupausta oli 209,6 miljoonaa euroa (5,2).

Edellisvuoden tapaan Kiinnitysluottopankin varoihin ei sisällynyt joukkolainoja tai muita korollisia arvopapereita. Saamia luottolaitoksilta oli vuoden lopussa 0,6 miljardia euroa (0,5). Koko summa kohdistui konserniyhtiöihin.

Saamiset, joiden arvo on alentunut

Saamisia, joiden arvo on alentunut, oli vuoden 2017 lopussa bruttomääräisesti 135,4 miljoonaa euroa. Ne liittyivät kokonaisuudessaan henkilöasiakkaisiin. Kun näistä saamisista vähennetään 2 miljoonaa euroa saatavakohtaisia arvonalentumiskirjauksia, saamisien arvo on alentunut, oli nettomääräisesti 133,4 miljoonaa euroa (66,9) eli 0,55 prosenttia (0,27) luotoista yleisölle ennen taseeseen kirjattuja arvonalentumisia. Saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista taseeseen kirjattuja arvonalentumisia oli 9,1 miljoonaa euroa (11,8). Taseeseen kirjattujen arvonalentumisten osuus bruttomääräisistä saamisista, joiden arvo on alentunut, oli 8 prosenttia (18). Lisätietoja on liitteessä 10 ”Luottosalkku ja siihen sisältyvät arvonalentumiset”.

Eräntyneiden luottojen määrä oli 168 miljoonaa euroa (165,2).

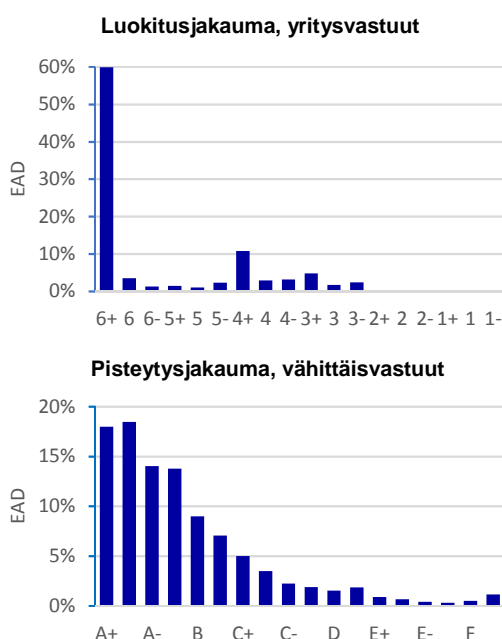
Asiakasluokitus

Henkilöasiakkaista 50 prosenttia (43) pisteytettiin vähintään luokkaan A- (asteikolla A+-F-, jossa A+ on paras ja F- heikoin luokka). Henkilöasiakkaista 2 prosenttia (3) pisteytettiin korkeintaan luokkaan F+. Vuoden aikana nettomääräisesti 3 prosenttia henkilöasiakkaista paransi luokitustaan.

Yritysasiakkaista 86 prosenttia (90) luokiteltiin vähintään luokkaan 4- (asteikolla 6+-1-, jossa 6+ on paras ja 1- heikoin luokka). Yritysasiakkaista 4 prosenttia (5) luokiteltiin korkeintaan luokkaan 1+. Vuoden aikana nettomääräisesti 4 prosenttia yritysasiakkaista paransi luokitustaan.

Luototusaste

Katepoolin painotettu keskimääräinen luototusaste oli 51,0 prosenttia (51,8). Se tarkoittaa, että vakuudet kattavat luotonannon kaksinkertaisesti.

Markkinariski

Markkinariski – määritelmä

Markkinariski tarkoittaa riskiä tappioista, jotka liittyvät Kiinnitysluottopankin taloudellisiin vastuisiin ja aiheutuvat markkinakoroissa ja niihin liittyvissä olettumuksissa tapahtuvista muutoksista, jotka vaikuttavat markkina-arvoon. Näitä ovat muun muassa korkojen, valuuttakurssien ja luottoriskipreemioiden muutokset. Kiinnitysluottopankin markkinariski aiheutuu pääasiassa annettuihin luottoihin sisältyvästä korkoriskistä sekä sen markkinoilta ja Nordea Bank AB:ltä (publ) hankkimasta rahoituksesta.

Markkinariski – Kiinnitysluottopankin markkinariskin hallintaorganisaatio

Group Treasury & Asset Liability Management -yksikkö (TALM) vastaa markkinariskin hallinnasta Kiinnitysluottopankin puolesta konsernin sisäisten sääntöjen sekä Kiinnitysluottopankin vahvistaman riskistrategian ja riskilimiittien mukaisesti. Vastuu määrittää ulkoistamissopimuksissa. Liiketoiminta on suurelta osin integroitu konsernin riskienhallintaan, jotta markkinariskiä hallitaan koko konsernissa mahdollisimman tehokkaasti. TALM ja GRMC vastaavat riskien tunnistamisesta, valvonnasta ja raportoinnista.

Markkinariskiiin liittyvä riskinottohalukkuus ja riskilimiitit perustuvat CRO-toiminnon ja GRMC:n yhteistyöhön. Riskinottohalukkuuden rajat hyväksyy Kiinnitysluottopankin hallitus.

Markkinariskit - tärkeimmät osa-alueet

Rakenteellinen korkoriski

Rakenteellisella korkoriskillä (SIIR) mitataan Kiinnitysluottopankille kertyvän rahoituskatteen muutosta seuraavien 12 kuukauden aikana kaikkien korkojen muuttuessa yhden prosenttiyksikön verran. Rakenteellinen korkoriski kuvastaa riskiä, joka syntyy taseerien ja taseen ulkopuolisten erien uudelleenhinnoittelujaksojen, volyymien ja viitekorkojen välisistä epätasapainoista.

Rakenteellista korkoriskiä mitataan Kiinnitysluottopankissa dynaamisilla simulaatioilla, joissa lasketaan useita rahoituskatetta koskevia skenaarioita ja verrataan niiden ja rahoituskatetta koskevan perusodotuksen välisiä eroja. Käytössä on useita korkoskenaarioita. Hallitus on asettanut riskilimiitin kahdelle korkoskenaariolle (nouseva ja laskeva korkoskenaario). Nämä skenaariot mittaavat markkinakorkotason yhden prosenttiyksikön muutoksen vaikutuksena rahoituskatteeseen 12 kuukauden ajanjaksolla, jolloin taseen oletetaan pysyvän muuttumattomana. Laskennassa otetaan huomioon asiakaskäyttötymisen pääpiirteet ja Nordean omia korkoja koskeva päätöksentekoprosessi.

Rakenteellisen korkoriskin riskilimiitin asettamisessa on kiinnitetty huomiota taloudellisen rakenteen optimointiin, riskinoton tasapainottamiseen ja luotettavaan tuloskasvuun. TALM vastaa rakenteellisen korkoriskin operatiivisesta hallinnasta.

Markkinariski lukuina

Rakenteellinen korkoriski

Nousevien korkojen rakenteellinen korkoriski oli vuoden 2017 lopussa -7 miljoonaa euroa (-29). Laskevien markkinakorkojen rakenteellinen korkoriski oli 94 miljoonaa euroa (135). Esitettyjen lukujen mukaan rahoituskate pienenee, jos korot nousevat, ja kasvaa, jos korot laskevat.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriski – määritelmä

Kiinnitysluottopankissa likviditeettiriskillä tarkoitetaan sitä, että Kiinnitysluottopankki pystyy suoriutumaan maksuvalmiutta koskevista velvoitteistaan vain maksamalla tavanomaista suuremmat kulut tai ei lainkaan pysty suoriutumaan velvoitteistaan niiden eräntyyessä. Kiinnitysluottopankin likviditeettiriski aiheutuu pääasiassa toiminnan rahoittamisesta markkinoilta ja Nordea Bank AB:ltä (publ) hankituilla lainoilla.

Likviditeettiriski – Kiinnitysluottopankin likviditeettiriskin hallintaorganisaatio

TALM vastaa Kiinnitysluottopankin likviditeetin hallinnasta ulkoistamissopimusten mukaisesti. TALM hallitsee likviditeettiä konsernin sisäisten sääntöjen sekä Kiinnitysluottopankin vahvistaman riskistrategian ja riskilimiittien mukaisesti. Vastuu määritellään ulkoistamissopimuksissa. Likviditeettiriskin hallinta on integroitu konsernin likviditeettiriskin hallintaan, jotta se on mahdollisimman tehokasta koko konsernissa. Yhtiön likviditeetin hallinta kuvastaa konservatiivista asennetta likviditeettiriskiin.

TALM ja GRMC vastaavat riskien tunnistamisesta, valvonnasta ja raportoinnista. Likviditeettiriskiin liittyvät riskinottohalukkuuden rajat hyväksyy Kiinnitysluottopankin hallitus.

Likviditeettiriski – tärkeimmät osa-alueet

Likviditeettipuskuri

Kiinnitysluottopankin ylläpitämän likviditeettipuskurin avulla voidaan varmistaa kiireellinen rahoitus silloin kun tavanomaisista lähteistä ei saada riittävästi varoja. Likvidit varat koostuvat keskuspankkitalletuksista.

Sisäinen selviytymisjakso

Kiinnitysluottopankin rahavirrat ovat liiketoiminnan luonteen vuoksi erittäin hyvin ennakoitavissa. Merkittävän lyhyen aikavälin likviditeettiriski liittyy vakuudellisten joukkolainojen juoksuaikoihin. Sisäistä selviytymisjaksoa (survival horizon) seurataan, ja se kertoo kulloisenkin likviditeettipuskurin mukaisen selviytymisjakson päivinä tai kuukausina.

Tärkeimmät likviditeetin lähteet ovat yhtiön liikkeeseen laskemat vakuudelliset joukkolainat ja Nordea-konsernin tarjoama rahoitus.

Maksuvalmiusvaatimus

Maksuvalmiusvaatimus (liquidity coverage ratio) on lakisääteinen vaatimus, joka lasketaan periaatteessa jakamalla likviditeetti-ikkunan aikana saapuvat rahavirrat lähteillä rahavirroilla. Yli 100 prosentin maksuvalmius tarkoittaa, että yhtiöllä on ylimääräistä likviditeettiä. Maksuvalmiusvaatimus on kiinteä, millä varmistetaan, että likviditeettipuskuria kasvatetaan ennen kuin joukkolaina erääntyy.

Pysyvien velkojen ja pysyvien varojen välinen ero

Pysyvien velkojen ja pysyvien varojen välisellä erolla (NBSF) varmistetaan, että pysyvät varat rahoitetaan pysyvillä veloilla. Kiinnitysluottopankin pysyvät velat koostuvat pääasiassa Nordea-konsernilta hankitusta rahoituksesta, joukkolainoista ja omasta pääomasta. Pysyviä varoja puolestaan ovat luotot yleisölle.

Likviditeettiriski lukuina

Vuoden 2017 lopussa Kiinnitysluottopankin sisäinen selviytymisjakso oli 8 kuukautta, maksuvalmius oli 1 585 prosenttia ja pysyvien velkojen ja pysyvien varojen välinen ero oli -1,2 miljardia euroa.

Operatiivinen riski

Operatiivinen riski – määritelmä

Operatiivinen riski tarkoittaa riskiä, joka aiheutuu sisäisten prosessien puutteellisuudesta tai virheellisestä toiminnasta, ihmisistä tai järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä ja joka toteutuessaan aiheuttaa suoraan tai epäsuorasti tappioita tai vahingoittaa mainetta. Operatiivisia riskejä ovat esimerkiksi juridiset riskit, compliance-riskit, rikollisen toiminnan aiheuttamat riskit ja prosessiriskit, mukaan lukien tietojärjestelmäriskit. Omia varoja koskevien vaatimusten osalta operatiivisia riskejä ovat myös juridiset riskit ja compliance-riskit. Operatiivisten riskien hallintaan sisältyy kaikki toiminta, jonka tavoitteena on tunnistaa, arvioida, vähentää ja seurata riskejä ja raportoida niistä. Riskejä hallitaan riskilimiiteillä riskinottohalukkuuden sallimissa rajoissa. Operatiiviset riskit tunnistetaan pääasiassa häiriöiden raportoinnin, ehdotettujen muutosten riskienhallinnan ja säännöllisten riskiarviointien yhteydessä sekä ylhäältä alaspäin että alhaalta ylöspäin.

Yhtiön kaikkeen toimintaan, ulkoistettuihin toimintoihin ja kanssakäymiseen muiden osapuolien kanssa voi liittyä operatiivisia riskejä. Kiinnitysluottopankin operatiiviset riskit ovat pitkälti samat kuin sivuliikkeen operatiiviset riskit, koska suurin osa liiketoiminnasta on ulkoistettu sivuliikkeelle. Kiinnitysluottopankki tekee oman arvion tärkeimmistä riskeistä, jotka on hallittava, ja säätelee niiden hallintaa sivuliikkeen kanssa tehdyissä palvelusopimuksissa.

Tuloksista raportoidaan Kiinnitysluottopankin hallitukselle.

Operatiivinen riski – Kiinnitysluottopankin operatiivisen riskin hallintaorganisaatio

Nordea-konsernissa liiketoiminta-alueet ja yksiköt vastaavat omaan liiketoimintaansa liittyvien operatiivisten riskien hallinnasta ja rajoittamisesta. Kiinnitysluottopankki vastaa omasta liiketoiminnastaan aiheutuvien operatiivisten riskien hallinnasta ja rajoittamisesta sekä riskienhallinnan seuraamisesta soveltuvien osin sivuliikkeen ja Nordea Bank AB:n (publ) liiketoimintayksiköissä. Riskienhallinnan seurannasta on sovittu Kiinnitysluottopankin ja palvelua tarjoavien yksiköiden välisissä palvelusopimuksissa. GRMC ja GC vastaavat Kiinnitysluottopankin johdon kanssa neuvoteltuaan operatiivisten riskien hallinnan jatkuvasta seurannasta ja laativat ohjeita, jotka koskevat erityisesti Kiinnitysluottopankkia.

Riskit tunnistetaan konsernin operatiivisia riskejä koskevien periaatteiden mukaisesti erityisesti kahden toimenpiteen avulla. Riskien ja valvonnan itsearviointi tehdään vuosittain. Vuoden 2017 itsearvioinnissa tunnistettiin liiketoiminnan kannalta tärkeitä operatiivisia riskejä ja compliance-riskejä ja ne priorisoitiin. Lisäksi toteutettiin useita niiden vähentämiseen tai välttämiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Liiketoimintavaikutusten analyysi tehdään vähintään kahden vuoden välein. Sen tavoitteena on tunnistaa Kiinnitysluottopankin liiketoiminnan tyydyttävän sujumisen kannalta kriittisimmät prosessit. Koska sivuliike hoitaa suuren osan Kiinnitysluottopankin prosesseista, analyysi tehdään Kiinnitysluottopankin, sivuliikkeen, GRMC:n ja GC:n välisenä yhteistyönä. Näiden kahden päätoimenpiteen lisäksi käytetään myös seuraavia toimenpiteitä: muutosriskien hallinta ja hyväksyminen, laatu- ja riskianalyysi, häiriöiden raportointi ja kolmansien osapuolten riskiarviointi. Koska Kiinnitysluottopankki on tuotevastuullinen yksikkö, muutosriskien hallinta ja hyväksyminen sekä häiriöiden raportointi ovat tärkeysjärjestyksessä korkealla.

Operatiiviset riskit – tärkeimmät osa-alueet ja valvontamenetelmät

Ulkoisen riippuvuus

Kiinnitysluottopankin liiketoiminta on tiiviisti sidoksissa Nordea Bank AB:n (publ) ja sen Suomen sivuliikkeen toimintaan sekä verkkoliiketoimintaan Suomessa. Tämä riippuvuus on suurin operatiivinen riski. Esimerkiksi jos sivuliike lopettaisi palvelujen tarjoamisen tai jättäisi muuten täyttämättä velvoitteensa Kiinnitysluottopankille, Kiinnitysluottopankin liiketoiminta kärsisi. Tämä riski on otettu huomioon lisäämällä Kiinnitysluottopankin riskitoimintojen resursseja. Kiinnitysluottopankki on lisäksi alkanut kehittää sivuliikkeen tarjoamien palvelujen entistä tiukempaa valvontaa ja niitä koskevaa raportointia. Kiinnitysluottopankin tärkeimpiin valvonta-

menetelmiin kuuluu rahanpesun ja terrorismin rajoittamisen estämiseen sekä pakotetarkistusveloitteiden täyttämiseen liittyvän toiminnan seuranta sivuliikkeessä. Varmistaakseen tarkoituksenmukaisen osaamisen yhtiössä Kiinnitysluottopankki on määritellyt rahanpesun estämistä koskevat henkilöstön koulutustarpeet kaikissa toimenkuissa.

Kriittiset prosessit

Liiketoimintavaikutusten analyysissä on tunnistettu kahdeksan Kiinnitysluottopankin kriittistä prosessia, ja ne on otettu huomioon laatimalla kullekin prosessille jatkuvuussuunnitelma. Jatkuvuussuunnitelmat sisältävät ohjeet organisaatiolle siitä, miten ennalta määritelty toiminnan taso palautetaan häiriön jälkeen. Lisäksi on tunnistettu useita vähemmän kriittisiä osa-alueita, joille on laadittu toiminta- ja valvontasuunnitelmat.

Rahanpesu

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj on riippuvainen sivuliikkeestä rahanpesuasioissa. Rahanpesun riski arvioidaan Kiinnitysluottopankin liiketoiminnassa kohtalaiseksi. Vuoden 2017 riskien ja valvonnan itsearvioinnissa tunnistettiin kuitenkin useita riskialueita, ja niitä koskevat toimintasuunnitelmat pyritään ottamaan käyttöön vuoden 2018 alkupuoliskon loppuun mennessä.

Compliance-riski

Nordea-konsernissa compliance-riski tarkoittaa riskiä, joka aiheutuu sellaisten lakien, säännösten, sääntöjen ja säädettyjen käytäntöjen sekä eettisten standardien noudattamatta jättämisestä, joilla säädelään Nordean toimintaa eri lainkäyttöalueilla. Jos compliance-riski toteutuu, se saattaa aiheuttaa konsernille merkittävän taloudellisen tappion tai vahingoittaa konsernin mainetta tai tuloksena voi olla viranomaisten antama huomautus tai sanktio.

Compliance-riskien hallinta perustuu pääasiassa kolmeen puolustuslinjaan. Liiketoiminta-alueet, juridiset yksiköt ja konsernitoiminnot ensimmäisessä puolustuslinjassa vastaavat omasta päivittäisestä riskienhallinnastaan sekä compliance-riskien valvonnasta. Johto vastaa kaikilla tasoilla liiketoiminnasta riskirajojen, päätettyjen ohjeiden ja riskienhallintaprosessien mukaisesti.

GC-yksikkö toisessa puolustuslinjassa valvoo konsernin riskejä ja koordinoi, tukee ja tarkkailee konsernin compliance-riskien hallinnan tehokkuutta ja eheyttä. GC tarjoaa riippumattoman näkemyksen asiaankuuluvien sääntöjen ja säännösten noudattamisesta ja neuvoa, tukee ja kouluttaa ensimmäistä puolustuslinjaa siinä, miten compliance-velvoitteet voidaan täyttää mahdollisimman tehokkaasti. GC raportoi neljännesvuosittain kaikista merkittävistä compliance-riskeistä Kiinnitysluottopankin johtoryhmälle ja hallitukselle ja kertoo näille Kiinnitys-

luottopankin riskitilanteesta suhteessa ennalta määriteltyyn riskinottohalukkuuteen ja riskinsietokykyyn. Neljännesvuosiraportti sisältää myös GC:n havainnot Kiinnitysluottopankin riskienhallinnan ja -valvonnan tehokkuudesta. Valvontatoimintojen riskiraportointi mahdollistaa tehokkaat ja riskiperusteiset päätöksentekomenettelyt ja lähestymistavan Kiinnitysluottopankin hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle.

GC on nimittänyt yhtiölle Compliance Officerin (CO), joka tukee ja neuvoo Kiinnitysluottopankkia complianceen liittyvissä asioissa. CO hoitaa pelkäänsä Kiinnitysluottopankin asioita, ja hän voi hyödyntää koko GC-yksikön resursseja. CO vastaa Kiinnitysluottopankin compliance-asioiden yleisestä toimintasuunnitelmasta ja siitä, että toimet ovat linjassa konsernin compliance-suunnittelun kanssa.

Nordeassa otettiin vuonna 2017 käyttöön uudet arvot ja tarkoitus osana konserninlaajuista kulttuurinmuutosohjelmaa. Nordean koko henkilöstö toteuttaa arvoja ja noudattaa konsernin eettisiä periaatteita. Näin vahvistetaan ja varmistetaan vakaan yrityskulttuurin perusta. Henkilökohtaisen vastuun vahvistamiseksi ja väärinkäytösten ehkäisemiseksi perustettiin vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä Consequence Management Committee.

Lisäksi Nordeassa jatketaan investointeja tehostettuihin compliance-standardeihin ja -prosesseihin sekä compliance-toimintojen riittäviin resursseihin.

Pääoman hallinta

Yleistä tietoa pääoman hallinnasta

Kiinnitysluottopankissa pyritään käyttämään pääomaa tehokkaasti, joten taseen eri omaisuus- ja velkaeriä sekä riskiluokkia hallitaan aktiivisesti. Tavoitteena on parantaa osakkeenomistajien tuottoa, mutta säilyttää samalla konservatiivinen pääomarakenne. Kiinnitysluottopankin hallitus päättää vakavaraisuussuhteita ja pääoman määrää koskevista tavoitteista sekä pääoman hallinnan periaatteista.

Kiinnitysluottopankin hallitus on asettanut ydinvakavaraisuussuhdetta, ensisijaisen pääoman suhdetta riskipainotettuihin eriin, vakavaraisuussuhdetta, Basel I -säännösten mukaista vakavaraisuussuhdetta ja omavaraisuusastetta koskevat vähimmäistavoitteet,

jotka ylittävät Finanssivalvonnan määrittelemät pääomavaateet.

Kiinnitysluottopankissa sovelletaan sisäisten luottoluokitusten menetelmää suurimpaan osaan vastuista. Vuoden 2017 lopussa yhtiössä sovellettiin sisäisten luottoluokitusten menetelmää 99,5 prosenttiin (99,9) luottoriskiä sisältävistä vastuista.

Kiinnitysluottopankin vakavaraisuuden hallintaprosessin (Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP) mukaiset sisäiset pääomavaateet perustuvat pääomavaateiden vähimmäismäärään ja sisäisesti tunnistettuihin riskeihin. Sisäiset pääomavaateet perustuvat näin ollen vakavaraisuusdirektiivissä määriteltyihin riskeihin ja tunnistettuihin riskeihin, joita direktiivi ei kata, eli Pilari II -riskeihin. Sisäisen pääomavaateen arviointi kattaa seuraavat pääriskityypit: luottoriski, operatiivinen riski, keskittymäriski ja Pilari II -riskit, kuten rahoitustaseen (Banking Book) korkoriski ja stressitestiin perustuva lisäpääomavaatimus.

Lainat, joiden etuoikeus on muita huonompi

Kiinnitysluottopankilla oli vuoden 2017 lopussa huonommalla etuoikeudella liikkeeseen laskettu eräpäivällinen debentuurilaina, jonka nimellisarvo on 200 miljoonaa euroa.

Omat varat

Omien varojen yhteismäärä koostuu ensisijaisesta ja toissijaisesta pääomasta. Ensisijainen pääoma koostuu ydinpääomasta (CET1) ja ensisijaisesta lisäpääomasta. Ydinpääoma on laadukkainta pääomaa, jonka tappionsietokyky on paras mahdollinen. Se koostuu pääasiassa maksetusta osakepääomasta ja kertyneistä voittovaroista. Tilikauden tulos voidaan sisällyttää ydinpääomaan vasta valvontaviranomaisen luvan ja ehdotetun osingon vähentämisen jälkeen. Toissijainen lisäpääoma koostuu pääasiassa Nordea Bank AB:n (publ) antamista muita huonommalla etuoikeudella olevista lainoista.

Lisätietoa pääoman hallinnasta ja vakavaraisuudesta annetaan liitteessä 21 ”Vakavaraisuus” ja vakavaraisuusasetuksen vaatimusten mukaisesti esitetyissä tiedoissa osoitteessa www.nordea.com.

Yhteenveto omiin varoihin sisältyvistä eristä

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016 ¹
Omien varojen laskenta		
Oma pääoma	1 075,2	1 078,5
Ehdotetut/maksetut osingot	-	-
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	1 075,2	1 078,5
Laskennalliset verosaamiset	-	-
Aineettomat hyödykkeet	-	-
Alijäämä(-) arvonalennusten ja odotettujen tappioiden erotuksesta (IRB)	-33,3	-27,2
Omistukset ja sijoitukset toisiin rahoitusalan yrityksiin (50 %)	-	-
Eläkevarat, jotka ylittävät vastaavat velat	-	-
Muut erät, netto	0,9	-2,2
Ydinpääomaan (CET1) tehdyt vähennykset yhteensä	-32,4	-29,4
Ydinpääoma (CET1) (vähennysten jälkeen)	1 042,8	1 049,0
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	-	-
Ensisijaiseen lisäpääomaan tehdyt vähennykset yhteensä	-	-
Ensisijainen lisäpääoma	-	-
Ensisijainen pääoma	1 042,8	1 049,0
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	200,0	200,0
Ylijäämä(+)/alijäämä(-) arvonalennusten ja odotettujen tappioiden erotuksesta (IRB)	4,7	2,6
Omistukset ja sijoitukset toisiin rahoitusalan yrityksiin (50 %)	-	-
Sijoitukset vakuutusyhtiöihin	-	-
Eläkevarat, jotka ylittävät vastaavat velat	-	-
Muut erät, netto	-	-
Toissijaiseen pääomaan tehdyt vähennykset yhteensä	4,7	2,6
Toissijainen pääoma	204,7	202,6
Omat varat yhteensä (vähennysten jälkeen)²	1 247,5	1 251,7

¹ Sisältää tilikauden tuloksen

² Omat varat oikaistuna arvonalennusten ja odotettujen tappioiden erotuksella (IRB) eli oikaistut omat varat olivat 1 276,1 miljoonaa euroa 31.12.2017.

Vakavaraisuussuhdeluvut

	31.12.2017 ²	31.12.2016 ¹
Ennen Basel I -lattiasäännöksiä		
Ydinvakavaraisuussuhde, %	32,7	37,9
Vakavaraisuussuhde, ensisijainen pääoma, %	32,7	37,9
Vakavaraisuussuhde, oma varat, %	39,2	45,2
Omat varat yhteensä/pääomavaade yhteensä	4,9	5,6
Basel I -lattiasäännösten mukaisesti		
Ensisijaiset omat varat siirtymäsäännösten mukaan, %	10,0	9,8
Vakavaraisuussuhde ennen siirtymäsäännöksiä, %	10,0	9,8
Vakavaraisuussuhde siirtymäsäännösten mukaan, %	11,9	11,7
Omat varat yhteensä/pääomavaade yhteensä	1,5	1,5

¹ Sisältää tilikauden tuloksen

² Ei sisällä tilikauden tulosta

Uudet säännökset

Vakavaraisuusdirektiivi IV (CRD IV) ja vakavaraisuusasetus (CRR) tulivat voimaan 1. tammikuuta 2014. Pankkien elvytystä ja kriisinratkaisua koskeva direktiivi (BRRD) tuli voimaan 15. toukokuuta 2014. Vakavaraisuusasetusta alettiin soveltaa kaikissa EU-maissa 1. tammikuuta 2014. CRD IV- ja BRRD-direktiivit puolestaan saatettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä kaikissa EU:n jäsenmaissa vuoden 2014 aikana. Suomessa laki, jolla CRD IV -direktiivi saatettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä, tuli voimaan 15. elokuuta 2014.

CRD IV -direktiivi on sisällytetty luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin, jossa määritellään vähimmäisvaatimusten lisäksi myös puskurivaatimukset. Puskurivaatimukset koskevat ydinpääomaa. Yleiseksi pääomapuskuriksi määriteltiin 2,5 prosenttia ydinpääomasta 1. tammikuuta 2015 alkaen.

Finanssivalvonnalla on oikeus asettaa sitovia makrovaikautuspolitiikkaan liittyviä vaatimuksia. Vastasyklisen pääomapuskurin vaatimus on tällä hetkellä 0 prosenttia. Finanssivalvonta otti käyttöön enimmäisluototussuhteen makrovakaupoliittisena välineenä 1. heinäkuuta 2016 lähtien. Ensiasunnon ostajan enimmäisluototussuhde on kuluttajansuojaa koskevan lain mukaan 95 prosenttia ja muiden asunnonostajien enimmäisluototussuhde on 90 prosenttia asuntolainoissa, jotka myöntää suomalainen luottolaitos.

Systemisesti merkittäviä rahoituslaitoksia koskeva lisäpääomavaatimus (O-SII-puskuri) voi Suomessa toimivissa luottolaitoksissa olla 0–2 prosenttia riskiä sisältävistä vastuista. Nordea Kiinnitysluottopankki on määriteltänyt yhdeksi Suomen systemisesti merkittävistä rahoituslaitoksista (O-SII) ja sille asetettu lisäpääomavaatimus on 0,5 prosenttia 1. heinäkuuta 2018 lähtien.

Luottolaitostoiminnasta annettua lakia on muutettu, jotta Finanssivalvonnalla on valtuudet ottaa käyttöön järjestelmäriskipuskuri 1. tammikuuta 2019. Lisäksi on tehty päätös ottaa Suomessa käyttöön 15 prosentin vähimmäistaso asuntolainojen riskipainoille. Vähimmäisriskipainoa sovelletaan luottolaitoksiin, jotka käyttävät sisäisiä malleja. Päätös tuli voimaan 1. tammikuuta 2018, ja se on vakavaraisuusasetuksen 458 artiklan mukainen. Artiklassa annetaan viranomaisille valtuudet ehkäistä asuinkiinteistöjen hintakuplia kasvattamalla pilari I:n mukaisia riskipainoja.

Syyskuussa 2017 kerrottiin, että Nordea on päättänyt käynnistää emoyhtiön kotipaikan siirron Suomeen. Siirto tarkoittaa, että Nordeaan sovelletaan suomalaista lainsäädäntöä ja että Nordeaa valvoo EKP. Siirto tarkoittaa myös, että Nordeaa koskevan hyväksyttävien velkojen (MREL) vaatimuksen päättää kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board). Kriisinratkaisuneuvosto julkaisi joulukuussa 2017 päivitetyn MREL-vaatimusta koskevan periaatepäätöksen, jonka pohjalta kriisinratkaisuneuvoston alaisten pankkien MREL-tavoitteet asetetaan.

Siitä lähtien kun Basel II -säännökset tulivat voimaan vuonna 2007, sisäisiä malleja käyttävien pankkien on täytynyt laskea Basel I -lattiasäännösten mukaiset vakavaraisuussuhteet ennen vuotta 2007 voimassa olleen sääntelyn mukaisesti. Vuodesta 2009 eteenpäin lattia on ollut 80 prosenttia Basel I -säännöksistä. Vakavaraisuusasetuksen mukaan Basel I -lattiasäännöksiä ei enää sovelleta 1. tammikuuta 2018 lähtien.

Ehdotus vakavaraisuusasetuksen ja CRD IV- ja BRRD-direktiivien muutoksiksi

Euroopan komissio julkaisi marraskuussa 2016 ehdotuksen BRRD- ja CRD IV-direktiivien ja vakavaraisuusasetuksen muutoksiksi. Koska vakavaraisuusasetus on asetus, sitä sovelletaan suoraan kaikissa EU-maissa, kun se on otettu käyttöön. CRD IV ja BRRD ovat puolestaan direktiivejä, joten ne on vietävä kansalliseen lainsäädäntöön ennen kuin niitä aletaan soveltaa. Ehdotus sisältää muun muassa omien varojen ja hyväksyttävien velkojen vähimmäisvaatimuksen (MREL) tarkistuksen, markkinariskivaatimusten tarkistuksen (kaupankäyntisalkkujen perusteellinen läpikäynti, FRTB), vähimmäisomavaraisuusasteen, joka on 3 prosenttia ja joka on katettava ensisijaisella pääomalla, sekä muutoksia pilari II -periaatteisiin. EU-prosessiin kuuluvat neuvottelut ovat käynnissä, ja komissio ja parlamentti valmistelevat vastaehdotuksiaan. Täytäntöönpanon odotetaan alkavan aikaisintaan vuonna 2019, ja jotkut osat tulevat voimaan asteittain.

Marraskuussa 2017 joistakin käsiteltävistä ehdotuksista päästiin sopimukseen nopeutetun menettelyn kautta. Ensimmäinen sovittu asia oli BRRD-direktiivin muutos, joka koskee vakuudettomien velkainstrumenttien ensisijaisuusjärjestystä maksukyvyttömyysmenettelyissä (pankkien velkojen hierarkia). Muutos antaa pankkeille mahdollisuuden laskea liikkeeseen uudentyyppisiä huonommalla etuoikeudella olevia velkoja MREL-vaatimuksen täyttämiseksi. Lisäksi sovittiin vakavaraisuusasetukseen liittyvistä siirtymätoimenpiteistä, joilla lievennetään pankkien lakisääteiseen pääomaan kansainvälisen IFRS 9 -kirjanpitostandardin käyttöönoton jälkeen mahdollisesti kohdistuvaa negatiivista vaikutusta. Pankkien sallitaan sisällyttää osa luottotappiovarausten lisäyksestä ydinpääomaansa ylimääräisenä pääomana viiden vuoden siirtymäkauden ajan. Samassa yhteydessä sovittiin myös, että vapautus suurten asiakasriskien rajan soveltamisesta pankkien julkisen sektorin vastuisiin, jotka ovat jonkin muun jäsenmaan rahayksikön määräisiä, poistetaan asteittain kolmen vuoden aikana. Direktiivit ja vakavaraisuusasetus tulivat voimaan 1. tammikuuta 2018.

Viimeistellyt Basel III -säännökset ("Basel IV")

Basel III on maailmanlaajuinen pankkien vakavaraisuutta, stressitestausta ja likviditeettiriskiä koskeva säännöstö. Joulukuussa 2017 julkaistiin Basel III -säännösten viimeiset osat, joita kutsutaan usein myös Basel IV -paketiksi. Basel IV -paketti tulee voimaan vuonna 2022, ja se sisältää muutoksia luottorisktiin, operatiiviseen riskiin, vastuun arvonoikeyksurisktiin ja omavaraisuusasteeseen sekä uuden riskipainolattian. Lisäksi

vuonna 2016 sovitut muutokset markkinariskiin (FRTB) tulevat voimaan samanaikaisesti Basel IV -paketin kanssa.

Luottoriskin osalta paketti sisältää muutoksia sekä sisäisten mallien että perusmenetelmän käyttöön. Sisäisten mallien käyttöä joissakin vastuissa rajoitetaan. Operatiivisen riskin kolme nykyistä laskentamenetelmää poistetaan ja korvataan yhdellä perusmenetelmällä, jota kaikkien pankkien on käytettävä. Vastuun arvonokaisuriskin sisäinen malli poistetaan ja perusmenetelmä on uudistettu. Pakettiin sisältyy myös 3 prosentin vähimmäisomavaraisuusastetta koskeva vaatimus, joka on kaettava ensisijaisella pääomalla, ja finanssijärjestelmän kannalta kansainvälisesti merkittävälle pankeille (G-SIB) asetettu vähimmäisomavaraisuusastetta koskeva lisäpuskuri, joka on puolet G-SIB-pankkeja koskevasta lisäpääomavaatimuksesta. Omavaraisuusastetta koskevat muutokset sisältävät lisäksi omavaraisuus-

asteen laskentaan sisältyvien vastuiden uudistetun määritelmän, joka koskee johdannaissopimuksia ja keskuspankkitalletuksia.

Riskipainolattia on 72,5 prosenttia kaikista vastuista, jos ne laskettaisiin perusmenetelmällä. Tämä tarkoittaa, että lattian mukainen pääomavaatimus on 72,5 prosenttia luottoriskin, markkinariskin ja operatiivisen riskin perusmenetelmillä lasketuista pilari I:n mukaisista riskipainotetuista eristä. Lattia otetaan käyttöön asteittain: vuonna 2022 lattia on 50 prosenttia ja täysimääräinen lattia tulee voimaan 1. tammikuuta 2027.

Ennen kuin Basel IV -paketti koskee Nordeaa, se on vietävä osaksi EU-säännöksiä, joten Euroopan komissio, neuvosto ja parlamentti käyvät sitä koskevia neuvotteluja, jotka saattavat muuttaa käyttöönottoa ja mahdollisesti myös sen aikataulua.

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj

Tuloslaskelma¹

Miljoonaa euroa	Liite	1-12 2017	10-12 2016
Liiketoiminnan tuotot			
Korkotuotot	3	257,2	69,1
Korkokulut	3	-65,1	-17,7
Rahoituskate	3	192,1	51,4
Palkkiotuotot	4	5,1	4,2
Palkkiokulut	4	-16,1	-4,0
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	4	-11,0	0,2
Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä	5	-2,4	-4,8
Muut liiketoiminnan tuotot		0,0	0,0
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		178,7	46,8
Liiketoiminnan kulut			
Hallintokulut:			
Henkilöstökulut	6	-1,9	-0,3
Muut kulut	7	-45,9	-11,5
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-47,8	-11,8
Tulos ennen arvonalentumistappioita		130,9	35,0
Arvonalentumistappiot luotoista, netto	8	0,7	0,4
Liikevoitto		131,6	35,4
Tuloverot	9	-26,3	-7,1
Tilikauden tulos		105,3	28,3
Josta:			
Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n osakkeenomistajien osuus		105,3	28,3
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	-
Yhteensä		105,3	28,3

Laaja tuloslaskelma¹

Miljoonaa euroa		1-12 2017	10-12 2016
Tilikauden tulos		105,3	28,3
Erät, jotka voidaan luokitella myöhemmin uudelleen tuloslaskelmaan			
Rahavirran suojauserät:			
- Arvostusvoitot/-tappiot tilikauden aikana		-4,1	-1,5
- Arvostusvoitoista/-tappioista maksetut verot tilikauden aikana		0,8	-0,1
Erät, joita ei voida luokitella myöhemmin uudelleen tuloslaskelmaan			
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt:			
- Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen uudelleen määrittäminen tilikauden aikana		0,0	0,0
- Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen uudelleen määrittämisestä kirjatut verot tilikauden aikana		0,0	0,0
Muut laajan tuloslaskelman erät, verojen jälkeen		-3,3	-1,6
Laajan tuloslaskelman mukainen tulos		102,0	26,7
Josta:			
Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n osakkeenomistajien osuus		102,0	26,7
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	-
Yhteensä		102,0	26,7

¹ Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj aloitti toimintansa 1 lokakuuta 2016. Tuloslaskelmaluvut loka-joulukuulta 2016 eivät ole vertailukelpoisia tammi-joulukuun 2017 lukujen kanssa.

Tase

Miljoonaa euroa	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Varat			
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset		198,2	200,0
Saamiset luottolaitoksilta	10	647,6	494,2
Luotot yleisölle	10	23 530,1	23 912,4
Johdannaiset	11	535,4	789,8
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset		82,3	99,1
Laskennalliset verosaamiset	9	14,1	13,9
Verosaamiset	9	0,6	-
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	12	16,9	76,8
Varat yhteensä		25 025,2	25 586,2
Velat			
Velat luottolaitoksille	13	7 557,6	7 200,0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14	15 469,6	16 299,9
Johdannaissopimukset	11	160,2	127,4
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset		326,1	583,8
Verovelat	9	-	6,6
Muut velat	15	70,0	0,2
Siirtovelat ja saadut ennakot	16	60,7	89,2
Eläkevelat	17	0,0	0,0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	18	200,5	200,6
Velat yhteensä		23 844,7	24 507,7
Oma pääoma			
Osakepääoma		250,0	250,0
Muut rahastot		796,9	800,2
Kertyneet voittovarot		133,6	28,3
Oma pääoma yhteensä		1 180,5	1 078,5
Velat ja oma pääoma yhteensä		25 025,2	25 586,2
Omien velkojen vakuudeksi annettu omaisuus	19	20 562,5	21 978,1
Luottolupaukset	20	209,6	5,2

Muut liitteet

Liite 1	Tilinpäätösperiaatteet
Liite 2	Segmenttiraportointi
Liite 21	Vakavaraisuus
Liite 22	Rahoitusinstrumenttien luokittelu
Liite 23	Varojen ja velkojen käypä arvo
Liite 24	Rahoitusinstrumentit, jotka nettoutetaan taseessa tai jotka sisältyvät nettoutussopimuksiin
Liite 25	Varojen ja velkojen maturiteettijakauma
Liite 26	Lähipiiriliiketoimet
Liite 27	Luottoriskiä koskevat tiedot
Liite 28	IFRS 9

Oma pääoman muutokset

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n osakkeenomistajille kuuluva osuus

Miljoonaa euroa	Muut rahastot				Kertyneet voittovarajat	Oma pääoma yhteensä
	Osake-pääoma ¹	Rahavirran suojauserät	Muut rahastot	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt		
Oma pääoma 1.1.2017	250,0	0,2	800,0	0,0	28,3	1 078,5
Tilikauden tulos	-	-	-	-	105,3	105,3
<i>Erät, jotka voidaan luokitella myöhemmin uudelleen tuloslaskelmaan</i>						
Rahavirran suojauserät:						
- Arvostusvoitot/-tappiot tilikauden aikana	-	-4,1	-	-	-	-4,1
- Arvostusvoitoista/-tappioista maksetut verot tilikauden aikana	-	0,8	-	-	-	0,8
<i>Erät, joita ei voida luokitella myöhemmin uudelleen tuloslaskelmaan</i>						
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt:						
- Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen uudelleen määrittäminen kauden aikana	-	-	-	0,0	-	0,0
- Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen uudelleen määrittämisestä kirjatut verot kauden aikana	-	-	-	0,0	-	0,0
Muut laajan tuloslaskelman erät, verojen jälkeen	-	-3,3	-	0,0	-	-3,3
Laajan tuloslaskelman mukainen tulos	-	-3,3	-	0,0	105,3	102,0
Oma pääoma 31.12.2017	250,0	-3,1	800,0	0,0	133,6	1 180,5

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n osakkeenomistajille kuuluva osuus

Miljoonaa euroa	Muut rahastot				Kertyneet voittovarajat	Oma pääoma yhteensä
	Osake-pääoma ¹	Rahavirran suojauserät	Muut rahastot	Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt		
Oma pääoma 1.10.2016	250,0	1,8	800,0	-	-	1 051,8
Tilikauden tulos	-	-	-	-	28,3	28,3
<i>Erät, jotka voidaan luokitella myöhemmin uudelleen tuloslaskelmaan</i>						
Rahavirran suojauserät:						
- Arvostusvoitot/-tappiot tilikauden aikana	-	-1,5	-	-	-	-1,5
- Arvostusvoitoista/-tappioista maksetut verot tilikauden aikana	-	-0,1	-	-	-	-0,1
<i>Erät, joita ei voida luokitella myöhemmin uudelleen tuloslaskelmaan</i>						
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt:						
- Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen uudelleen määrittäminen kauden aikana	-	-	-	0,0	-	0,0
- Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen uudelleen määrittämisestä kirjatut verot kauden aikana	-	-	-	0,0	-	0,0
Muut laajan tuloslaskelman erät, verojen jälkeen	-	-1,6	-	0,0	-	-1,6
Laajan tuloslaskelman mukainen tulos	-	-1,6	-	0,0	28,3	26,7
Oma pääoma 31.12.2016	250,0	0,2	800,0	0,0	28,3	1 078,5

¹ Rekisteröityjä osakkeita oli 257,7 miljoonaa. Kaikki Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n osakkeet omistaa Nordea Bank AB (publ). Yhtiöjärjestyksen mukaan Kiinnitysluottopankin vähimmäisosakepääoma on 5 miljoonaa euroa ja enimmäisosakepääoma 500 miljoonaa euroa.

Tilikauden aikana ei ole tehty päätöksiä Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n osakkeiden merkitsemiseen oikeuttavien optio-oikeuksien tai vaihtovelkakirjalainojen liikkeellelaskusta. Vuoden 2017 lopussa Kiinnitysluottopankilla ei ollut voimassa olevia valtuutuksia omien osakkeiden ostoon eikä osakeantiin, optio-oikeuksien tai vaihtovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskuun.

Rahavirtalaskelma

	1-12 2017	10-12 2016
Miljoonaa euroa		
Liiketoiminta		
Liikevoitto	131,6	35,4
Oikaisut kassavirtaan sisällyttämättömistä eristä	55,3	-
Maksetut tuloverot	-32,9	-850,3
Liiketoiminnan rahavirta ennen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutosta	154,0	-814,9
Liiketoimintaan kuuluvien saamisten muutos		
Muutos saamisissa luottolaitoksilta	-560,0	-
Muutos luotonannossa	383,0	538,2
Muutos johdannaisissa, netto	42,1	841,9
Liiketoimintaan kuuluvien velkojen muutos		
Muutos veloissa luottolaitoksille	357,6	-1 500,0
Muutos liikkeeseen lasketuissa arvopapereissa	-851,5	1 037,4
Muutos muissa veloissa	69,7	0,1
Liiketoiminnan rahavirta	-405,2	102,7
Rahoitustoiminta		
Liikkeeseen lasketut lainat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,0	200,6
Muut muutokset	-3,3	-
Rahoitustoiminnan rahavirta	-3,3	200,6
Kauden rahavirta	-408,5	303,3
Rahavarat kauden alussa	694,2	390,9
Rahavarat kauden lopussa	285,8	694,2
Muutos	-408,5	303,3

Lisätiedot rahavirtalaskelmasta

Rahavirtalaskelmassa esitetään käteisten varojen ja niihin rinnastettujen varojen rahavirrat tilikauden aikana koko liiketoiminnan osalta. Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n rahavirtalaskelmassa on noudatettu liiketoiminnan rahavirtojen epäsuoraa esittämistapaa, jossa tilikauden tulosta oikaistaan muiden kuin maksuperusteisten tapahtumien vaikutuksella (esim. poistot ja arvonalentumistappiot luotoista). Rahavirrat luokitellaan liiketoiminnan ja rahoitustoiminnan rahavirtoihin.

Liiketoiminta

Liiketoiminnalla tarkoitetaan pääasiallista tuloa tuottavaa toimintaa. Rahavirta muodostuu pääsääntöisesti liikevoitosta, jota oikaistaan rahavirtoihin kuulumattomilla erillä ja maksetuilla tuloveroilla. Rahavirtoihin kuulumattomien erien oikaisuihin sisältyvät erät:

	1-12 2017	1-10 2016
Miljoonaa euroa		
Arvonalentumistappiot luotoista	-0,7	-0,4
Realisoitumattomat voitot/tappiot	245,0	-488,2
Siirtyvien erien ja varausten muutokset	51,8	-59,1
Muut erät	-240,9	-302,6
Yhteensä	55,3	-850,3

Liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutoksiin sisältyvät erät ovat tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvia varoja ja velkoja kuten luottoja, talletuksia ja liikkeeseen laskettuja velkainstrumentteja. Johdannaissovimusten muutokset esitetään nettona.

Liiketoiminnan rahavirtaan sisältyvät saadut korkotuotot ja maksetut korkokulut:

	1-12 2017	1-10 2016
Miljoonaa euroa		
Saadut korkotuotot	256,0	33,6
Maksetut korkokulut	-68,0	-14,8

Rahavirtalaskelma, jatkuu

Rahoitustoiminta

Rahoitustoiminnan tapahtumat kuten osake-emissiot, osingonjako sekä huonomman etuoikeuden lainojen liikkeeseenlaskut ja lyhennykset näkyvät muutoksina omassa pääomassa ja huonomman etuoikeuden lainoissa.

Käteiset ja niihin rinnastettavat varat

Seuraavat erät sisältyvät käteisiin varoihin:

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	198,2	200,0
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	87,6	494,2
	285,8	694,2

Käteiset varat sisältävät käteiset maksuvälineet ja ulkomaiset setelit. Saamisiin keskuspankeilta sisältyvät keskuspankeissa ja julkisen viranomaisen ylläpitämissä postisiirtojärjestelmissä olevat tilit, jotka täyttävät seuraavat ehdot:

- keskuspankin tai postisiirtojärjestelmän kotipaikka on maassa, jossa yhtiöllä on toimipaikka
- tilillä olevat varat ovat milloin tahansa käytettävissä.

Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta sisältävät käteiset varat lukuun ottamatta joukkolainoja ja muita korollisia arvopapereita.

Tilinpäätöksen liitteet

Liite 1 Tilinpäätösperiaatteet

1.	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	25
2.	Muutokset tilinpäätösperiaatteissa ja esitystavassa	25
3.	IFRS-standardien muutokset, jotka eivät ole vielä käytössä.....	25
4.	Kriittinen arviointi ja arvioiden epävarmuustekijät	28
5.	Tuottojen ja niiden arvonalentumisten kirjaaminen.....	29
6.	Rahoitusinstrumenttien kirjaaminen taseeseen ja taseesta pois kirjaaminen.....	30
7.	Ulkomaan rahan määräiset saamiset ja velat	30
8.	Suojauslaskenta.....	30
9.	Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen.....	31
10.	Keskuspankkeihin talletetut varat.....	32
11.	Rahoitusinstrumentit	32
12.	Luotot yleisölle/saamiset luottolaitoksilta	33
13.	Verot	34
14.	Työsuhde-etuudet.....	35
15.	Oma pääoma	36
16.	Luottolupaukset.....	36
17.	Osakeperusteiset kannustinohjelmat	36
18.	Lähipiiriä koskevat tapahtumat	36

1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Kiinnitysluottopankin tilinpäätös on laadittu EU-komission hyväksymien kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Lisäksi tilinpäätökseen on sovellettu tiettyjä täydentäviä säännöksiä, jotka sisältyvät Suomen kirjanpitolakiin, Suomen luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin, Finanssivalvonnan määräyksiin ja ohjeisiin sekä valtiovarainministeriön luottolaitoksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antamaan asetukseen.

Edellä mainittujen standardien, suositusten ja lakien mukaiset tiedot sisältyvät tilinpäätöksen liitteisiin, riskien, likviditeetin ja pääoman hallintaa käsittelevään toimintakertomuksen osioon sekä muihin tilinpäätöksen kohtiin.

Kiinnitysluottopankin hallitus hyväksyi tilinpäätöksen 28. helmikuuta 2018. Lopullisesti tilinpäätös vahvistetaan varsinaisessa yhtiökokouksessa 9. maaliskuuta 2018.

2. Muutokset tilinpäätösperiaatteissa ja esitystavassa

Nordean tilinpäätösperiaatteet, laskentatavat ja esitystapa ovat olennaisilta osiltaan samat kuin vuoden 2016 vuosikertomuksessa. Vuonna 2017 käyttöön otetut uudet tilinpäätöstä koskevat vaatimukset ja niiden vaikutukset Nordea-konsernin tilinpäätökseen kuvataan jäljempänä.

Nordea-konserni otti seuraavat uudet ja muutetut standardit ja tulkinnot käyttöön 1. tammikuuta 2017, mutta niillä ei ole ollut olennaista vaikutusta Nordea-konsernin tilinpäätökseen:

- Muutos IAS 12 -standardiin: Laskennallisten veroosaamisten kirjaaminen toteutumattomista voitoista
- Muutokset IAS 7 -standardiin: Tilinpäätöksen esittäminen.

3. IFRS-standardien muutokset, jotka eivät ole vielä käytössä

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

IASB on viimeistellyt uuden rahoitusinstrumentteja koskevan standardin IFRS 9 Rahoitusinstrumentit. IFRS 9 koskee rahoitusvarojen luokittelua ja kirjaimista, arvonalentumisia sekä yleistä suojauslaskentaa. Uusi standardi korvaa näitä osa-alueita nykyisin koskevat vaatimukset IAS 39 -standardissa. IFRS 9 tulee voimaan tilikautena, joka alkaa 1. tammikuuta 2018 tai sen jälkeen. EU-komissio on suositellut standardin käyttöönottoa. Standardin sai ottaa käyttöön jo ennen sen voimaantuloa, mutta Nordea-konserni ei tehnyt niin. Konserni ei myöskään aio esittää IFRS 9 -standardin mukaisesti oikaistuja lukuja vuodelta 2017 vuoden 2018 vuosikertomuksessa.

Lisätietoja IFRS 9 -standardin vaikutuksesta on liitteessä 28.

Luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvarat on IFRS 9 -standardin luokittelua ja arvostamista koskevien vaatimusten mukaan luokiteltava ja arvostettava jaksotettuun hankintamenuun ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti tai muun laajan tuloksen kautta. Rahoitusinstrumenttien luokittelu riippuu sen salkun liiketoimintamallista, johon instrumentti sisältyy, sekä siitä, sisältyykö rahavirtoihin pelkästään pääoman ja koron maksuja.

Nordea-konserni on jakanut rahoitusvaransa salkkuihin ja/tai alasalkkuihin, jotta liiketoimintamalli voidaan arvioida. Salkut perustuvat siihen, miten rahoitusvaroja hallitaan tietyn liiketoiminnallisen tavoitteen saavuttamiseksi. Nordea-konserni on ottanut nykyisen liiketoiminta-aluerakenteen huomioon asettaessaan tason, jolla salkut määritellään. Määritellään kunkin salkun liiketoimintamallia konserni on analysoinut rahoitusvarojen tarkoituksen sekä esimerkiksi aiemmat myynnit ja varainhoitajien palkkiot.

Nordea-konserni on myös analysoinut, olivatko 31. joulukuuta 2017 hallussa olleista rahoitusomaisuuseristä saadut rahavirrat pelkästään pääoman ja koron maksuja. Analysoinnissa rahavirraltaan samankaltaiset sopimukset on luokiteltu samaan ryhmään ja johtopäätökset perustuvat kaikkiin ryhmään kuuluviin sopimuksiin.

Liiketoimintamallin ja maksutyypin (pelkästään pääoman ja koron maksu) analysointi ei ole johtanut merkittäviin muutoksiin verrattuna IAS 39:n mukaiseen rahoitusinstrumenttien kirjaamiseen. Uusilla vaatimuksilla ei ole käyttöönoton alkuvaiheessa olennaista vaikutusta Nordea-konsernin vakavaraisuuteen, suuriin asiakasriskeihin, riskienhallintaan tai vaihtoehtoihin tunnuslukuihin.

Arvonalentumiset

IFRS 9 -standardiin sisältyvät arvonalentumisia koskevat vaatimukset perustuvat malliin odotetuista tappioista nykyisen IAS 39 -standardin mukaisen, toteutuneisiin tappioihin perustuvan mallin sijaan. IFRS 9 -standardin arvonalentumisia koskevat vaatimukset ovat myös laajemmat kuin IAS 39 -standardin vaatimukset. IFRS 9 edellyttää, että kaikille jaksotettuun hankintameroon ja käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattaville varoille sekä taseen ulkopuolisille erille, mukaan lukien takaukset ja luottolupaukset, tehdään arvonalentumistesti. Kiinnitysluottopankissa ei tällä hetkellä lasketa saatavaryhmäkohtaisia arvonalentumisia taseen ulkopuolisille vastuille eikä myytävissä oleviksi luokitelluille rahoitusinstrumenteille.

Arvonalentumistestiä varten varat jaetaan kolmeen ryhmään niiden luottoriskin perusteella. Tasoon 1 sisältyvät varat, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi. Tasoon 2 sisältyvät varat, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi. Tasoon 3 taas sisältyvät ongelmaluotot. Merkittävälle tason 3 varallisuuserille tehdään arvonalentumistesti saatavakohtaisesti. Vähemmän merkittävät varallisuuserät arvioidaan saatavaryhmäkohtaisesti. Tasolla 1 arvonalentumiskirjaukset vastaavat odotettuja tappioita 12 kuukaudelta. Tasoilla 2 ja 3 arvonalentumiskirjaukset vastaavat odotettuja tappioita koko elinkaaren ajalta.

Yksi merkittävä IFRS 9 -standardiin perustuva tekijä arvonalentumiskirjauksen suuruutta määriteltäessä on se, milloin omaisuuserä siirretään tasolta 1 tasolle 2. Nordea-konserni on päättänyt käyttää siirtymähetkellä hallussa olevien varojen kohdalla sisäisten luokitusten ja pisteytysten muutosta määrittäessään, onko luottoriski kasvanut merkittävästi vai ei. Siirtymähetken jälkeen perusteena käytetään omaisuuserän koko elinkaaren maksukyvyttömyystodennäköisyyden muutoksia. Konserni on tullut siihen tulokseen, että koko elinkaaren maksukyvyttömyystodennäköisyyttä ei voida laskea omaisuuserän syntymähetkellä ilman tietoa niistä

varoista, jotka ovat taseessa siirtymähetkellä. Nordea on päättänyt käyttää siirtokriteerinä maksukyvyttömyystodennäköisyyden absoluuttisten ja suhteellisten muutosten yhdistelmää niiden omaisuuserien kohdalla, joiden arvostus perustuu koko elinkaaren maksukyvyttömyystodennäköisyyteen. Lisäksi luottojoustoasiakkaat ja asiakkaat, joilla on yli 30 päivää myöhässä olevia maksuja, siirretään tasolle 2.

Nordea-konsernin nykyisessä saatavaryhmäkohtaisten arvonalentumiskirjausten laskentamallissa tappiotapahtuma on tapahtuma, jonka tuloksena on luokituksen tai pisteytyksen heikkeneminen yhdellä pykälällä, kun taas IFRS 9:n mukaan siirto tasolta 1 tasolle 2 vaatii luokituksen tai pisteytyksen heikkenemisen usealla pykälällä.

IFRS 9:n mukaiset arvonalentumiskirjaukset lasketaan seuraavasti: vastuun määrä maksukyvyttömyystilanteessa kertaa maksukyvyttömyystodennäköisyys X tappio-osuus (LGD). Tason 1 omaisuuserien kohdalla laskenta perustuu ainoastaan 12 seuraavaan kuukauteen. Tason 2 erien laskenta puolestaan perustuu omaisuuserän koko odotettuun elinkaareen.

Varoista, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi, on Kiinnitysluottopankissa tehty arvonalentumiskirjaukset, jotka perustuvat odotettuihin tappioihin tappiotapahtuman toteutumispäivän ja sen yksittäisen tunnistamisen päivän väliseltä ajalta (nk. syntymisjakso, emergence period). IFRS 9 -standardissa puolestaan edellytetään kirjauksia, jotka vastaavat odotettuja tappioita koko elinkaaren ajalta.

Kun lasketaan IFRS 9:n mukaisia tappioita koko elinkaaren ajalta, mukaan lukien tason arviointi, laskenta perustuu tulevaisuutta koskeviin todennäköisyyksiin. Nordea-konserni on päättänyt käyttää kolmea makrotalouden skenaariota arvioidessaan odotettujen arvonalentumistappioiden epälineaarisuutta. Skenaarioita käytetään odotettujen tappioiden laskennassa käytettyjen olennaisten parametrien oikaisuihin. Kussakin skenaariossa odotettujen tappioiden todennäköisyyspainotettu keskiarvo kirjataan arvonalentumiseksi.

Uudet arvonalentumisia koskevat vaatimukset kasvattavat Kiinnitysluottopankin taseeseen kirjatusta ja taseen ulkopuolisista vastuista tehtyjen arvonalentumiskirjausten kokonaismäärää 25,5 miljoonaa euroa. Oma pääoma pienenee 20,4 miljoonaa euroa. Vaikutus ydinvakavaraisuussuhteeseen on vähäinen. Kiinteistöluottopankki ei sovelle EU:n julkaisemia siirtymäsäännöksiä, joiden mukaan vaikutuksen ydinvakavaraisuuteen saa jaksottaa siirtymäajalle. Vaikutus suuriin asiakasriskeihin ei ole merkittävä.

IFRS 9:n mukaiset arvonalentumislaskelmat edellyttävät raportoivilta yksiköiltä enemmän kokemusta luottojen arvioinnista kuin tällä hetkellä voimassa oleva IAS 39 edellyttää. Sen vuoksi käyttöön otetaan entistä enemmän subjektiivisia näkemyksiä. Tulevaisuuden näkymien mukaanotto lisää monimutkaisuutta ja aiheuttaa sen, että johdon näkemys talousnäkyistä vaikuttaa arvonalentumisten määrään. IFRS 9:n mukaisten arvonalentumislaskelmien odotetaan olevan vaihtelevampia ja suhdanneherkempiä kuin IAS 39:n mukaiset laskelmat. Tämä johtuu lähinnä tulevaisuuden skenaarioihin sovellettavista subjektiivisista arvioista.

Suojauslaskenta

Suurin muutos yleiseen suojauslaskentaan on se, että standardi yhtenäistää suojauslaskennan aiempaa tiiviimmin riskienhallinnan kanssa. Koska Nordea-konserni käyttää yleensä makrosuojauslaskentaa, uusilla vaatimuksilla ei Nordea-konsernin arvion mukaan ole käyttöönoton alkuvaiheessa olennaista vaikutusta Nordea-konsernin eikä Kiinnitysluottopankin tilinpäätökseen, vakavaraisuuteen, suuriin asiakasriskeihin, riskienhallintaan tai vaihtoehtoihin tunnuslukuihin.

Nordea-konserni jatkaa IAS 39:n mukaisten suojauslaskentaa koskevien määräysten noudattamista myös sen jälkeen, kun IFRS 9 on otettu käyttöön.

IFRS 15 Tuotot asiakassopimuksista

IASB julkaisi uuden IFRS 15 Tuotot asiakassopimuksista -standardin vuonna 2014. Standardia koskevia selvennyksiä julkaistiin huhtikuussa 2016. Uudessa standardissa määritellään yhtenäinen ja kattava, asiakassopimuksista saatavien tuottojen kirjaamista koskeva malli. Uusi standardi korvaa nykyiset tuottojen kirjaamista koskevat IFRS-standardit ja -tulkinnat, kuten IAS 18 Tuotot -standardin. Standardia ei sovelleta rahoitusinstrumentteihin, vakuutus sopimukseen eikä vuokrasopimukseen. IFRS 15 tulee voimaan tilikautena, joka alkaa 1. tammikuuta 2018 tai sen jälkeen, mutta sen saa ottaa käyttöön jo aiemmin. EU-komissio on suosittelut standardin ja sen selvennysten käyttöönottoa. Nordea-konserni ei ottanut standardia käyttöön ennen kuin sen soveltaminen on pakollista.

Uudella standardilla ei ole vaikutusta Kiinnitysluottopankin tuottojen kirjaamiseen. IFRS 15 -standardilla ei ole siten käyttöönoton alkuvaiheessa merkittävää vaikutusta Kiinnitysluottopankin tilinpäätökseen, vakavaraisuuteen ja suuriin asiakasriskeihin.

Muutokset IFRS 10- ja IAS 28 -standardeihin: Sijoittajan ja sen osakkuusyrityksen tai yhteisjärjestelyn välinen varojen myynti tai suoritus

IASB on muuttanut IFRS 10- ja IAS 28 -standardien vaatimuksia, jotka koskevat sijoittajan ja sen osakkuusyrityksen tai yhteisjärjestelyn välisiä varojen myyntejä ja suorituksia, koska tällaisista tapahtumista kirjattavien voittojen tai tappioiden käsittely oli epä johdonmukaista kyseisissä standardeissa. IASB on tämän jälkeen

ehdottanut, että voimaantulopäivää lykätään toistaiseksi ja että muutokset saa ottaa käyttöön sitä ennen. EU-komissio ei ole vielä suositellut muutosten käyttöönottoa. Nordea-konserni ei toistaiseksi suunnittele muutosten käyttöönottoa ennen kuin niiden soveltaminen on pakollista. Uusilla vaatimuksilla ei odoteta käyttöönoton alkuvaiheessa olevan vaikutusta Nordea-konsernin tilinpäätökseen, vakavaraisuuteen tai suuriin asiakasriskeihin, sillä uudet vaatimukset ovat konsernin nykyisten tilinpäätösperiaatteiden mukaiset.

IFRS 16 Vuokrasopimukset

IASB on julkaissut uuden IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin. Uusi standardi muuttaa vuokralleottajien tilinpäätöstä koskevia vaatimuksia. Kaikki vuokrasopimukset (lyhytaikaisia sopimuksia ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevia sopimuksia lukuun ottamatta) on kirjattava vuokralleottajan taseeseen käyttöoikeutta koskevana omaisuuseränä ja vastaavana velkana. Vuokrat kirjataan poistoina ja korkokuluina. Vuokralleottajien tilinpäätöstä koskevat vaatimukset eivät muutu. Lisäksi vaaditaan lisätietojen esittämistä. Uusi standardi tulee voimaan tilikautena, joka alkaa 1. tammikuuta 2019 tai sen jälkeen. Standardin saa ottaa käyttöön jo aiemmin. EU-komissio suositteli standardin käyttöönottoa vuonna 2017. Nordea-konserni ei suunnittele standardin käyttöönottoa ennen kuin sen soveltaminen on pakollista.

Uuden standardin odotetaan vaikuttavan Nordea-konsernin tilinpäätökseen lähinnä siten, että kiinteistöjä koskevien vuokrasopimusten kirjaamistapa muuttuu. Tällaiset vuokrasopimukset on kirjattava taseeseen nykyistä laajemmin. Nordean tuloslaskelmaan tai omaan pääomaan uudella standardilla ei tämänhetkisen arvion perusteella ole merkittävää vaikutusta, joskin esitustavan odotetaan muuttuvan tuloslaskelmassa. Vaikutusta suuriin asiakasriskeihin ja vakavaraisuuteen on liian aikaista arvioida, koska vaatimukset eivät ole vielä lopullisia.

Muut IFRS-standardien muutokset

IASB on julkaissut seuraavat uudet tai muutetut standardit, joilla ei arvioida olevan käyttöönoton alkuvaiheessa merkittävää vaikutusta Nordea-konsernin eikä Kiinnitysluottopankin tilinpäätökseen, vakavaraisuuteen tai suuriin asiakasriskeihin:

- Muutokset rahoitusinstrumentteja koskevan IFRS 9 -standardin soveltamisessa vakuutus sopimuksia koskevan IFRS 4 -standardin yhteydessä
- Muutokset IFRS 2 -standardiin: Osakeperusteisten maksujen luokittelu ja arvostus.
- Muutokset IAS 40 -standardiin: Sijoituskiinteistöjen siirrot
- Muutokset IFRS 9 -standardiin: Ennakkomaksut negatiivisten korvausten yhteydessä
- Muutokset IAS 28 -standardiin: Pitkäaikaiset osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä

- IFRS-standardien vuosittaiset muutokset, muutoskokoelma 2014–2016
- IFRS-standardien vuosittaiset muutokset, muutoskokoelma 2015–2017.

4. Kriittinen arviointi ja arvioiden epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen yleisesti hyväksytyjen tilinpäätösperiaatteiden mukaan edellyttää tietyissä yhteyksissä arvioiden ja oletusten käyttöä. Myöhemmin toteutuvat luvut saattavat poiketa jossain määrin arvioiduista. Tässä kohdassa kuvataan:

- raportointikauden lopussa vallitsevat arvioiden epävarmuustekijät, joihin liittyy merkittävä riski siitä, että varojen ja velkojen kirjanpitoarvoa joudutaan olennaisesti oikaisemaan seuraavan tilikauden aikana ja
- tilinpäätösperiaatteiden soveltamisessa käytetyt arviot (lukuun ottamatta arvioita, jotka sisältävät oletuksia), joilla on merkittävin vaikutus tilinpäätöksen kirjattaviin lukuihin.

Kriittiset arviot ja epävarmuustekijät liittyvät erityisesti seuraaviin seikkoihin:

- tiettyjen rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen
- yleisölle annettujen luottojen ja luottolaitoksilta olevien saamisten arvonalentumistestit
- rahavirtojen suojauksen tehokkuuden mittaus
- henkilöstön eläkevastuiden ja eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen vakuutusmatemaattinen laskenta
- ulkomaan rahan määräiset saamiset ja velat
- laskennallisten verosaamisten arvostus
- oikeusprosesseihin liittyvät vaateet.

Tiettyjen rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen

Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittämistä koskevista tilinpäätösperiaateista kerrotaan kohdassa 9 ”Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen” ja liitteessä 23 ”Varojen ja velkojen käypä arvo”. OTC-johdannaisten ja sellaisten muiden rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittämisessä, joiden osalta ei ole saatavilla markkinoilla annettua noteerausta eikä äskettäin noteerattua markkinahintaa, noudatetaan kriittistä arviointia, jolla on merkittävä vaikutus tilinpäätöksen kirjattaviin lukuihin. Kriittinen arviointi koskee seuraavia seikkoja:

- arvostusmenetelmän valinta
- päätös siitä, milloin kurssinoteeraus ei anna oikeaa kuvaa käyvästä arvosta (mukaan lukien päätös siitä, milloin markkinat ovat toimivat)
- käyvän arvon oikaisu, jolla otetaan huomioon luotto-, malli- ja likviditeettiriskit
- päätös siitä, mitkä markkinaparametrit ovat todennettavissa.

Sellaisten rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittämisessä tarvittaviin kriittisiin arvioihin, joiden osalta ei ole saatavilla markkinoilla annettua noteerausta eikä äskettäin noteerattua markkinahintaa, liittyy myös paljon arvioiden epävarmuustekijöitä.

Näissä tapauksissa päätökset pohjautuvat Nordean tilinpäätös- ja arvostusperiaatteiden mukaiseen ammatilliseen arvioon.

Tietoja sellaisten rahoitusinstrumenttien käypään arvoon liittyvästä herkkyyksianalysista, joiden arvostuksessa käytetään merkittäviä ei-todennettavissa olevia parametreja, annetaan liitteessä 23 ”Varojen ja velkojen käypä arvo”.

Arvonalentumistestit, luotot yleisölle/saamiset luottolaitoksilta

Luottojen arvonalentumistestejä koskevista tilinpäätösperiaateista kerrotaan kohdassa 12 ”Luotot yleisölle / saamiset luottolaitoksilta”.

Johdon on tehtävä kriittisiä arvioita ja päätöksiä sekä saatavaohtaisesti että saatavaryhmäkohtaisesti arvostettujen saamisten arvonalentumisten laskennassa. Lisätietoja on liitteessä 10 ”Luottosalkku ja siihen sisältyvät arvonalentumiset”.

Eniten arviointia vaatii saatavaryhmäkohtaisten arvonalentumisten laskenta. Saatavaryhmäkohtaisesti arvostettujen lainojen arvostuksessa on tehtävä arvioita tunnistettaessa tapahtumat ja/tai todennettavissa olevat tiedot, jotka osoittavat, että ryhmään sisältyvien lainojen arvo on alentunut. Kiinnitysluottopankki seuraa salkkuaan luokitusten muutosten kautta, ja tappiotapahtuma on tapahtuma, jonka perusteella luokitusta lasketaan. Myös lainaryhmään kuuluvalta asiakkailta saatavien tulevien rahavirtojen nettonykyarvon määrittämiseen liittyy epävarmuustekijöitä. Tähän sisältyvät asiakkaan maksukyvyttömyystodennäköisyyttä ja asiakkaan maksukyvyttömyydestä odotettavaa tappiota koskevien historiatietojen käyttö ja kokemukset, jotka on saatu sovellettaessa historiatietoihin perustuvia oletuksia nykytilanteeseen.

Rahavirtojen suojauksen tehokkuuden mittaus

Rahavirtojen suojausta koskevista tilinpäätösperiaateista kerrotaan kohdassa 8 ”Suojauslaskenta”.

Tärkeä rahavirtojen suojauslaskentaan liittyvä päätös on tehokkuuden mittaustavan valinta.

Nordea-konsernissa sovelletussa rahavirtojen suojauslaskennassa käytettävät suojausinstrumentit ovat pääasiassa koron- ja valuutanvaihtosopimuksia, jotka kirjataan aina käypään arvoon. Valuuttakomponentti määritellään valuuttariskin rahavirtasuojaukseksi ja korkokomponentti korkoriskin käyvän arvon suojaukseksi. Näiden rahavirtasuojauksen tehokkuuden mittaukseen käytetään hypoteettista johdannaismenetelmää, jossa suojatusta sopimuksesta (valuuttakomponentti) odotettujen tulevien rahavirtojen kumulatiivisen muutoksen nykyarvon tilalla käytetään täydellisen hypoteettisen

vaihtosopimuksen muutosta. Kriittistä arviointia tarvitaan täydellisen hypoteettisen vaihtosopimuksen ominaisuuksien määrittelyyn.

Henkilöstön eläkevastuiden ja eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen vakuutusmatemaattinen laskenta

Työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia koskevista tilinpäätösperiaatteista kerrotaan kohdassa 14 ”Työ-suhde-etuudet”.

Konsernin ulkopuoliset vakuutusmatemaatikot laskevat merkittävimpien eläkejärjestelyjen eläkevelvoitteet käyttäen väestörakenteen muutoksiin liittyviä oletuksia. Nämä laskelmat perustuvat useisiin vakuutusmatemaattisiin ja taloudellisiin parametreihin.

Diskonttauskoron arviointiin liittyy epävarmuutta siitä, ovatko yrityslainojen markkinat tarpeeksi toimivat ja korkealaatuiset. Toinen epävarmuustekijä liittyy tuotto-käyrien määrittämiseen asianomaisille juoksuajoille. Suomessa diskonttauskorko määritetään yrityslainojen markkinatuoton perusteella. Muut parametrit, kuten palkankorotuksia ja inflaatiota koskevat oletukset, määritellään niitä koskevien pitkän aikavälin odotusten mukaan, ja myös niihin liittyy arvioiden epävarmuustekijöitä. Tärkeimmät vuoden lopussa käytetyt parametrit on esitetty liitteessä 17 ”Eläkevelvoitteet”. Liitteessä on kuvattu myös oletusten muutoksen vaikutus laskelmiin.

Ulkomaan rahan määräiset saamiset ja velat

Konsernin ulkomaan rahan määräisiä saamisia ja velkoja koskevista tilinpäätösperiaatteista kerrotaan kohdassa 7 ”Ulkomaan rahan määräiset saamiset ja velat”.

5. Tuottojen ja niiden arvonalentumisten kirjaaminen

Rahoituskate

Korkotuotot ja -kulut lasketaan ja kirjataan efektiivisen koron mukaan tai tarpeen vaatiessa sellaisen laskentatavan mukaan, jonka tuloksen voidaan katsoa olevan riittävän lähellä efektiivisen koron mukaan laskettua summaa. Efektiivinen korko sisältää palkkiot, joiden katsotaan olevan olennainen osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa (yleensä palkkioita, jotka on saatu korvauksena riskistä). Efektiivinen korko on sama kuin korko, jolla diskontataan arvioidut tulevat rahavirrat rahoitusvaran tai -velan nettomääräiseen kirjanpitoarvoon.

Rahoitusinstrumenteista kertyvät korkotuotot ja -kulut luokitellaan jäljempänä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta erään Rahoituskate.

Valuutanvaihtosopimusten korkokomponentit, koronvaihtosopimuksista maksetut ja niistä saadut korot sekä kertyneissä koroissa tapahtuneet muutokset kirjataan erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä lukuun ottamatta suojaustarkoituksessa käytettäviä joh-

dannaisia (mukaan lukien Kiinnitysluottopankin varainhankinnan suojaustoimenpiteet), joita koskevat koroterät kirjataan erään Rahoituskate.

Palkkiotuotot ja -kulut, netto

Kiinnitysluottopankki saa palkkiotuottoja erilaisista asiakkaille tarjoamista palveluista. Palkkioihin sovellettava laskentatapa riippuu siitä, mistä palkkioita peritään. Palkkiotuotot kirjataan tuotoksi joko palvelun suorittamishetkellä tai merkittävän toimenpiteen suorittamisen yhteydessä. Annetuista palveluista saadut palkkiot kirjataan sille tilikaudelle, jolla palvelu on suoritettu.

Palkkiotuotot ja -kulut ovat yleensä tapahtumakohtaisia, ja ne kirjataan sille ajanjaksolle, jolla palvelu on vastaanotettu.

Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä

Toteutuneet ja toteutumattomat voitot ja tappiot rahoitusinstrumenteista, jotka kirjataan käypään arvoon tuloslaskelman kautta, kirjataan erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

Toteutuneet ja toteutumattomat voitot ja tappiot liittyvät seuraaviin erisiin:

- Korolliset arvopaperit ja muut korkosidonnaiset instrumentit
- Voitot/tappiot valuuttakurssimuutoksista
- Muut rahoitusinstrumentit.

Rahavirtojen suojausten tehoton osa kirjataan erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

Tähän erään sisältyvät myös jaksotettuun hankintameenon kirjatusta rahoitusinstrumenteista kertyneet toteutuneet voitot ja tappiot, kuten saadut korkohyvitykset ja liikkeeseen laskettujen omien velkojen takaisinostoista kertyneet toteutuneet voitot/tappiot.

Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä sisältää myös tappiot vastapuoliriskistä, joka liittyy ryhmään ”Rahoitusvarat, jotka on määritetty kirjattavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti” sisältyviin instrumentteihin. Arvonalentumistappiot muihin ryhmiin kuuluvista instrumenteista kirjataan erään Arvonalentumistappiot luotoista, netto.

Arvonalentumistappiot luotoista, netto

Arvonalentumistappiot luotoiksi ja muiksi saamisiksi luokitelluista (katso kohta 11 ”Rahoitusinstrumentit”) rahoitusvaroista tase-erissä Saamiset keskuspankeilta, Saamiset luottolaitoksilta ja Luotot yleisölle kirjataan erään Arvonalentumistappiot luotoista, netto. Tappiot kirjataan nettomääräisinä, eli niistä on vähennetty vakuuden arvo ja muut luottoriskiä pienentävät tekijät. Luotoista kertyvien arvonalentumistappioiden laskentaa koskevista tilinpäätösperiaatteista kerrotaan kohdassa 12 ”Luotot yleisölle / saamiset luottolaitoksilta”.

Vastapuoliin liittyvät tappiot instrumenteista, jotka sisältyvät ryhmään ”Rahoitusvarat, jotka on määritetty kirjattavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti”, kirjataan erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

6. Rahoitusinstrumenttien kirjaaminen taseeseen ja taseesta pois kirjaaminen

Johdannaissopimukset, noteeratut arvopaperit ja valuuttakauppaan liittyvät spot-tapahtumat kirjataan taseeseen ja pois taseesta (ja omaisuus- tai velkaerä kirjataan taseeseen kaupantekopäivän ja selvityspäivän välillä erään Muut varat tai erään Muut velat) kaupantekopäivänä. Muut rahoitusinstrumentit kirjataan taseeseen selvityspäivänä.

Rahoitusvarat, joita ei kirjata kaupankäyntipäivän arvoon, kirjataan pois taseesta, kun oikeudet rahoitusinstrumentin rahavirtoihin raukeavat tai siirtyvät toiselle osapuolelle. Oikeudet rahavirtoihin raukeavat tai siirtyvät tavallisesti silloin, kun vastapuoli on esimerkiksi maksanut lainan takaisin Nordealle (selvityspäivänä).

Luotot, joiden rahavirtoja on muokattu tai joiden rahavirrat ovat osa velkajärjestelyä, kirjataan pois taseesta, ja uusi luotto kirjataan taseeseen, jos uuden luoton ehdot ovat olennaisesti erilaiset kuin vanhan luoton ehdot. Näin tehdään yleensä, jos uuden luoton rahavirtojen nykyarvo alkuperäisellä korolla diskontattuna eroaa yli 10 prosenttia vanhan luoton jäljellä olevien odotettujen rahavirtojen nykyarvosta. Samoja periaatteita sovelletaan rahoitusvelkoihin.

Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun velka päättyy. Tällöin on tavallisesti kysymys siitä, että Kiinnitysluottopankki maksaa talletuksen takaisin vastapuolelle (selvityspäivänä). Rahoitusvelat, jotka kirjataan taseeseen kaupankäyntipäivän arvoon, kirjataan yleensä pois taseesta, ja velka kirjataan kaupankäyntipäivänä tase-erään Muut velat.

7. Ulkomaan rahan määräiset saamiset ja velat

Kiinnitysluottopankin toimintavaluutta on euro. Ulkomaan valuutaksi katsotaan kaikki muut valuutat kuin yhtiön toimintavaluutta. Ulkomaan rahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaan rahan määräiset varat ja velat, mukaan lukien valuuttakaupat, ulkomaan valuutan määräiset käteisvarat ja johdannaiset, muunnetaan tilinpäätöspäivän kurssiin.

Sellaisten tapahtumien selvityksestä syntyneet valuuttakurssierot, joiden valuuttakurssi on selvityspäivänä eri kuin tapahtumapäivänä, sekä selvittämättömien valuuttamääräisten rahavarojen ja -velkojen toteutumattomat valuuttakurssierot kirjataan tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

8. Suojauslaskenta

Nordea-konserni soveltaa IAS 39:n suojauslaskentaa koskevia säännöksiä EU:n carve out -version mukaisesti. EU:n carve out -versiossa hyväksytyt makrosuojauksen mukaisesti johdannaisryhmää (tai sen osia) voidaan tarkastella yhdistelmänä ja ne voidaan yhdessä määrittää suojausinstrumentiksi. Lisäksi carve out -versio poistaa joitakin ydintalletusten suojaukseen ja alisuojausstrategioihin liittyvän käyvän arvon suojauksen rajoituksia.

Nordea-konserni käyttää suojauslaskentaa, jotta suojattavan erän ja suojaavien instrumenttien käyvän arvon muutoksia käsitellään tilinpäätöksessä symmetrisesti ja jotta se voi suojautua tulevien rahavirtojen ja arvon vaihtelulta.

Kiinnitysluottopankissa sovelletaan tällä hetkellä käyvän arvon suojauslaskentaa ja rahavirtojen suojauslaskentaa.

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojauslaskentamallia sovelletaan johdannaissopimuksiin, joilla suojaudutaan tietyille riskille alttiina olevien taseeseen kirjattujen varojen tai velkojen käyvän arvon muutoksilta. Kiinnitysluottopankin tilinpäätökseen sisältyvien varojen ja velkojen käyvän arvon muutoksiin liittyvä riski syntyy pääosin kiinteäkorkoisista lainoista, arvopapereista ja talletuksista, joihin liittyy korkoriski. Johdannaissopimuksen ja suojatun erän käyvän arvon muutokset, jotka aiheutuvat suojautumisen kohteena olevista riskeistä, kirjataan erikseen tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä. Jos suojaus on tehokas, arvonmuutokset neutraloivat toisensa, jolloin niillä ei ole juuri mitään nettovaikutusta. Johdannaissopimuksella suojatun erän käyvän arvon muutokset, jotka aiheutuvat suojautumisen kohteena olevista riskeistä, näkyvät suojatun erän kirjanpitoarvon oikaisussa, joka myös kirjataan tuloslaskelmaan. Jaksotettuun hankintameroon kirjattavien korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset esitetään erikseen tase-erässä Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset.

Nordea soveltaa käyvän arvon suojauslaskentamallia pääasiassa salkkukohtaisesti. Suojauksen tehottomuus kirjataan tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

Suojatut erät

Käyvän arvon suojauksen mukaan suojattu erä voi olla kirjattu yksittäinen omaisuus- tai velkaerä tai kirjaamaton sitoumus tai sellaisen osa. Suojattu erä voi olla myös ominaisuuksiltaan samankaltaisten omaisuus- tai velkaerien tai sitoumusten ryhmä. Nordea-konsernin suojattuihin eriin kuuluu sekä yksittäisiä omaisuus- ja velkaeria että omaisuus- ja/tai velkaeristä koostuvia salkkuja.

Suojaavat instrumentit

Kiinnitysluottopankki käyttää suojausinstrumentteina ensisijaisesti koronvaihtosopimuksia ja valuuttavaihtosopimuksia, jotka arvostetaan aina käypään arvoon. Käteisinstrumentteja käytetään suojaavina instrumentteina vain, kun suojaudutaan valuuttariskiltä.

Rahavirtojen suojaus

Rahavirtojen suojauslaskentamallia voidaan soveltaa suojauksiin, joilla suojaudutaan vaihtuvakorkoisten instrumenttien tulevien koronmaksujen vaihteluilta tai valuuttariskeiltä. Suojaavan instrumentin tehokkaaksi määritellystä osasta kertyvä voitto tai tappio kirjataan muuhun laajaan tulokseen ja kertyneet voitot tai tappiot kirjataan oman pääoman rahavirran suojausrahastoon. Suojaavan instrumentin tehostomasta osasta kertyvä voitto tai tappio kirjataan pois omasta pääomasta tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

Suojaavista instrumenteista kertyvät voitot ja tappiot, jotka kirjataan oman pääoman rahavirran suojausrahastoon muun laajan tuloksen kautta, kirjataan pois omasta pääomasta tuloslaskelmaan samalla tilikaudella kuin suojattu erä vaikuttaa tuloslaskelmaan, yleensä tilikaudella, jolla korkotuotto tai korkokulu kirjataan.

Suojatut erät

Rahavirran suojauksessa suojatut erät voivat olla erittäin todennäköisiä vaihtuvien korkojen rahavirtoja, jotka kertyvät kirjatuista varoista tai veloista tai tulevasta varoista tai veloista. Rahavirtojen suojauksia käytetään Kiinnitysluottopankissa, kun suojaudutaan tuleviin ulkomaan valuutan määriin koronmaksuihin ja pääoman takaisinmaksuihin liittyvältä valuuttariskiltä ja vaihtuvakorkoisiin luottoihin liittyvältä korkoriskiltä.

Suojaavat instrumentit

Kiinnitysluottopankki käyttää suojausinstrumentteina ensisijaisesti koron- ja valuuttavaihtosopimuksia, jotka arvostetaan aina käypään arvoon ja joissa valuuttakomponentti määritetään valuuttariskin rahavirtasuojaukseksi ja korkokomponentti korkoriskin käyvän arvon suojaukseksi. Kun Kiinnitysluottopankki suojautuu vaihtuvakorkoisiin luottoihin liittyvältä korkoriskiltä, se käyttää suojausinstrumentteina koronvaihtosopimuksia, jotka arvostetaan aina käypään arvoon.

Suojauksen tehokkuus

Suojauslaskentaa voidaan käyttää vain, jos suojaus on hyvin tehokas. Suojausta pidetään hyvin tehokkaana, jos suojaussopimusta tehtäessä ja koko sen juoksuaikana voidaan olettaa, että suojatun erän käyvän arvon muutokset neutraloituvat suojatun riskin osalta olennaisilta osin suojaavan erän käyvän arvon muutoksilla. Suojauksen tehokkuuden tulee olla 80–125 prosenttia. Arvioidessaan suojauksen tehokkuutta takautuvasti Kiinnitysluottopankki määrittelee suojaavan erän käyvän arvon muutoksen ja vertaa sitä suojatun erän käyvän arvon muutokseen. Suojauksen tehokkuutta mita-

taan kumulatiivisesti. Rahavirtasuojauksen tehokkuuden mittaukseen käytetään hypoteettista johdannaismenetelmää, jossa suojatusta sopimuksesta (valuuttakomponentti) odotettujen tulevien rahavirtojen kumulatiivisen muutoksen nykyarvon tilalla käytetään täydellisen hypoteettisen vaihtosopimuksen muutosta.

Jos suhdeluku ei ole tehokkuusvaatimuksen mukainen, suojauslaskenta lopetetaan. Käyvän arvon suojauksissa suojaava instrumentti luokitellaan uudelleen kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi johdannaisopimukseksi ja suojatun erän käyvän arvon muutos siihen asti, kun suojaus päättyy, jaksotetaan tasasuuruksina erinä tuloslaskelmaan suojatun erän jäljellä olevan juoksuajan kuluessa.

Rahavirran suojauksissa suojaavan instrumentin realisoitumaton arvon muutos siitä hetkestä, kun suojaus viimeksi todettiin tehokkaaksi, kirjataan tuloslaskelmaan. Suojaavaan instrumenttiin liittyvä kumulatiivinen voitto tai tappio, joka on kirjattu oman pääoman rahavirran suojausrahastoon muun laajan tuloksen kautta kaudelta, jolloin suojaus oli tehokas, luokitellaan pois omasta pääomasta ja kirjataan tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä, jos odotetun tapahtuman ei enää odoteta toteutuvan. Jos odotettu tapahtuma ei enää ole erittäin todennäköinen mutta sen odotetaan edelleen toteutuvan, suojaavaan erään liittyvä kumulatiivinen voitto tai tappio, joka on kirjattu muuhun laajaan tulokseen kaudelta, jolloin suojaus oli tehokas, sisältyy edelleen muuhun laajaan tulokseen, kunnes tapahtuma toteutuu tai sen ei enää odoteta toteutuvan.

9. Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittäminen

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavaksi määritellyt rahoitusvarat ja -velat (mukaan lukien johdannaisopimukset) kirjataan käypään arvoon taseeseen. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

Käypä arvo on se hinta, joka laskentapäivänä saataisiin varallisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velkaerän siirtämisestä kyseisen omaisuus- tai velkaerän pääasiallisella markkinapaikalla, tai jos pääasiallista markkinapaikkaa ei ole, omaisuus- tai velkaerän kannalta kaikkein edullisimmalla markkinapaikalla, tapahtuvassa tavanomaisessa markkinaosapuolten välisessä kaupassa kulloistenkin markkinaolosuhteiden vallitessa.

Paras käyvän arvon määrittäminen saadaan, jos omaisuus- tai velkaerä noteerataan julkisesti toimivilla markkinoilla. Tällaista noteerausta käytetään rahoitusvarojen ja -velkojen arvostuksessa aina kun se on saatavilla. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos omaisuus- tai velkaerällä käydään kauppaa niin usein ja niin suurella volyyymillä, että hintatietoja on saatavilla jatkuvasti. Likviditeettiä ja volyymeja koskevat absoluuttiset taksot, joiden perusteella markkinoiden katsotaan olevan

toimivat, vaihtelevat instrumenttilajeittain. Joissakin lajeissa hinnanvaihtelu on vähäistä myös sellaisilla lajiin sisältyvillä instrumenteilla, joilla käydään laajasti kauppaa. Tällaiseen lajiin kuuluviin instrumentteihin sovellettavat likviditeettivaatimukset ovat lievempiä ja vastaavasti käyvän arvon määrittämiseen hyväksyttävien hintojen aikaraja on pidempi.

Kaupankäyntitiheyttä ja -volyymeja seurataan säännöllisesti, jotta voidaan arvioida ovatko markkinat toimivat vai toimimattomat.

Kiinnitysluottopankki käyttää pääsääntöisesti julkisia noteerauksia määrittäessään seuraavien tase-erien käypää arvoa:

- korolliset arvopaperit
- johdannaissopimukset (noteeratut).

Jos rahoitusinstrumentin noteeraus ei anna oikeaa kuvaa säännöllisestä markkinahinnasta tai jos noteerausta ei saada, käypä arvo määritetään tarkoituksenmukaista arvostusmenetelmää käyttäen. Arvostusmenetelmän riittävyttä seurataan säännöllisesti. Myös sitä, käytetäänkö noteerauksia vai teoreettisia hintoja, arvioidaan säännöllisesti.

Arvostusmenetelmiä on monenlaisia, aina yksinkertaisesta diskontatun rahavirran analyysistä monimutkaiseen optiohinnoittelumalleihin. Arvostusmenetelmät suunnitellaan siten, että markkinahintoja ja -kursseja käytetään aina kun mahdollista, mutta arvostuksessa voidaan käyttää hyväksi myös malliparametreja, jotka eivät ole todennettavissa. Arvostusmenetelmän riittävyys arvioidaan tutkimalla, kuinka hyvin se vastaa markkinahintoja. Tämä tehdään vertaamalla laskennan tuloksena saatuja hintoja asianomaisiin viitetietoihin, esimerkiksi pörssinoteerauksiin, vastapuolen tekemiin arvostuksiin tai konsensuspalvelujen tuottamiin hintatietoihin.

Nordea-konserni käyttää pääsääntöisesti arvostusmenetelmiä määrittäessään seuraavien tase-erien käypää arvoa:

- korolliset arvopaperit (kun saatavilla ei ole toimivilla markkinoilla annettua noteerausta)
- johdannaissopimukset (OTC-johdannaiset).

Kun rahoitusinstrumentin käypä arvo määritetään arvostusmenetelmällä, tutkitaan, perustuvatko arvostusmallissa käytetyt muuttujat pääosin todennettavissa oleviin markkinatapahtumiin. Nordea-konserni pitää todennettavissa oleviin markkinatapahtumiin perustuvana tietona tietoa, joka saadaan yleisesti saatavilla olevista ulkopuolisista lähteistä, jos tällaisen tiedon voidaan katsoa edustavan realistista markkina-arvoa. Jos tiedoilla, jotka eivät ole todennettavissa, on merkittävä vaikutus arvostukseen, instrumenttia ei voida alun perin kirjata arvostusmenetelmällä arvioituun käypään arvoon, ja kaikki ensimmäisen päivän tuotot jaksotetaan tulosvaikutteisesti instrumentin voimassaoloajalle.

Aktivoidut ensimmäisen päivän tuotot siirretään tuloslaskelmaan, jos tiedoista, jotka eivät ole todennettavissa, tulee todennettavissa olevia tietoja.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot eritellään liitteessä 23 ”Varojen ja velkojen käypä arvo” sen perusteella, perustuvatko ne

- saman instrumentin noteeraukseen toimivilla markkinoilla (taso 1)
- todennettavia markkina-arvoja käyttävään arvostusmenetelmään (taso 2)
- ei-todennettavia markkina-arvoja käyttävään arvostusmenetelmään (taso 3).

Nordea-konsernin käyttämät arvostusmallit noudattavat hyväksytyjä rahoitusinstrumenttien hinnoitteluun sovellettavia taloudellisia metodeja. Niissä otetaan huomioon tekijät, joiden perusteella markkinaosapuolet määrittelevät hinnan.

Mallinnettujen riskien komitea (Model Risk Committee) hyväksyy uudet arvostusmallit, ja kaikkia malleja arvioidaan säännöllisesti.

Lisätietoja annetaan liitteessä 23 ”Varojen ja velkojen käypä arvo”.

10. Keskuspankkeihin talletetut varat

Käteiset varat sisältävät käteiset maksuvälineet ja ulkomaiset setelit. Saamisiin keskuspankeilta sisältyvät keskuspankeissa ja julkisen viranomaisen ylläpitämissä postisiirtojärjestelmissä olevat tilit, jotka täyttävät seuraavat ehdot:

- Keskuspankin tai postisiirtojärjestelmän kotipaikka on maassa, jossa yhtiöllä on toimipaikka.
- Tilillä olevat varat ovat milloin tahansa käytettävissä.

11. Rahoitusinstrumentit

Rahoitusinstrumenttien luokittelu

Rahoitusinstrumentit on luokiteltu erään Luotot ja muut saamiset tai erään Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat. Rahoitusvelat on luokiteltu erään Muut rahoitusvelat. Kiinnitysluottopankilla on myös suojaustarkoituksessa pidettäviä johdannaisia.

Kaikki rahoitusvarat ja -velat arvostetaan alun perin käypään arvoon. Kunkin rahoitusinstrumentin myöhempi arvostus taseessa ja se, miten instrumentin käyvän arvon muutokset kirjataan tilinpäätökseen, määräytyvät luokittelun perusteella. Nordean taseeseen sisältyvien rahoitusinstrumenttien luokittelu on esitetty liitteessä 22 ”Rahoitusinstrumenttien luokittelu”.

Luotot ja muut saamiset

Luotot ja muut saamiset ovat noteeraamattomia rahoitusvaroja, joihin liittyy määrätty tai määrättävissä oleva maksuaika. Näitä omaisuuseriä ja niiden arvonalentumisia kuvataan tarkemmin kohdassa 12 ”Luotot yleisölle / saamiset luottolaitoksilta”.

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat, jotka kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat arvostetaan transaktiokuluilla vähennettyyn käypään arvoon. Kaikki käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

Luokkaan sisältyy kaksi ryhmää: kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat sekä rahoitusvarat ja -velat, jotka on määritetty kirjattavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti (käypään arvoon arvostamismahdollisuus).

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin sisältyy johdannaisopimuksia, joita pidetään kaupankäyntitarkoituksessa.

Muut rahoitusvelat

Rahoitusvelat, joita ei luokitella tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattaviksi rahoitusveloiksi, kirjataan jaksotettuun hankintamenuon. Muista rahoitusveloista maksetut korot kirjataan tuloslaskelman korkokuluihin.

Johdannaisopimukset

Kaikki johdannaisopimukset kirjataan taseeseen ja arvostetaan käypään arvoon. Johdannaiset, joiden käypä arvo on positiivinen (mahdollinen kertynyt korko mukaan lukien), kirjataan taseen varoihin erään Johdannaisopimukset. Johdannaiset, joiden käypä arvo on negatiivinen (mahdollinen kertynyt korko mukaan lukien), kirjataan taseen velkoihin erään Johdannaisopimukset.

Toteutuneet ja toteutumattomat voitot ja tappiot johdannaisopimuksista kirjataan tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

Rahoitusvarojen ja -velkojen nettoutus

Taseeseen kirjatut rahoitusvarat ja -velat netotetaan, jos siihen on laillinen oikeus, jos ne ovat tavanomaista liiketoimintaa tai jos ne johtuvat konkurssista ja jos tarkoituksena on selvittää kaupat nettomääräisesti tai toteuttaa omaisuuserän myynti ja velkaerän kuittaus samanaikaisesti.

Pörssi johdannaiset katsotaan yleensä selvitettyiksi päivittäin, kun käteinen on maksettu tai saatu ja instrumentti on taas markkinaehtoinen.

Liikkeeseen lasketut velkainstrumentit ja oman pääoman ehtoiset instrumentit

Kiinnitysluottopankin liikkeeseen laskemat rahoitusinstrumentit luokitellaan joko rahoitusveloiksi tai omaksi pääomaksi. Liikkeeseen lasketut rahoitusinstrumentit luokitellaan rahoitusvelaksi, jos sopimusjärjestelystä aiheutuu Kiinnitysluottopankille velvoite toimittaa instrumentin haltijalle käteistä tai muita rahoitusvaroja tai tietty määrä oman pääoman ehtoisia instrumentteja. Jos näin ei ole, instrumentti on yleensä oman pääoman ehtoinen ja se luokitellaan omaksi pääomaksi.

Transaktiokulut eivät sisälly kirjaukseen. Jos liikkeeseen laskettuun rahoitusinstrumenttiin sisältyy sekä velkakomponentteja että oman pääoman ehtoisia komponentteja, niitä käsitellään erikseen.

12. Luotot yleisölle/saamiset luottolaitoksilta

Luotoiksi ja muiksi saamisiksi luokiteltavat rahoitusinstrumentit, jotka kirjataan taseessa luotoiksi yleisölle ja saamisiksi luottolaitoksilta (mukaan lukien saamiset keskuspankeilta), kirjataan jaksotettuun hankintamenuon (ks. myös kohta 6 ”Rahoitusinstrumenttien kirjaaminen taseeseen ja taseesta pois kirjaaminen” sekä liite 22 ”Rahoitusinstrumenttien luokittelu”).

Kiinnitysluottopankki seuraa luottojen arvoa hallituksen toimintakertomuksen kohdassa ”Riskien, likviditeetin ja pääoman hallinta” kerrotulla tavalla. Saatavakohtaisesti tai saatavaryhmäkohtaisesti arvostetut saamiset määritellään saamisiksi, joiden arvo on alentunut, jos niiden arvon alentumisesta on objektiivista näyttöä.

Saatavakohtaisesti arvostettuihin luottoihin sovellettava arvonalentumistesti

Kiinnitysluottopankki testaa kaikkien luottojen arvon alentumista saatavakohtaisesti. Arvonalentumistestin tarkoituksena on todeta, onko luoton arvo alentunut. Tunnistamisprosessin ensimmäisessä vaiheessa Kiinnitysluottopankki seuraa, onko todettavissa merkkejä arvon alentumisesta (tappiotapahtuma) ja voidaanko niitä pitää objektiivisena näyttönä arvon alentumisesta. Lisätietoja tappiotapahtumien tunnistamisesta annetaan hallituksen toimintakertomuksen kohdassa ”Riskien, likviditeetin ja pääoman hallinta”.

Luotot, joiden arvo ei yksinään ole alentunut, siirretään riskiominaisuuksiltaan samankaltaisten luottojen ryhmään, jolle tehdään saatavaryhmäkohtainen arvonalentumistesti.

Saatavaryhmäkohtaisesti arvostettuihin luottoihin sovellettava arvonalentumistesti

Luotoille, joiden arvo ei yksinään ole alentunut, tehdään saatavaryhmäkohtainen arvonalentumistesti.

Luotot ryhmitellään samankaltaisten luottoriskiominaisuuksien perusteella. Nämä ominaisuudet kertovat velallisen kyvystä maksaa kaikki velat sopimusehtojen mukaisesti. Kiinnitysluottopankki seuraa lainasalkkuun luokitusten muutosten kautta, luotonantoon liittyvässä päätöksentekoprosessissa sekä vuosikatsausprosessissa, jota täydentää neljännesvuosittainen luottoriskin arviointiprosessi. Näissä prosesseissa Kiinnitysluottopankki tunnistaa tappiotapahtumat, jotka osoittavat saatavaryhmässä toteutuneet tappiot. Tappiotapahtuma on tapahtuma, jonka tuloksena on odotettujen tulevien rahavirtojen heikkeneminen. Vain ne tappiotapahtumat, jotka ovat toteutuneet raportointipäivään mennessä, otetaan huomioon saatavaryhmän arvioinnissa.

Ryhmäkohtaisessa arviointiprosessissa arvioidaan, pitääkö toteutuneen tappiotapahtuman perusteella kirjata

arvonalentuminen, jos tappiotapahtumaa ei ole vielä tunnistettu yksittäisen vastuun tasolla. Tätä tappiota-
pahuman toteutumispäivän ja sen yksittäisen tunnistami-
sen päivän välistä ajanjaksoa kutsutaan ”syntymis-
jaksoksi” (emergence period). Arvonalentuminen on
ryhmäkohtainen, kunnes tappiot on tunnistettu yksittäi-
sen vastuun tasolla. Tappion tunnistus tapahtuu maksu-
häiriön tai muiden merkkien perusteella.

Yritysassiakkaisiin ja vastapuolina oleviin pankkeihin
liittyvän luottoriskin arvioinnissa Kiinnitysluottopankki
käyttää nykyistä luokitusjärjestelmää. Arvioidessaan
luokituskohtaista maksuhäiriöriskiä Nordea-konserni
käyttää historiatietoja maksukyvyttömyystodennäköi-
syydestä. Nämä luotot luokitellaan ja ryhmitellään pää-
asiassa toimialan ja/tai tietyistä makroparametreista
(esim. riippuvaisuus öljyn hinnasta) aiheutuvan herk-
kyden perusteella.

Henkilöasiakkaita ja pieniä yritysasiakkaita seurataan
pisteytysmallien avulla. Pisteytysmallit perustuvat pää-
osin historiatietoihin (esim. tietoihin maksuhäiriöistä ja
tappioista) ja johdon kokemuksen perusteella tekemään
arviointiin. Luokitus- ja pisteytysmalleja kuvataan tar-
kemmin hallituksen toimintakertomuksen kohdassa
”Riskien, likviditeetin ja pääoman hallinta”.

Arvonalentumistappiot

Jos lainan kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvioitujen
rahavirtojen yhteenlaskettu nettomääräinen nykyarvo
(alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattuna),
mukaan lukien vakuuksien käypä arvo ja muut luotto-
riskiä pienentävät tekijät, erotus on arvonalentumistap-
pio.

Saatavakohtaisesti arvoltaan alentuneeksi tunnistettui-
hin yksinään merkittäviin lainoihin liittyvät arvonalen-
tumistappiot kirjataan saatavakohtaisesti.

Arvonalentumistappiot, jotka liittyvät sellaisiin saata-
vakohtaisesti arvoltaan alentuneeksi tunnistettuihin lai-
noin, jotka eivät ole yksinään merkittäviä, ja lainoi-
hin, joita ei ole saatavakohtaisesti tunnistettu arvoltaan
alentuneeksi, kirjataan käyttäen salkkuperusteista raha-
virtaennustetta.

Jos arvonalentumistappiota ei pidetä lopullisena, se kir-
jataan varaukseksi. Varaukset osoittavat kertyneiden
arvonalentumistappioiden määrän. Luottoriskin ja ker-
tyneiden arvonalentumistappioiden muutokset kirjataan
varausten muutokseksi ja arvonalentumistappioiksi tu-
loslaskelmaan (ks. myös kohta 5 ”Tuottojen ja arvona-
lentumisten kirjaaminen”).

Jos arvonalentumistappiota pidetään lopullisena, se kir-
jataan toteutuneeksi luottotappioksi. Luoton arvo ja sii-
hen liittyvä arvonalentuminen kirjataan pois taseesta.
Arvonalentumistappiota pidetään lopullisena, jos velal-
linen on haettu konkurssiin ja pesänhoitaja on todennut
konkurssimenettelyn taloudellisen tuloksen, jos Kiinni-
tysluottopankki antaa saamisensa anteeksi joko lakisää-
teisessä tai vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä tai jos

Kiinnitysluottopankki jostakin muusta syystä pitää epä-
todennäköisenä, että saaminen maksetaan takaisin.

Diskonnttauskorko

Arvonalentumisen arvioinnissa käytetty diskonttaus-
korko on yksittäisen asiakkaan tai asiakasryhmän luot-
tojen alkuperäinen efektiivinen korko. Tarpeen vaa-
tiessa diskonttauskorko voi perustua laskentatapaan,
jonka tuloksen voidaan katsoa olevan riittävän lähellä
efektiivisen koron mukaan laskettua arvonalentumista.

Uudelleenjärjestellyt luotot

Tässä yhteydessä uudelleenjärjestelty luotto määritel-
lään luotoksi, jossa Kiinnitysluottopankki on tehnyt ve-
lalliselle myönnytyksiä velallisen heikentyneen talou-
dellisen tilanteen vuoksi ja jossa myönnytys on johta-
nut arvonalentumistappioon. Uudelleenjärjestelyn jäl-
keen luottoa ei yleensä enää pidetä saamisena, jonka
arvo on alentunut, jos se täyttää uudet lainaehdot. Uu-
delleenjärjestelyn yhteydessä tehtyjä myönnytyksiä pi-
detään lopullisina tappioina, ellei Kiinnitysluottopan-
killa ole mahdollisuutta saada arvonalentumistappioita
takaisin. Jos arvonalentumistappio saadaan takaisin,
maksu kirjataan toteutuneen arvonalentumistappion pa-
lautuksena.

13. Verot

Tuloslaskelman tuloverot sisältävät tilikauden verot ja
laskennallisen verovelan muutoksen. Tuloverot kirja-
taan tuloslaskelmaan, paitsi kun on kyse verovaikutuk-
sesta, joka liittyy muuhun laajaan tulokseen tai suoraan
omaan pääomaan kirjattavaan tapahtumaan. Tällöin ve-
rovaikutus kirjataan muuhun laajaan tulokseen tai
omaan pääomaan.

Tilikauden verolla tarkoitetaan vuoden aikana kerty-
neistä verotettavista tuloista perittävää verojen määrää
ja aiempina vuosina maksettuihin veroihin tehtyjä oi-
kaisuja. Se lasketaan niiden veroprosenttien mukaisesti,
jotka ovat voimassa tai jotka ovat käytännössä voi-
massa raportointipäivänä.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat kirjataan käyttäen
taselähtöistä menetelmää, ja ne koskevat kaikkia väliai-
kaisia eroja verojen ja velkojen verotusarvojen ja nii-
den kirjanpitoarvojen välillä. Laskennallinen vero kir-
jataan väliaikaisista eroista. Laskennallista veroa ei kir-
jata sellaiseen tapahtumaan liittyvistä verojen tai velko-
jen alkuperäisistä kirjauksista johtuvista väliaikaisista
eroista, jossa ei yhdistetä liiketoimintoja ja joka ei vai-
kuta tilinpäätökseen eikä verotettavaan tulokseen. Las-
kennallista veroa ei myöskään kirjata tytäryhtiöihin ja
osakuusyrittäisiin tehtyihin sijoituksiin liittyvistä
eroista siltä osin kuin on todennäköistä, etteivät ne ku-
moudu lähitulevaisuudessa.

Laskennallinen vero arvostetaan niiden veroprosenttien
mukaan, joita odotetaan sovellettavan väliaikaisiin
eroihin niiden kumoutuessa, niiden lakien mukaisesti,
jotka ovat voimassa tai jotka ovat käytännössä voi-
massa raportointipäivänä. Laskennallisia verosaamisia

ja -velkoja ei diskontata. Laskennallisina verosaamisina kirjataan ainoastaan se määrä, jonka arvioidaan vastaavan tulevaisuudessa kertyvää verotettavaa tulosta, jota vastaan väliaikaiset erot ja tulevaisuudessa käytettävät verotukselliset tappiot voidaan hyödyntää. Laskennallisia verosaamisia arvioidaan jokaisena raportointipäivänä, ja niitä vähennetään, kunnes ei ole enää todennäköistä, että saamiseen liittyvä verohyöty toteutuisi.

Tilikauden verosaamiset ja -velat netotetaan silloin, kun se on lain mukaan sallittu ja Nordea aikoo joko toteuttaa verosaamisen ja -velan nettomääräisesti tai toteuttaa saamisen ja velan samanaikaisesti. Laskennalliset verosaamiset ja -velat netotetaan, jos on olemassa laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus netottaa tilikauden verosaamiset ja -velat.

14. Työsuhde-etuudet

Kaikki suoritetuista palveluista Kiinnitysluottopankin henkilöstölle annetut korvaukset ovat työsuhde-etuuksia. Lyhytaikaiset etuudet maksetaan kahdentoista kuukauden kuluessa sen raportointijakson päättymisestä, jona palvelut on suoritettu. Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet ovat etuuksia, jotka maksetaan työsuhteen päättymisen jälkeen. Kiinnitysluottopankissa ainoa työsuhteen päättymisen jälkeinen etuus on eläke. Irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia syntyy tavallisesti silloin, jos työsuhde irtisanotaan ennen normaalia eläkeikää tai jos työntekijä vastaanottaa vapaaehtoisensa tukipaketin.

Lyhytaikaiset etuudet

Lyhytaikaiset etuudet koostuvat pääasiassa kiinteistä palkoista ja tulosperusteisista palkkioista. Sekä kiinteät palkat että tulosperusteiset palkkiot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jona henkilöstö on suorittanut palveluja Kiinnitysluottopankille. Lisäksi Nordealla on käytössä osakeperusteisia kannustinohjelmia, joita kuvataan tarkemmin kohdassa 17 ”Osakeperusteiset kannustinohjelmat”.

Lisätietoja on liitteessä 6 ”Henkilöstökulut”.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Eläkejärjestelyt

Nordea-konserniin kuuluvilla yhtiöillä on erilaisia eläkejärjestelyjä, jotka voivat olla joko etuuspohjaisia tai maksupohjaisia järjestelyjä. Järjestelyt perustuvat niiden maiden käytäntöihin ja olosuhteisiin, joissa yhtiöillä on toimintaa. Merkittävimmät etuuspohjaiset eläkejärjestelyt on katettu eläkekassojen ja -säätiöiden varoilla. Jos tiettyyn eläkejärjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo on pienempi kuin etuuspohjaisesta järjestelystä johtuva vastuu, joka on määritelty ennakoituun etuus-oikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä, nettosumma kirjataan taseeseen velaksi (eläkevelat). Jos käypä arvo on suurempi, nettosumma kirjataan taseeseen varoiksi (eläkesaamiset). Kattamattomat eläkejärjestelyt kirjataan eläkeveloiksi.

Suurin osa eläkkeistä perustuu maksupohjaisiin järjestelyihin, joissa Nordea-konsernilla ei ole eläkevastuuta. Etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin ei enää oteta uusia jäseniä. Konserni maksaa kannatusmaksuja myös julkisiin eläkejärjestelmiin.

Eläkekulut

Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä johtuvat veloitteet kirjataan kuluksi, kun henkilöstön katsotaan suorittaneen maksua vastaavat palvelut. Kiinnitysluottopankin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen nettovelvoitteet lasketaan erikseen jokaiselle järjestelylle arvioimalla henkilöstön tulevien etuuksien määrä, jonka henkilöstö on ansainnut työsuorituksellaan kuluvalle tilikaudella ja aikaisemmillä tilikausilla. Nämä etuudet diskontataan niiden nykyisen arvon määrittämiseksi. Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä johtuvien veloitteiden nykyarvo ja niihin liittyvät kulut arvioidaan vakuutusmatemaattisiin ja taloudellisiin oletuksiin perustuvien vakuutusmatemaattisten laskelmien (ml. ennakoituun etuus-oikeusyksikköön perustuva menetelmä) perusteella (lisätietoja liitteessä 17 ”Eläkeveloitteet”).

Kun määritetään veloitteiden nykyarvoa ja eläkejärjestelyyn kuuluvien varojen käypää arvoa, vakuutusmatemaattisten oletusten ja kokemukseen perustuvien vaikutusten muutokset voivat synnyttää uudelleenarvostuksista johtuvia vaikutuksia (toteutuneita lukuja verrataan oletuksiin). Uudelleenarvostuksista johtuvat vaikutukset kirjataan välittömästi omaan pääomaan muun laajan tuloksen kautta.

Kun laskelma osoittaa eläkesaamista, kirjattavien varojen määrä voi olla enintään eläkejärjestelystä johtuvien tulevien palautusten tai tulevien, eläkejärjestelyyn maksettavien kannatusmaksujen vähennysten nykyarvo.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen diskonttauskorko

Diskonttauskorko määritetään yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuoton perusteella, kun kyseisille joukkovelkakirjalainoille on toimivat markkinat. Niissä maissa, joista nämä markkinat puuttuvat, diskonttauskorkona käytetään valtion joukkovelkakirjalainojen tuottoja. Suomessa diskonttauskorko määritetään yritys-lainojen markkinatuoton perusteella.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Kuten edellä on mainittu, irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia syntyy tavallisesti silloin, jos työsuhde irtisanotaan ennen normaalia eläkeikää tai jos työntekijä vastaanottaa vapaaehtoisensa tukipaketin. Irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia ei synny, jos työntekijän on jatkettava työntekoa ja irtisanomisen yhteydessä suoritettavien etuuksien voidaan katsoa olevan tavanomainen korvaus tällaisesta työstä.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet kirjataan kuluksi, kun Kiinnitysluottopankille syntyy maksuvelvoite. Velvoite syntyy, kun on olemassa virallinen suunnitelma, joka koskee tiettyä organisaatiotasoa, ja

kun Kiinnitysluottopankilla ei ole realistista mahdollisuutta peruuttaa sitä. Tämä tapahtuu tavallisesti silloin, kun suunnitelma on kerrottu kohderyhmälle tai sen edustajille.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet voivat olla lyhytaikaisia etuuksia, esimerkiksi jokin kuukausipalkan kerrannainen, tai työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia esimerkiksi ennenaikaisen eläkkeelle jäämisen muodossa. Liitteessä 6 ”Henkilöstökulut” lyhytaikaiset etuudet luokitellaan palkkoiksi ja palkkioiksi ja työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet eläkekuluiksi.

15. Oma pääoma

Muut rahastot

Vapaiden rahastojen lisäksi muut rahastot muodostuvat verojen jälkeisistä tuotoista ja kuluista, jotka on kirjattu omaan pääomaan muun laajan tuloksen kautta IFRS:n mukaisesti. Näihin rahastoihin sisältyy rahavirran suojausrahastoja ja etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen kertyneisiin uudelleenarvostuksiin liittyviä käyvän arvon rahastoja sekä valuuttakurssierojen rahasto.

16. Luottolupaukset

Peruuttamattomat luottolupaukset kirjataan taseen ulkopuoliseen erään Luottolupaukset.

17. Osakeperusteiset kannustinohjelmat

Käteisvaroina maksettavat ohjelmat

Kiinnitysluottopankin on lykättävä tulosperusteisten palkkioiden maksua pohjoismaisten finanssivalvontaviranomaisten säännösten ja yleisten ohjeiden mukaisesti. Tämä koskee myös johdon kannustinohjelmaa (Executive Incentive Programme, EIP). Lykätyt summat indeksoidaan jossain määrin käyttäen Nordean osakkeen kokonaistuottoa, ja nämä ”ohjelmat” ovat IFRS:n mukaisia käteisvaroina maksettavia osakeperusteisia ohjelmia. Ohjelmat ovat käytössä täysimääräisesti, kun tulosperusteisten palkkioiden alkuperäistä kirjausta lykätään ja velvoitteen käypää arvoa arvioidaan uudelleen jatkuvasti. Uudelleenarvostukset kirjataan yhdessä niihin liittyvien sosiaalikulujen kanssa tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

Lisätietoja on liitteessä 6 ”Henkilöstökulut”.

18. Lähipiiriä koskevat tapahtumat

Kiinnitysluottopankki määrittelee lähipiiriin kuuluvat osapuolet seuraavasti:

- osakkeenomistajat, joilla on merkittävä vaikutusvalta
- konserniyhtiöt
- avainhenkilöt yhtiön johdossa
- muut lähipiiriin kuuluvat.

Kaikki lähipiiriä koskevat tapahtumat toteutetaan markkinaehtoperiaatteen mukaisesti lukuun ottamatta henkilöstölle annettavia luottoja, ks. liite 6 ”Henkilöstökulut”.

Osakkeenomistajat, joilla on merkittävä vaikutusvalta

Osakkeenomistajalla, jolla on merkittävä vaikutusvalta, tarkoitetaan osakkeenomistajaa, jolla on valtaa osallistua Kiinnitysluottopankin taloutta ja toimintaa koskevien päätösten tekoon mutta ei näitä koskevaa määräysvaltaa. Nordea Bank AB:llä (publ) katsotaan olevan tällainen valta.

Konserniyhtiöt

Nordean konserniyhtiöillä tarkoitetaan emoyhtiö Nordea Bank AB:n (publ) tytäryhtiöitä.

Konsernin sisäiset tapahtumat eri juridisten yksiköiden välillä hinnoitellaan markkinaehtoperiaatteen ja OECD:n siirtohinnoittelua koskevien säännösten mukaisesti. Tapahtumat eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä.

Avainhenkilöt yhtiön johdossa

Avainhenkilöt yhtiön johdossa ovat:

- Nordea Kiinteistöluottopankki Oyj:n ja Nordea Bank AB:n (publ) hallitusten jäsenet
- Nordea Kiinteistöluottopankki Oyj:n toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen
- Nordea Kiinteistöluottopankki Oyj:n johtoryhmä.

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden palkitsemisesta ja eläkkeistä sekä muista heihin liittyvistä liiketoimista kerrotaan liitteessä 6 ”Henkilöstökulut”.

Muut lähipiiriin kuuluvat

Muita lähipiiriin kuuluvia ovat johtoon kuuluvien avainhenkilöiden perheenjäsenet. Muihin lähipiiriin kuuluviksi katsotaan myös yhtiöt, joissa Kiinnitysluottopankin johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä on merkittävä vaikutusvalta, sekä yhtiöt, joissa näiden avainhenkilöiden perheenjäsenillä on merkittävä vaikutusvalta.

Tietoja liiketoimista Kiinnitysluottopankin ja muiden lähipiiriin kuuluvien välillä annetaan liitteessä 26 ”Lähipiiriliiketoimet”.

Liite 2 Segmenttiraportointi

Toimintasegmenttien tuloksen laskenta

Laskentaperiaatteet ja toimintasegmenttien väliset allokoinnit vastaavat ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle raportoituja tietoja. Kiinnitysluottopankissa on määritelty ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi Nordea -konsernin johtoryhmä.

Toimintasegmentit

Kiinnitysluottopankin taloudelliset tulokset esitetään yhtenä kokonaisuutena. Kiinnitysluottopankin koko toiminta liittyy vakuudellisten lainojen liikkeeseenlaskuun. Toimitusjohtaja valmistelee kaikki merkittävät Kiinnitysluottopankin päätökset ja päätökset tekee hallitus. Kiinnitysluottopankin liiketoimintamallin, toiminnan luonteen ja hallintorakenteiden vuoksi raportointi on järkevää tehdä koko yhtiöstä yhtenä toimintasegmenttinä.

Tuloslaskelma	Kiinnitysluottopankkitoiminta	
	1-12 2017	10-12 2016
Miljoonaa euroa		
Rahoituskate	192,1	51,4
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	-11,0	0,2
Voitot/tappiot käypään arvoon arvostettavista eristä, netto	-2,4	-4,8
Muut tuotot	0,0	0,0
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	178,7	46,8
Henkilöstökulut	-1,9	-0,3
Muut kulut	-45,9	-11,5
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-47,8	-11,8
Tulos ennen arvonalentumistappioita	130,9	35,0
Arvonalentumistappiot luotoista	0,7	0,4
Liikevoitto	131,6	35,4
Tuloverot	-26,3	-7,1
Tulos	105,3	28,3
Tase, miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Luotot yleisölle	23 530,1	23 912,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	15 469,6	16 299,9

Liiketoiminnan tuotot yhteensä tuoteryhmittäin

Miljoonaa euroa	1-12	10-12
	2017	2016
Kiinnitysluottopankkituotteet	178,7	46,8
Yhteensä	178,7	46,8

Maantieteellinen jakauma

Miljoonaa euroa	Liiketoiminnan tuotot yhteensä		Varat	
	1-12 2017	10-12 2016	31.12.2017	31.12.2016
Suomi	178,7	46,8	25 025,2	25 586,2
Yhteensä	178,7	46,8	25 025,2	25 586,2

Liite 3 Korkotuotot ja korkokulut

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	-0,7	-
Luotoista yleisölle	249,2	66,5
Korollisista arvopapereista	-	-0,1
Muut korkotuotot	8,7	2,7
Korkotuotot yhteensä	257,2	69,1
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-3,0	-0,3
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-241,5	-67,5
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-2,2	-0,6
Muut korkokulut ¹	181,6	50,7
Korkokulut yhteensä	-65,1	-17,7
Rahoituskate	192,1	51,4

¹ Nettomääräiset korkotuotot johdannaisista, jotka arvostetaan käypään arvoon ja jotka liittyvät Nordea Kiinnitysluottopankin varainhankintaan, voivat sekä vähentää että lisätä muita korkokuluja. Lisätietoja liitteessä 1.

Korkotuotot rahoitusvaroista, joita ei arvosteta tulosvaikutteisesti käypään arvoon olivat 257,2 miljoonaa euroa. Korkokulut rahoitusveloista, joita ei arvosteta tulosvaikutteisesti käypään arvoon olivat -251,8 miljoonaa euroa.

Arvoltaan alentuneista saamisista kertyneiden korkojen osuus korkotuotoista oli hyvin vähäinen.

Liite 4 Palkkiotuotot ja -kulut, netto

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Arvopaperivälitys, arvopaperien liikkeeseenlaskut ja corporate finance -toiminta	-0,3	-
- josta tuotot	-	-
- josta kulut	-0,3	-
Säilytys- ja liikkeeseenlaskupalvelut	-0,1	0,0
- josta tuotot	-	-
- josta kulut	-0,1	0,0
Luotonanto	7,5	1,9
- josta tuotot	7,5	1,9
- josta kulut	-	-
Takaukset	-15,7	-4,0
- josta tuotot	-	-
- josta kulut	-15,7	-4,0
Muut palkkiot	-2,4	2,3
- josta tuotot	2,4	2,3
- josta kulut	0,0	0,0
Yhteensä	-11,0	0,2

Sellaisista rahoitusvaroista ja -veloista, joita ei kirjata käypään arvoon tuloslaskelman kautta, saadut palkkiotuotot olivat 7,5 miljoonaa euroa. Näitä tuottoja ei oteta huomioon efektiivistä korkoa määritettäessä.

Liite 5 Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Korkosidonnaiset erät ja valuuttakurssimuutokset	-2,4	-4,8
Yhteensä	-2,4	-4,8

Voitot/tappiot rahoitusinstrumenteista luokittain, netto

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ¹	-0,4	-0,7
Rahoitusvarat suojauslaskennasta	-2,5	-3,9
- joista voitot/tappiot suojausinstrumenteista, netto	-244,7	-284,5
- joista voitot/tappiot suojaetuista eristä, netto	242,2	280,6
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvarat ¹	0,5	0,1
Valuuttakurssimuutokset (pl. valuuttasuojausjaukset)	0,0	-0,3
Yhteensä	-2,4	-4,8

¹ Josta 0,5 miljoonaa euroa liittyy luotoiksi ja muiksi saamisiksi luokiteltuihin instrumentteihin.

Liite 6 Henkilöstökulut

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Palkat ja palkkiot	-1,4	-0,2
Eläkekulut (erittely alla)	-0,3	-0,1
Sosiaaliturvamaksut	-0,1	0,0
Voittopalkkiojärjestelmä	0,0	0,0
Muut henkilöstökulut	-0,1	0,0
Yhteensä	-1,9	-0,3

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Eläkekulut:		
Etuuspohjaiset eläkejärjestelmät (liite 17)	0,0	-
Maksuperusteiset eläkejärjestelmät	-0,3	-0,1
Yhteensä	-0,3	-0,1

Palkitsemista koskevien tietojen julkistaminen pohjoismaisten pankkivalvontaviranomaisten ja yleisten määräysten mukaan

Säännösten mukaiset kvalitatiiviset tiedot esitetään Nordean hallituksen toimintakertomuksen erillisessä palkitsemista koskevassa osassa. Kvantitatiiviset tiedot puolestaan julkaistaan erillisessä raportissa Nordean kotisivuilla (www.nordea.com) viikkoa ennen Nordean varsinaista yhtiökokousta 15. maaliskuuta 2018.

Hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle maksetut palkkiot

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n hallituksen jäsenistä oli 31.12.2017 viisi Nordea Bank AB:n (publ) palveluksessa, ja kaksi jäsenistä oli ulkopuolisia. Ulkopuolisille hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita 7 000 euroa vuonna 2017. Nordea Bank AB (publ) maksoi muiden hallituksen jäsenten palkat, palkkiot ja muut henkilöstökulut. Toimitusjohtajan palkat, palkkiot ja muut henkilöstökulut on esitetty alla.

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n toimitusjohtajalle maksetut palkkiot

Euroa	Kiinteä palkka 2017	Johdon kannustin- ohjelma 2017	Edut 2017	Yhteensä 2017
Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n toimitusjohtaja:				
Thomas Miller	134 536	11 489	5 820	151 845

Euroa	Kiinteä palkka 2016	Johdon kannustin- ohjelma 2016	Edut 2016	Yhteensä 2016
Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n toimitusjohtaja:				
Thomas Miller	31 721	-	1 455	33 176

Liite 6 Henkilöstökulut, jatkuu

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n toimitusjohtajalla ei ollut vuoden 2017 eikä vuoden 2016 lopussa etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä.

Luotot Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n toimitusjohtajalle ja Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n hallituksen jäsenille

Euroa	Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n taseessa olevat rahallainat 31.12.2017	Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:lle maksetut korot 2017	Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n taseessa olevat rahallainat 31.12.2016	Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:lle maksetut korot 2016
Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n toimitusjohtaja:				
Thomas Miller	397 694	4 073	410 611	4 210
Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n hallituksen jäsenille:	1 419 462	4 850	1 590 326	2 442
Yhteensä	1 817 156	8 923	2 000 937	6 652

Liitteen 1 kohdassa 18 määritellyille johtoon kuuluville avainhenkilöille annettuja luottoja oli 2 255 830 euroa. Korkotuottoja näistä luotoista kertyi 9 512 euroa.

Muille lähipiiriin kuuluville annettuja luottoja oli 1 226 894 euroa. Korkoa näistä luotoista kertyi 3 989 euroa.

Suomessa henkilöstölle ennen 1. syyskuuta 2014 annettujen luottojen korko vastaa Nordean rahoituskustannusta, johon lisätään 0,10 prosenttiyksikön marginaali 400 000 euroon saakka ja 0,30 prosenttiyksikön marginaali 400 000 euroa ylittävältä osuudelta. Henkilöstölle 1. syyskuuta 2014 jälkeen annettujen luottojen korko vastaa Nordean rahoituskustannusta, johon lisätään 0,40 prosenttiyksikön marginaali 400 000 euroon saakka ja 0,60 prosenttiyksikön marginaali 400 000 euroa ylittävältä osuudelta.

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden perheenjäsenille ja niille johtoon kuuluville avainhenkilöille, jotka eivät ole Nordean palveluksessa, annettaviin luottoihin sovelletaan tavanomaisia markkinaehtoja.

Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset

Kiinnitysluottopankki ei ole pantannut varallisuutta tai antanut muuta vakuutta tai vastuusitoumusta johtoon kuuluvien avainhenkilöiden tai tilintarkastajien puolesta.

Toimi- ja hallintoelinten jäsenet eivät omista Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n osakkeita tai sen liikkeeseen laskemia optio-oikeuksia tai vaihtovelkakirjalainoja.

Lykätyt osakkeen kokonaistuottoon sidotut palkkiot

Nordeassa lykätään sellaisten osakesidonnaisten palkkioiden maksua, jotka muodostavat osan tietyille henkilöryhmille maksettavista tulospöytäpalkkioista. Palkkiot ovat sidoksissa Nordean osakkeen kokonaistuottoon, ja ne maksetaan joko kertausmääräisen kolmen vuoden lykkäysjakson jälkeen tai tasasuuruuksina erinä 3 - 5 vuoden aikana. Vuodesta 2011 lähtien Nordea on myös asettanut käyttörajoituksia, jotka koskevat tietyille henkilöryhmille maksettavien tulospöytäpalkkioiden osan muodostavia osakkeen kokonaistuottoon sidottuja palkkioita. Koska tulospöytäpalkkioiden kohdentamisesta ei tehdä lopullista päätöstä kuluvan vuoden aikana, lykätyt palkkiot liittyvät edellisen vuoden aikana ansaittuihin tulospöytäpalkkioihin.

Lisäksi Nordeassa otettiin vuoden 2013 aikana käyttöön johdon kannustinohjelma (Executive Incentive Programme, EIP), jonka tarkoituksena on vahvistaa Nordean mahdollisuuksia pitää palveluksessaan ja rekrytoida parhaat osaajat. Tavoitteena on lisäksi kannustaa konserni johdon jäseniä ja avainhenkilöitä, joiden työpanos vaikuttaa suoraan Nordean tulokseen, kannattavuuteen ja arvon nousuun pitkällä aikavälillä. EIP-ohjelmalla palkitaan selkeästi koko konsernia, yhtä liiketoimintayksikköä tai yhtä henkilöä koskevien tavoitteiden saavuttamiseen sidottuja suorituksia. Tavoitteita asetettaessa on otettava huomioon niiden vaikutus pitkällä aikavälillä. EIP-ohjelmasta saatavat kannustimet eivät saa olla suuremmat kuin kiinteä palkka. Kannustimet maksetaan käteisenä, ja niitä koskevat sovellettavien palkitsemissäännösten mukaiset osakkeen kokonaistuottoon indeksointiehdot sekä lykkäys-, menetys- ja käyttörajoitusehdot. Ohjelma on suunnattu enintään 400 johtajalle ja avainhenkilölle Nordea-konsernissa, lukuun ottamatta konsernin johtoryhmää. Sen jäsenille on suunnattu erillinen GEM EIP -ohjelma (lisätietoja GEM EIP -ohjelmasta annetaan Nordea Bank AB:n (publ) vuosikertomuksessa). EIP-ohjelma korvaa siihen osallistuvilla LTIP-ohjelman ja muuttuvat palkanosat. Kohdennetusta määrästä 80 prosenttia on sidottu osakkeen kokonaistuottoon.

Henkilöstömäärä

Henkilöstömäärä (keskimäärin)	2017	2016
Kokopäivätoiminen henkilöstö	18	6
Osa-aikainen henkilöstö	-	-
Yhteensä	18	6

Henkilötyövuotta kauden lopussa	20	12
---------------------------------	----	----

Liite 7 Muut kulut

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Tietotekniikkakulut	-0,1	0,0
Markkinointi- ja edustuskulut	-0,1	-
Posti-, kuljetus-, puhelin- ja muut hallintokulut	-0,1	-
Vuokratulot ja muut kiinteistökulut	0,0	-
Muut ¹	-45,6	-11,5
Yhteensä	-45,9	-11,5

¹ Liittyy pääosin muilta Nordea-konsernin yhtiöiltä ostettuihin palveluihin.

Tilintarkastajien palkkiot

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
PricewaterhouseCoopers		
Tilintarkastuspalkkiot	-0,2	-
Tilintarkastukseen liittyvät muut palkkiot	-0,1	-0,1
Yhteensä	-0,3	-0,1

Liite 8 Arvon alentumistappiot

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Arvon alentumistappiot tyypeittäin, netto		
Luotot yleisölle¹		
Toteutuneet luottotappiot	0,0	-
Arvon alentumiset	-2,9	-
Arvon alentumisten peruutukset	3,6	0,4
Luotot yleisölle¹	0,7	0,4

¹ Katso liite 10 Luottosalkku ja siihen liittyvät arvonalennukset

Tunnusluvut

	2017	2016
Arvon alentumistappioiden osuus luottokannasta, pistettä ²	-0,3	-0,7
- josta saatavakohtaiset	0,9	-
- josta saatavaryhmäkohtaiset	-1,2	-0,7

² Nettomääräiset arvonalentumistappiot (vuositasolla) / luotot yleisölle tilikauden lopussa

Liite 9 Verot

Tuloverot

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-25,7	-6,6
Laskennallisen verovelan muutos	-0,6	-0,4
Yhteensä	-26,3	-7,1

Omaan pääomaan sisältyvät välittömät ja laskennalliset tuloverot, ks. Laaja tuloslaskelma.

Liite 9 Verot, jatkuu

Vero Kiinnitysluottopankin tuloksesta ennen veroja eroaa laskennallisesta määrästä, joka saataisiin käyttämällä Suomessa voimassa olevaa veroastetta seuraavalla tavalla:

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Tulos ennen veroja	131,6	35,4
Vero 20 prosentin veroasteen mukaan	-26,3	-7,1
Tuloverot	-26,3	-7,1
Efektiiivinen veroaste, keskimäärin	20 %	20 %

Miljoonaa euroa	Laskennalliset verosaamiset 31.12.2017	Laskennalliset verosaamiset 31.12.2016	Laskennalliset verovelat 31.12.2016
Laskennalliset verot:			
Luotot yleisölle	14,1	13,9	0,1
Eläkeisaamiset/velat	0,0	0,0	-
Verosaamisten ja -velkojen netotus	0,0	-0,1	-0,1
Yhteensä	14,1	13,9	0,0

Tilinpäätökseen ei sisälly kirjaamattomia laskennallisia verosaamia vuonna 2017.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat on netotettu, kun on laillinen oikeus netottaa verosaamia ja -velkoja ja kun laskennallinen vero liittyy samaan veroviranomaiseen.

Liite 10 Luottosalkku ja siihen sisältyvät arvonalentumiset

Miljoonaa euroa	Yhteensä	
	31.12.2017	31.12.2016
Luotot, joiden arvo ei ole alentunut	24 053,4	24 351,5
Luotot, joiden arvo on alentunut ¹	135,4	66,9
- muut kuin järjestämättömät	0,6	3,6
- järjestämättömät	134,8	63,3
Luotot ja muut saamiset ennen arvonalentumisia	24 188,8	24 418,4
Saatavakohtaisesti arvostettujen saamisten arvonalentumiset	-2,0	-
- muut kuin järjestämättömät	-0,2	-
- järjestämättömät	-1,8	-
Saatavaryhmäkohtaisesti arvostettujen saamisten arvonalentumiset	-9,1	-11,8
Arvonalentumiset	-11,1	-11,8
Luotot, kirjanpitoarvo	24 177,7	24 406,6

Miljoonaa euroa	Luottolaitokset		Yleisö	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Luotot, joiden arvo ei ole alentunut	647,6	494,2	23 405,8	23 857,3
Luotot, joiden arvo on alentunut ¹	-	-	135,4	66,9
- muut kuin järjestämättömät	-	-	0,6	3,6
- järjestämättömät	-	-	134,8	63,3
Luotot ja muut saamiset ennen arvonalentumisia	647,6	494,2	23 541,2	23 924,2
Saatavakohtaisesti arvostettujen saamisten arvonalentumiset	-	-	-2,0	-
- muut kuin järjestämättömät	-	-	-0,2	-
- järjestämättömät	-	-	-1,8	-
Saatavaryhmäkohtaisesti arvostettujen saamisten arvonalentumiset	-	-	-9,1	-11,8
Arvonalentumiset	-	-	-11,1	-11,8
Luotot, kirjanpitoarvo	647,6	494,2	23 530,1	23 912,4

¹ Koko määrä liittyy kotitalouksien luottoihin.

Liite 10 Luottosalkku ja siihen sisältyvät arvonalentumiset, jatkuu

Arvonalentumiskirjausten täsmäytys

Miljoonaa euroa	Saatavakohtaisesti arvostetut	Yleisö Saatavaryhmäkohtaisesti arvostetut	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2017	-	-11,8	-11,8
Arvonalentumiset	-2,0	-0,9	-2,9
Peruutukset	-	3,6	3,6
Tulosvaikutteisesti kirjatut muutokset	-2,0	2,7	0,7
Luottotappioiden kattamiseksi käytetyt arvonalentumiset	-	-	-
Päättävä tase 31.12.2017	-2,0	-9,1	-11,1

Miljoonaa euroa	Saatavakohtaisesti arvostetut	Yleisö Saatavaryhmäkohtaisesti arvostetut	Yhteensä
Avaava tase 1.10.2016	-	-12,2	-12,2
Arvonalentumiset	-	0,0	0,0
Peruutukset	-	0,4	0,4
Tulosvaikutteisesti kirjatut muutokset	-	0,4	0,4
Luottotappioiden kattamiseksi käytetyt arvonalentumiset	-	-	-
Päättävä tase 31.12.2016	-	-11,8	-11,8

Arvonalentumiset

Miljoonaa euroa	Luottolaitokset 31.12.2017	Yleisö 31.12.2017	Yhteensä 31.12.2017
Taseeseen kirjattujen erien arvonalentumiset	-	-11,1	-11,1
Taseen ulkopuolisten erien arvonalentumiset	-	-	-
Arvonalentumiset yhteensä	-	-11,1	-11,1

Miljoonaa euroa	Luottolaitokset 31.12.2016	Yleisö 31.12.2016	Yhteensä 31.12.2016
Taseeseen kirjattujen erien arvonalentumiset	-	-11,8	-11,8
Taseen ulkopuolisten erien arvonalentumiset	-	-	-
Arvonalentumiset yhteensä	-	-11,8	-11,8

Tunnusluvut

	31.12.2017	31.12.2016
Saamiset, joiden arvo on alentunut / luotot yhteensä, brutto ² , pistettä	56	27
Saamiset, joiden arvo on alentunut / luotot yhteensä, netto ³ , pistettä	55	27
Arvonalentumiset / luotot yhteensä ⁴ , pistettä	5	5
Saatavakohtaiset arvonalentumiset / saamiset, joiden arvo on alentunut ⁵ , %	1	-
Arvonalentumiset yhteensä / saamiset, joiden arvo on alentunut ⁶ , %	8	18
Järjestämättömät saamiset, joiden arvo ei ole alentunut ⁷ , miljoonaa euroa	13,5	8,1

² Saatavakohtaisesti arvostetut saamiset, joiden arvo on alentunut, ennen arvonalentumisia / luotot yhteensä ennen arvonalentumisia

³ Saatavakohtaisesti arvostetut saamiset, joiden arvo on alentunut, arvonalentumisten jälkeen / luotot yhteensä ennen arvonalentumisia

⁴ Arvonalentumiset yhteensä / luotot yhteensä ennen arvonalentumisia

⁵ Arvonalentumiset saatavakohtaisesti arvostetuista luotoista, joiden arvo on alentunut / saatavakohtaisesti arvostetut luotot, joiden arvo on alentunut (ennen arvonalentumisia)

⁶ Arvonalentumiset yhteensä / luotot, joiden arvo on alentunut (ennen arvonalentumisia)

⁷ Erääntyneet saamiset, joiden arvo ei ole alentunut tulevien rahavirtojen ansiosta (sisältyvät saamisiin, joiden arvo ei ole alentunut)

Liite 11 Johdannaissopimukset

31.12.2017, miljoonaa euroa	Käypä arvo		Nimellisarvo yhteensä
	Positiivinen	Negatiivinen	
Kaupankäyntitarkoituksessa pidetyt johdannaissopimukset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	0,6	3,0	14 480,0
Optiot	13,2	12,2	8 898,6
Yhteensä	13,8	15,2	23 378,6
Kaupankäyntitarkoituksessa pidetyt johdannaissopimukset yhteensä			
13,8			
15,2			
23 378,6			
Suojaustarkoituksessa pidetyt johdannaissopimukset			
Korkojohdannaiset	496,9	145,0	26 732,5
Valuuttajohdannaiset	24,7	-	116,2
Yhteensä	521,6	145,0	26 848,7
- josta kassavirran suojaukset	24,7	-	116,2
- josta käyvän arvon suojaukset	496,9	145,0	26 732,5
Johdannaiset yhteensä	535,4	160,2	50 227,3

Kaudet jolloin suojausten kassavirran odotetaan syntyvän ja jolloin sen odotetaan vaikuttavan tuloslaskelmaan

31.12.2017, miljoonaa euroa	<1 vuosi	1-3 vuotta	3-5 vuotta	5-10 vuotta	yli 10 vuotta
Kassaan maksut (varat)	-	-	-	-	-
Kassasta maksut (velat)	3,1	6,1	131,2	-	-
Kassasta maksut, netto	3,1	6,1	131,2	-	-

31.12.2016, miljoonaa euroa	Käypä arvo ¹		Nimellisarvo yhteensä
	Positiivinen	Negatiivinen	
Kaupankäyntitarkoituksessa pidetyt johdannaissopimukset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	2,7	1,9	14 474,6
Yhteensä	2,7	1,9	14 474,6
Kaupankäyntitarkoituksessa pidetyt johdannaissopimukset yhteensä			
2,7			
1,9			
14 474,6			

¹ 31.12.2016 netotuksen vaikutus oli 1 miljoonaa euroa sekä positiivisiin että negatiivisiin markkina-arvoihin.

Suojaustarkoituksessa pidetyt johdannaissopimukset

Korkojohdannaiset	742,7	125,5	21 362,5
Valuuttajohdannaiset	44,4	-	123,9
Yhteensä	787,1	125,5	21 486,4
- josta kassavirran suojaukset	55,2	10,7	1 954,1
- josta käyvän arvon suojaukset	731,9	114,8	19 532,3
Johdannaiset yhteensä	789,8	127,4	35 960,9

Kaudet jolloin suojausten kassavirran odotetaan syntyvän ja jolloin sen odotetaan vaikuttavan tuloslaskelmaan

31.12.2016, miljoonaa euroa	<1 vuosi	1-3 vuotta	3-5 vuotta	5-10 vuotta	yli 10 vuotta
Kassaan maksut (varat)	-	-	-	-	-
Kassasta maksut (velat)	13,0	6,7	146,3	-	-
Kassasta maksut, netto	13,0	6,7	146,3	-	-

Liite 12 Maksetut ennakot ja siirtosaamiset

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Korkosaamiset	16,9	16,5
Muut siirtosaamiset ¹	-	60,3
Yhteensä	16,9	76,8

¹ Nordea Kiinnitysluottopankin ja Nordea Bank AB:n Suomen sivuliikkeen välinen velka. Koostuu asiakkaiden maksamista koroista ja lainanlyhennyksistä.

Liite 13 Velat luottolaitoksille

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Muut pankit	7 557,6	7 200,0
Yhteensä	7 557,6	7 200,0

Liite 14 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Vakuudelliset joukkolainat	15 469,6	16 299,9
Yhteensä	15 469,6	16 299,9

Liite 15 Muut velat

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Ostovelat	0,0	-
Muut velat	70,0	0,2
Yhteensä	70,0	0,2

Liite 16 Siirtovelat ja saadut ennakot

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Muut siirtovelat	9,8	30,2
Saadut ennakot	50,9	59,0
Yhteensä	60,7	89,2

Liite 17 Eläkelvelvoitteet

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Nettovelka	0,0	0,0
Yhteensä	0,0	0,0

Kiinnitysluottopankilla on sekä etuus- että maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. Etuuspohjaiset eläkkeet on järjestetty Nordean Eläkesäätiössä. Eläkesitoumukset, joista on vähennetty niiden katteena olevan omaisuuden arvo, kirjataan IAS 19:n mukaan taseeseen. Etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin ei enää oteta uusia jäseniä, vaan uusien työntekijöiden eläkkeet perustuvat maksupohjaisiin järjestelyihin. Maksupohjaisia eläkejärjestelyjä ei kirjata taseeseen muulloin kuin silloin, kun ansaittuja eläkeoikeuksia ei ole vielä maksettu.

Eläkejärjestelyt ovat paikallisten säännösten sekä paikallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisia. Eläkejärjestelyihin kuuluvat varat pidetään tavallisesti erillisessä eläkekassassa tai -säätiössä. Eri järjestelyjen vähimmäisrahastointivaatimukset ovat erilaiset, mutta yleensä paikallisten vaatimusten mukaisesti lasketut eläkesitoumukset on katettava täysimääräisesti tai ylitettävä ennalta määritellyllä ylijäämällä.

Nordean eläkesäätiön ominaispiirteet

Nordean eläkesäätiö on loppupalkkaan ja työsuoritukseen perustuva eläkejärjestely, jolla täydennetään lakisääteisiä eläke-etuuksia. Työnantaja on luvannut tietylle järjestelyyn kuuluvalla työntekijäryhmälle tietyn etustason eläkkeelle jäämisen jälkeen. Eläkesäätiön toiminnasta vastaa hallitus. Hallitukseen kuuluu sekä työnantajan että työntekijöiden edustajia. Hallitus on nimittänyt asiamiehen, joka huolehtii säätiön säännöllisestä toiminnasta.

Työnantajaan kohdistuu eläkejärjestelyn vuoksi tiettyjä riskejä. Jos eläkesäätiön varojen tuotto ei riitä kattamaan vastuiden ja eläkkeiden määrän nousua tilivuoden aikana, työnantajan on rahoitettava vaje kannatusmaksuilla. Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan velan nykyarvo lasketaan käyttäen diskonttauskorkoa, joka määritellään korkealaatuisten joukkolainojen korkojen perusteella. Yritysten liikkeeseen laskemien joukkolainojen tuoton aleneminen kasvattaa IAS 19:n mukaan laskettuja järjestelyn eläkevelkoja, joskin järjestelyn varoihin kuuluvien joukkolainojen arvon nousu kompensoi tämän osittain. Varojen arvon heilahtelu saattaa vaikuttaa myös Kiinnitysluottopankkiin, vaikka periaatteessa viranomaiset säätelevät tiukasti varojen hajautusta eri omaisuuslajeihin. Tämän vuoksi keskittymäriski ei voi olla merkittävä. Eläkejärjestelyn eläkkeet on sidottu TyEL-indeksiin, jossa inflaation paino on 80 prosenttia ja ansiotason muutosten paino on 20 prosenttia. Jos inflaatio kiihtyy, TyEL-indeksi nousee, mikä johtaa vastuiden kasvuun. Inflaation kiihtyminen aiheuttaa ylimääräisiä haasteita sijoitustoimintaan, josta työnantaja viime kädessä vastaa. Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä johtuvan velan nykyarvon laskennassa käytetään parasta arviota järjestelyn jäsenten kuolevuudesta sekä työsuhteen aikana että sen jälkeen. Eläkejärjestelyn jäsenten elinajanodotteen nousu kasvattaa eläkejärjestelyn vastuita.

IAS 19:n mukaiset eläkelaskelmat ja oletukset

Ulkopuoliset vastuiden arvioijat laskevat tärkeimpien eläkejärjestelyjen arvot vakuutusmatemaattisten oletusten mukaan.

Oletukset ¹	Suomi
2017	
Diskonttauskorko ²	1,29 %
Palkankorotukset	1,75 %
Inflaatio	1,25 %
Kuolevuus	Uusi TyEL kuolevuus
Eläkkeiden korotusoletus	1,70 %
2016	
Diskonttauskorko ²	1,56 %
Palkankorotukset	1,75 %
Inflaatio	1,25 %
Kuolevuus	Uusi TyEL kuolevuus
Eläkkeiden korotusoletus	1,70 %

¹ Vuoden 2017 oletukset vaikuttivat vuoden 2017 lopun eläkelvelvoitteen laskentaan, kun taas vuoden 2016 oletukset vaikuttivat vuoden 2017 eläkekulujen laskentaan.

² Lisätietoja diskonttauskorosta on liitteessä 1, kohdassa 14. Diskonttauskoron muutoksen herkkyydet on esitetty alla.

Herkkyydet - vaikutus etuuspohjaiseen eläkelvelvoitteeseen	2017	2016
Diskonttauskorko - nousu 0,5 %-yksikköä	-12,4%	-12,2%
Diskonttauskorko - lasku 0,5 %-yksikköä	14,6%	14,3%
Palkankorotukset - nousu 0,5 %-yksikköä	5,5%	5,7%
Palkankorotukset - lasku 0,5 %-yksikköä	-5,3%	-5,4%
Inflaatio - nousu 0,5 %-yksikköä	13,0%	12,8%
Inflaatio - lasku 0,5 %-yksikköä	-11,3%	-11,2%
Kuolevuus - nousu 1 vuodella	3,2%	3,1%
Kuolevuus - lasku 1 vuodella	-3,2%	-3,1%

Herkkyyksianalyseissä muutetaan yhtä vakuutusmatemaattista oletusta ja pidetään muut oletukset ennallaan. Tämä on yksinkertaistettu lähestymistapa, sillä vakuutusmatemaattiset oletukset korreloivat yleensä toistensa kanssa. Näin lukija pystyy kuitenkin erottamaan eri vaikutukset.

Liite 17 Eläkelvoitteet, jatkuu

Eläkevastuun vaikutuksen laskentatapa on sama kuin tilinpäätökseen kirjattavan vastuun laskentatapa.

Nettovelka/-omaisuuserä

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Eläkelvoite	0,2	0,2
Varat	0,2	0,2
Nettovelka (-)/omaisuus (+)	0,0	0,0
- josta eläkelvat	0,0	0,0
- josta eläkesaamiset	-	-

Eläkelvoitteen muutokset

Miljoonaa euroa	2017	2016
Avaava tase	0,2	-
Kauden työsuoritukseen perustuvat menot	0,0	-
Korkokulut	0,0	-
Taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	0,0	0,0
Kokemusperusteiset voitot/tappiot	0,0	-
Järjestelyn sisällyttäminen	-	0,2
Eläkelvoite	0,2	0,2

Eläkelvoitteen keskimääräinen kesto on 13 vuotta (15). Kesto perustuu diskontattuihin rahavirtoihin. Etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin ei enää oteta uusia jäseniä, mikä lyhentää kestoja.

Varojen muutokset

Miljoonaa euroa	2017	2016
Avaava tase	0,2	-
Korkotuotot (diskonttauskorolla laskettuna)	0,0	-
Varojen tuotto (todellinen tuotto vähennettynä korkotuotolla)	0,0	0,0
Järjestelyn sisällyttäminen	-	0,2
Omaisuus	0,2	0,2

Omaisuusluokat

Omaisuuksien kokonaistuotto vuodelta 2017 oli 3 prosenttia. Vuoden lopussa 29 prosenttia (27) omaisuudesta oli osakkeita.

Varojen jakauma katetuissa eläkejärjestelyissä	31.12.2017	31.12.2016
Joukkolainat	55 %	55 %
- valtioiden liikkeeseenlaskemat	29 %	33 %
- vakuudelliset	5 %	-
- yritysten liikkeeseenlaskemat	21 %	22 %
- Nordean liikkeeseenlaskemat	-	-
- noteerattu toimivilla markkinoilla	55 %	55 %
Osakkeet	29 %	27 %
- kotimaiset	7 %	7 %
- eurooppalaiset	7 %	7 %
- yhdysvaltalaiset	8 %	7 %
- kehittyvät markkinat	6 %	5 %
- Nordean osakkeet	0 %	0 %
- noteerattu toimivilla markkinoilla	29 %	27 %
Kiinteistöt ¹	14 %	14 %
-Nordean käytössä	4 %	4 %
Rahavarat	2 %	5 %

¹ Kiinteistön maantieteellinen sijainti on sama kuin asianomaisen eläkejärjestelyn maantieteellinen sijainti.

Kiinnitysluottopankin ei odoteta maksavan eläkejärjestelyihin maksuja vuonna 2018.

Liite 17 Eläkeveloitteet, jatkuu

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen kulut

Tuloslaskelmaan kirjattiin etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin liittyviä kuluja vuonna 2017 vain vähäinen määrä. Eläkekulut sisältävät kulut etuuspohjaisista eläkejärjestelmistä ja maksuperusteisista eläkejärjestelmistä (katso liite 6).

	1-12 2017	10-12 2016
Kirjattu muun laajan tuloksen eriin, miljoonaa euroa		
Taloudellisten oletusten muutosten vaikutus velvoitteeseen	0,0	0,0
Kokemusperusteisten voittojen/tappioiden vaikutus velvoitteeseen	0,0	-
Varojen tuotto (todellinen tuotto vähennettynä korkotuotolla)	0,0	0,0
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen kulut (kulut +, tuotot -)	0,0	0,0
Nettovelka/-omaisuuserä taseessa	2017	2016
Avaava tase	0,0	-
Eläkekulut tuloslaskelmassa	0,0	-
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat kulut muun laajan tuloksen erissä	0,0	0,0
Järjestelyn sisällyttäminen	-	0,0
Päättävä tase	0,0	0,0

Avainhenkilöt yhtiön johdossa

Vuoden 2017 lopussa Nordea Kiinnitysluottopankin hallituksen jäsenistä viisi oli Nordea Bank AB:n (publ) palveluksessa ja kaksi jäsentä oli ulkopuolista.

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan palkkatiedot, rahalainat sekä eläkesitoumuksia koskevat tiedot on esitetty liitteessä 6.

Liite 18 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Huonommalla etuoikeudella olevat velat, joilla on eräpäivä	200,5	200,6
Yhteensä	200,5	200,6

Näillä veloilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla. Huonommalla etuoikeudella olevissa veloissa, joissa on eräpäivä, lainanantajalla on parempi etuoikeus saada maksu kuin huonommalla etuoikeudella olevissa veloissa, joilla ei ole eräpäivää tai jotka ovat hybridilainoja. Kunkin lainatyyppin kaikilla lainanantajilla on yhtäläinen oikeus saada maksu.

Liikkeeseenlaskija	Liikkeeseen- laskuvuosi / eräpäivä	Nimellisarvo, miljoonaa euroa	Kirjanpitoarvo, miljoonaa euroa	Kuponkikorko Vaihtuva 3 kk:n Euribor + 1,42%
Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliike ¹	2016/2026	200,0	200,5	

¹ Voidaan lunastaa 1.10.2021

Liite 19 Omien velkojen vakuudeksi annetut vakuudet

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Omien velkojen vakuudeksi annetut vakuudet		
Luotot yleisölle	20 562,5	21 978,1
Yhteensä	20 562,5	21 978,1
Yllä mainitut vakuudet liittyvät seuraaviin velkoihin ja sitoumuksiin		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	15 469,6	16 299,9
Yhteensä	15 469,6	16 299,9

Suomalaisten vakuudellisten joukkolainojen, 15 469,6 miljoonaa euroa, vakuudeksi on kirjattu 20 562,5 miljoonaa euroa luottoja yleisölle. Jos yhtiöstä tulee maksukyvytön, näiden joukkolainojen haltijoilla on etuoikeus vakuudeksi kirjattuihin varoihin. Vakuudet on arvostettu enintään 70 prosenttiin kiinteistön markkina-arvosta.

Liite 20 Sitoumukset

Miljoonaa euroa	31.12.2017	31.12.2016
Luottolupaukset	209,6	5,2
Yhteensä	209,6	5,2

Liite 21 Vakavaraisuus

Vakavaraisuus on pankin taloudellisen vahvuuden mittari, joka ilmaistaan yleensä pääoman suhteena varoihin. Baselin pankkivalvontakomitea on laatinut maailmanlaajuisen vakavaraisuussäännösten (Basel III). EU:ssa vakavaraisuusvaatimukset on määritelty vakavaraisuusdirektiivissä (CRD IV) ja vakavaraisuusasetuksessa (CRR).

CRD IV -direktiivi vietiin kansalliseen lainsäädäntöön kaikissa EU-maissa vuoden 2014 aikana. Vakavaraisuusasetus puolestaan tuli voimaan kaikissa EU-maissa 1. tammikuuta 2014.

Basel III -säännöstö perustuu kolmeen pilariin:

- Pilari I – riskipainotettujen erien ja pääoman laskentaa koskevat vaatimukset
- Pilari II – valvottavan vakavaraisuuden hallinnan arviointia koskevat säännöt, mukaan lukien vakavaraisuuden hallintaprosessi (Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP)
- Pilari III – riskien ja pääoman hallinnasta (mukaan lukien vakavaraisuus) esitettäviä tietoja koskevat säännöt

Nordeassa on käytössä vakavaraisuuden hallintaprosessi (Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP). Sen tarkoituksena on tarkastella liiketoiminnan olennaisista riskeistä, vähentämistä ja mittaamista, jotta voidaan arvioida pääoman riittävyys ja määrittellä pankin riskejä vastaavat sisäiset pääomavaateet.

ICAAP on jatkuva prosessi, joka lisää organisaation tietoisuutta liiketoiminta-alueita ja juridisia yksiköitä koskevista pääomavaateista ja niihin kohdistuvista olennaisista riskeistä. Stressitestit ovat tärkeitä riskitietoisuuden lisäämisen kannalta, sillä niissä tarkastellaan pääomaa ja riskejä säännöllisesti yhtiötasolla ja tarvittaessa tietyillä osa-alueilla tai tietyissä segmenteissä. Prosessiin sisältyy säännöllinen vuoropuhelu valvontaviranomaisten, luokituslaitosten ja muiden ulkoisten sidosryhmien kanssa. Vuoropuhelua käydään pääoman hallinnasta sekä mitaus- ja vähennysmenetelmistä. Sekä sisäisen arvion että valvontaviranomaisten tekemän arvion mukaan Kiinnitysluottopankin pääoma riittää edelleen otettujen riskien kantamiseen. Vuoden 2018 alussa Nordea seuraa edelleen tiiviisti uusia pääomavaateita koskevan sääntelyn kehitystä ja jatkaa avointa vuoropuhelua valvontaviranomaisten kanssa.

Ydinpääoma ja ensisijainen pääoma

Ydinpääomaksi (CET1) määritellyllä pääomalla on hyvä tappioiden kattamiskyky toiminnan jatkuvuuden kannalta määriteltynä, ja se on mahdollisessa selvitystilassa etuoikeudeltaan heikoin saaminen.

Ensisijainen pääoma on ydinpääoman (CET1) ja ensisijaisen lisäpääoman (AT1) yhteenlaskettu määrä. Ensisijainen lisäpääoma koostuu pankin liikkeeseen laskemista instrumenteista (hybridilainat), jotka ovat vakavaraisuusdirektiivin tai siirtymäsäännösten mukaisia ja jotka eivät sisälly ydinpääoman nettomäärään sen jälkeen kun ensisijaisesta pääomasta on vähennetty ensisijainen lisäpääoma.

Ensisijaiseen lisäpääomaan luettavat instrumentit

Muita huonommalla etuoikeudella olevia eräpäivättömiä velkoja voidaan lukea ensisijaiseen lisäpääomaan rajoitetusti, ja takaisinosto voi normaalisti tapahtua aikaisintaan viisi vuotta instrumentin alkuperäisen liikkeeseenlaskun jälkeen. Ensisijaiseen lisäpääomaan luettavat instrumentit voidaan maksaa takaisin ainoastaan Kiinnitysluottopankin hallituksen päätöksellä ja Finanssivalvonnan luvalla. Myös step-up-ehtoihin, etuoikeusjärjestykseen ja rajoitusten mukaisiin koronmaksuihin liittyy rajoituksia. Liikkeeseen lasketut ensisijaiseen lisäpääomaan luettavat instrumentit, jotka ovat CRD IV -vaatimusten mukaisia, lasketaan mukaan täysimääräisesti, kun taas muut instrumentit poistetaan asteittain siirtymäsäännösten mukaisesti.

Ensisijaiseen lisäpääomaan luettavien instrumenttien ehdot määrittelevät, miten niitä on käsiteltävä, jotta vältetään selvitystilaan joutuminen. Ensisijaiseen lisäpääomaan luettavien instrumenttien pääoman (ja kertyneiden korkojen) kirjanpitoarvoa pienennetään siltä osin kuin on tarpeellista selvitystilaa välttämiseksi, ja pienennys muunnetaan ehdolliseksi pääoman sijoitukseksi.

Toissijainen pääoma

Toissijaisen pääoman täytyy olla etuoikeudeltaan heikompaa kuin tallettajien ja pankin yleisten velkojien saatavien. Sitä ei voi kattaa liikkeeseenlaskijan tai vastaavan yhteisön takauksella, eikä siihen saa sisältyä muita järjestelyjä, jotka parantavat saatavien etuoikeutta juridisesti tai taloudellisesti tallettajien ja pankin muihin velkoihin verrattuna.

Toissijaiseen pääomaan luettavat instrumentit

Toissijaiseen pääomaan luettavat instrumentit ovat etuoikeusjärjestykseltään takasijaisia instrumentteja. Omiin varoihin sisältyviä takasijaisia instrumentteja koskeva peruseriaate on etuoikeusjärjestys maksuhäiriötilanteessa tai konkurssissa. Näissä tilanteissa takasijaisen instrumentin haltijalle maksettaisiin muiden velkojien jälkeen mutta ennen osakkeenomistajia. Toissijaiseen pääomaan luettavien instrumenttien alkuperäisen juoksuajan on oltava vähintään viisi vuotta. Asetusta noudattaen toissijaiseen pääomaan luettavat instrumentit, jotka ovat CRD IV -vaatimusten mukaisia, lasketaan mukaan täysimääräisesti, kun taas muut instrumentit poistetaan asteittain siirtymäsäännösten mukaisesti.

Liikkeessä olevien toissijaiseen pääomaan luettavien instrumenttien osuutta toissijaisesta pääomasta vähennetään, jos jäljellä oleva juoksu-aika on alle viisi vuotta.

Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa esitetään liikkeessä olevien ydinpääomaan, ensisijaiseen lisäpääomaan ja toissijaiseen pääomaan luettavien instrumenttien keskeiset ominaisuudet.

Liite 21 Vakavaraisuus, jatkuu

Ydinpääoma (CET1): instrumentit ja rahastot

Miljoonaa euroa		(A) määrä julkistamis- päivänä	(C) määrät, joihin sovelletaan asetusta (EU) nro 575/2013 edeltänyttä kohte- lua, tai asetuksessa (EU) nro 575/2013 säädetty jäljelle jäävä määrä
1	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	250,0	
	josta: Osakepääoma	250,0	
2	Kertyneet voittovarot	828,3	
3	Kertyneet muun laajan tulokset erät (ja muut rahastot, kattaa myös toteutumattomat voitot ja tappiot sovellettavien tilinpäätösstandardien nojalla)	-3,1	
5	Vähemmistöosuudet (määrä, joka voidaan sisällyttää konsolidoituun ydinpääomaan)	-	-
5a	Riippumattoman tahon tarkastamat kesken tilikauden kertyneet voitot, joista on vähennetty kaikki ennakoitavissa olevat kulut tai osingot	-	
6	Ydinpääoma (CET1) ennen lakisääteisiä oikaisuja	1 075,2	
Ydinpääoma (CET1): lakisääteiset oikaisut			
7	Muut arvonoidkaisuut (negatiivinen määrä)	-0,2	
8	Aineettomat hyödykkeet (joista on vähennetty niihin liittyvät verovelat) (negatiivinen määrä)	-	
10	Tulevista veronalaisista voitoista riippuvat laskennalliset verosaamiset, lukuun ottamatta niitä, jotka syntyvät väliaikaisten erojen seurauksena, (joista on vähennetty niihin liittyvät verovelat, jos 38 artiklan 3 kohdan ehdot täyttyvät) (negatiivinen määrä)	-	
11	Käyvän arvon rahastoon sisältyvät erät, jotka liittyvät rahavirtojen suojauksista saatuihin voittoihin tai tappioihin	3,1	
12	Odotettujen tappioiden yhteismäärän laskennasta saatavat negatiiviset määrät	-33,3	
14	Käypään arvoon arvostettuihin velkoihin liittyvät voitot tai tappiot, jotka aiheutuvat laitoksen oman luottokelpoisuuden muutoksesta	-2,0	
15	Etuusperusteisten eläkerahaston varat (negatiivinen määrä)	-	
25b	Ennakoitavissa olevat verot, jotka liittyvät ydinpääoman (CET1) eriin (negatiivinen määrä)	-	
26a	Toteutumattomiin voittoihin ja tappioihin liittyvät lakisääteiset oikaisuut 467 ja 468 artiklan mukaisesti	-	
	Josta: ...toteutumattoman tappion suodatin myytäviksi luokitelluille rahoitusinstrumenteille	-	
	Josta: ...toteutumattoman voiton suodatin myytäviksi luokitelluille rahoitusinstrumenteille	-	
28	Ydinpääomaan (CET1) tehtävät lakisääteiset oikaisuut yhteensä	-32,4	
29	Ydinpääoma (CET1)	1 042,8	
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): instrumentit			
30	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	-	
36	Ensisijainen lisäpääoma (AT1) ennen lakisääteisiä oikaisuuja	-	
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): lakisääteiset oikaisuut			
43	Ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) tehtävät lakisääteiset oikaisuut yhteensä	-	
44	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	-	
45	Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	1 042,8	
Toissijainen pääoma (T2): instrumentit ja varaukset			
46	Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	200,0	
47	Asetuksen 484 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu ehdot täyttävien erien määrä ja siihen liittyvät ylikurssirahastot, jotka poistetaan asteittain T2:sta	-	
50	Luottoriskioikaisuut	4,7	
51	Toissijainen pääoma (T2) ennen lakisääteisiä oikaisuuja	204,7	
Toissijainen pääoma (T2): lakisääteiset oikaisuut			
57	Toissijaiseen pääomaan (T2) tehtävät lakisääteiset oikaisuut yhteensä	-	
58	Toissijainen pääoma (T2)	204,7	
59	Pääoma yhteensä (TC = T1 + T2)	1 247,5	
60	Riskipainotetut saamiset yhteensä	3 184,4	

Liite 21 Vakavaraisuus, jatkuu

Vakavaraisuussuhteet ja puskurit		
61	Ydinpääoma (CET1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	32,7 %
62	Ensisijainen pääoma (T1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	32,7 %
63	Kokonaispääoma (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	39,2 %
64	Laitoskohtainen puskurivaatimus (92 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukainen CET1:n vaatimus plus yleistä pääomapuskuria ja vastasyklisiä puskuria koskevat vaatimukset plus järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen liittyvä puskurit (G-SII- tai O-SII-puskuri) ilmaistuna prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	2,5 %
65	josta: yleistä pääomapuskuria koskeva vaatimus	2,5 %
66	josta: vastasyklisiä puskuria koskeva vaatimus	0,0 %
67	josta: järjestelmäriskipuskuria koskeva vaatimus	-
67a	josta: maailmanlaajuisen järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen (G-SII) tai muuhun järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen (O-SII) liittyvä puskurit	-
68	Puskureita koskevien vaatimusten täyttämiseen käytettävissä oleva ydinpääoma (CET1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	26,7 %
Määrät, jotka alittavat vähennyksiä koskevan raja-arvon (ennen riskipainotusta)		
72	Suorat ja välilliset omistussuhteet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen pääomasta, kun laitoksella ei ole merkittävää sijoitusta näissä yhteisöissä (määrä, joka alittaa 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot)	-
73	Suorat ja välilliset omistussuhteet, jotka laitoksella on finanssialan yhteisöjen ydinpääoman (CET1) instrumenteista, kun laitoksella on merkittävä sijoitus näissä yhteisöissä (määrä, joka alittaa 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty hyväksyttävät lyhyet positiot)	-
75	Väli aikaisten erojen seurauksena syntyvät laskennalliset verosaamiset (määrä, joka alittaa 10 prosentin raja-arvon ja josta on vähennetty siihen liittyvät verovelat, jos 38 artiklan 3 kohdan ehdot täyttyvät)	0,0
Ylärajat, joita sovelletaan varausten sisällyttämiseen toissijaiseen pääomaan (T2)		
78	Toissijaiseen pääomaan (T2) niiden riskien osalta sisällytetyt luottoriskioikaisut, joihin sovelletaan sisäisten luottoluokitusten menetelmää (ennen ylärajan soveltamista)	4,7
79	Yläraja luottoriskioikaisujen sisällyttämiselle toissijaiseen pääomaan (T2), kun noudatetaan sisäisten luottoluokitusten menetelmää	15,8
Pääomainstrumentit, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä (sovelletaan vain 1.1.2013 – 1.1.2022)		
84	Nykyinen yläraja toissijaisen pääoman (T2) instrumenteille, joihin sovelletaan asteittaisen poistamisen järjestelyjä	-
85	Toissijaisesta pääomasta (T2) ylärajan takia vähennetty määrä (ylärajan ylittävä määrä lunastusten ja erääntymisten jälkeen)	-

Liite 21 Vakavaraisuus, jatkuu

Omien varojen vähimmäisvaatimus ja riskipainotetut erät

Miljoonaa euroa	31.12.2017		31.12.2016	
	Vähimmäis- vaatimus	Riskipainotetut erät	Vähimmäis- vaatimus	Riskipainotetut erät
Luottoriski	230,9	2 886,3	196,8	2 459,4
- josta vastapuoliriski	9,4	117,0	14,3	180,5
Perusmenetelmä (IRB)	210,1	2 625,9	173,5	2 168,0
- valtiovastuut	0,2	2,3		
- yritysvastuut	17,7	221,5	14,0	174,9
- edistynyt menetelmä	17,7	221,5	14,0	174,9
- vähittäisvastuut	192,0	2 399,7	159,5	1 993,1
- vastuut, joiden vakuutena on kiinteää omaisuutta	146,4	1 829,6	120,5	1 506,9
- muut vähittäisvastuut	45,6	570,0	38,9	486,3
- muut	0,2	2,2	-	-
Standardimenetelmä	20,8	260,5	23,3	291,3
- valtio- tai keskuspankkivastuut	1,1	14,1	1,1	13,9
- luottolaitosvastuut	19,7	246,4	22,2	277,5
Operatiivinen riski	23,8	298,1	23,8	298,1
Standardimenetelmä	23,8	298,1	23,8	298,1
Riskipainotettujen erien lisäys, vakavaraisuusasetuksen 3 artikla	-	-	1,0	12,8
Yhteensä ennen oikaisuja	254,8	3 184,4	221,6	2 770,3
Oikaisu Basel I -alarajasäännöksiin perustuen				
Pääomatarpeen lisäys alarajasäännösten mukaisesti	603,0	7 537,5	652,5	8 158,5
Yhteensä	857,8	10 721,9	874,1	10 928,8

Vähimmäisomavaraisuusaste

	31.12.2017	31.12.2016 ¹
Ensisijainen pääoma, siirtymäsäännösten mukaan, miljoonaa euroa	1 042,8	1 049,0
Vastuiden kokonaismäärä, miljoonaa euroa	25 143,0	25 673,9
Vähimmäisomavaraisuusaste, prosenttia	4,1	4,1

¹ Sisältää tilikauden tuloksen.

Liite 22 Rahoitusinstrumenttien luokittelu

31.12.2017, miljoonaa euroa	Luotot ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat varat	Suojaustarkoituksessa tehdyt johdannais-sopimukset	Muut kuin rahoitusvarat	Yhteensä
		Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät			
Varat					
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	198,2	-	-	-	198,2
Saamiset luottolaitoksilta	647,6	-	-	-	647,6
Luotot yleisölle	23 530,1	-	-	-	23 530,1
Johdannaissopimukset	-	13,8	521,6	-	535,4
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset	82,3	-	-	-	82,3
Laskennalliset verosaamiset	-	-	-	14,1	14,1
Verosaamiset	-	-	-	0,6	0,6
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	16,9	-	-	-	16,9
Yhteensä	24 475,1	13,8	521,6	14,7	25 025,2

31.12.2017, miljoonaa euroa	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat velat	Suojaustarkoituksessa tehdyt johdannais-sopimukset	Muut rahoitusvelat	Muut kuin Rahoitusvelat	Yhteensä
	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät				
Velat					
Velat luottolaitoksille	-	-	7 557,6	-	7 557,6
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	15 469,6	-	15 469,6
Johdannaissopimukset	15,2	145,0	-	-	160,2
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset	-	-	326,1	-	326,1
Muut velat	-	-	0	70,0	70,0
Siirtovelat ja saadut ennakot	-	-	50,9	9,8	60,7
Eläkevelat	-	-	-	0,0	0,0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	200,5	-	200,5
Yhteensä	15,2	145,0	23 604,7	79,8	23 844,7

31.12.2016, miljoonaa euroa	Luotot ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat varat	Suojaustarkoituksessa tehdyt johdannais-sopimukset	Muut kuin rahoitusvarat	Yhteensä
		Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät			
Varat					
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	200,0	-	-	-	200,0
Saamiset luottolaitoksilta	494,2	-	-	-	494,2
Luotot yleisölle	23 912,4	-	-	-	23 912,4
Johdannaissopimukset	-	2,7	787,1	-	789,8
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset	99,1	-	-	-	99,1
Laskennalliset verosaamiset	-	-	-	13,9	13,9
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	16,5	-	-	60,3	76,8
Yhteensä	24 722,2	2,7	787,1	74,2	25 586,2

Liite 22 Rahoitusinstrumenttien luokittelu, jatkuu

31.12.2016, miljoonaa euroa	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat velat		Muut rahoitusvelat	Muut kuin rahoitusvelat	Yhteensä
	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Suojaustarkoituksessa tehdyt johdannais-sopimukset			
Velat					
Velat luottolaitoksille	-	-	7 200,0	-	7 200,0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	16 299,9	-	16 299,9
Johdannaissopimukset	1,9	125,5	-	-	127,4
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset	-	-	583,8	-	583,8
Verovelat	-	-	-	6,6	6,6
Muut velat	-	-	-	0,2	0,2
Siirtovelat ja saadut ennakot	-	-	59,0	30,2	89,2
Eläkevelat	-	-	-	0,0	0,0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	200,6	-	200,6
Yhteensä	1,9	125,5	24 343,3	37,0	24 507,7

Liite 23 Varojen ja velkojen käypä arvo

Rahoitusvarojen ja -velkojen käypä arvo

Miljoonaa euroa	31.12.2017		31.12.2016	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat				
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	198,2	198,2	200,0	200,0
Luotot	24 260,0	24 750,1	24 505,7	24 608,2
Johdannaissopimukset	535,4	535,4	789,8	789,8
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	17,0	17,0	16,5	16,5
Rahoitusvarat yhteensä	25 010,6	25 500,7	25 512,0	25 614,5
Rahoitusvelat				
Talletukset ja muut velat	23 553,9	23 796,6	24 284,3	24 385,6
Johdannaissopimukset	160,2	160,2	127,4	127,4
Muut velat	0,0	0,0	-	-
Siirtovelat ja saadut ennakot	50,9	50,9	59,0	59,0
Rahoitusvelat yhteensä	23 765,0	24 007,7	24 470,7	24 572,0

Tietoja taseessa käypään arvoon arvostettavien erien arvostamisesta annetaan liitteessä 1 ja tässä liitteessä kohdassa "Taseessa käypään arvoon arvostettavien erien käyvän arvon määrittely". Tietoja eristä, joita ei arvosteta taseessa käypään arvoon, annetaan tässä liitteessä kohdassa "Rahoitusvarat ja -velat, joita ei arvosteta taseessa käypään arvoon".

Liite 23 Varojen ja velkojen käypä arvo, jatkuu

Taseessa käypään arvoon arvostetut varat ja velat

Käyvän arvon hierarkia

31.12.2017, miljoonaa euroa	Instrumentin noteeraus toimivilla markkinoilla (Taso 1)	Todennettavia markkina-arvoja käyttävä arvostus- menetelmä (Taso 2)	Ei-todennettavia markkina-arvoja käyttävä arvostus- menetelmä (Taso 3)	Yhteensä
Taseessa käypään arvoon arvostetut varat¹				
Johdannaissopimukset	-	535,4	-	535,4
Yhteensä	-	535,4	-	535,4
Taseessa käypään arvoon arvostetut velat¹				
Johdannaissopimukset	-	160,2	-	160,2
Yhteensä	-	160,2	-	160,2

¹ Kaikki erät arvostetaan käypään arvoon toistuvasti kunkin raportointikauden lopussa.

31.12.2016, miljoonaa euroa	Instrumentin noteeraus toimivilla markkinoilla (Taso 1)	Todennettavia markkina-arvoja käyttävä arvostus- menetelmä (Taso 2)	Ei-todennettavia markkina-arvoja käyttävä arvostus- menetelmä (Taso 3)	Yhteensä
Taseessa käypään arvoon arvostetut varat¹				
Johdannaissopimukset	-	789,8	-	789,8
Yhteensä	-	789,8	-	789,8
Taseessa käypään arvoon arvostetut velat¹				
Johdannaissopimukset	-	127,4	-	127,4
Yhteensä	-	127,4	-	127,4

¹ Kaikki erät arvostetaan käypään arvoon toistuvasti kunkin raportointikauden lopussa.

Taseessa käypään arvoon arvostettavien erien käyvän arvon määrittely

Käypään arvoon arvostettavat varat ja velat luokitellaan kolmeen IFRS-standardien käyvän arvon hierarkian mukaiseen tasoon. Hierarkiassa merkityksellisin tekijä on samanlaisten varojen tai velkojen (oikaisematon) noteeraus toimivilla markkinoilla (taso 1) ja vähiten merkityksellisin tekijä on ei-todennettava markkina-arvo (taso 3). Instrumentit luokitellaan alimmalle mahdolliselle tasolle koko instrumentin käyvän arvon määrittelyksen kannalta merkittävän tekijän mukaan.

Käyvän arvon hierarkian taso 1 sisältää varat ja velat, jotka on arvostettu käyttäen samanlaisen varan tai velan suoraa noteerausta toimivilla markkinoilla. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos omaisuuserällä käydään kauppaa niin usein ja niin suurella volyyymilla, että hintatietoja on saatavilla jatkuvasti. Kiinnitysluottopankilla ei ole varoja ja velkoja käyvän arvon hierarkian tasolla 1.

Liite 23 Varojen ja velkojen käypä arvo, jatkuu

Käyvän arvon hierarkian taso 2 sisältää varat ja velat, joille ei ole saatavissa suoraa noteerausta toimivilta markkinoilta. Niiden käypä arvo perustuu samankaltaisten varojen tai velkojen noteerauksiin toimivilla markkinoilla tai samanlaisten tai samankaltaisten varojen tai velkojen noteerauksiin markkinoilla, jotka eivät ole toimivat. Vaihtoehtoisesti käyvät arvot arvioidaan käyttäen arvostusmenetelmiä tai -malleja. Arvio perustuu tilinpäätöspäivän markkinahintoihin tai -kursseihin, ja ei-todennettavissa olevien tekijöiden vaikutus käypään arvoon on vähäinen. Tähän ryhmään kuuluvat suurin osa Nordean OTC-johdannaisista, sekä muut instrumentit, joiden arvostusmenetelmissä tai -malleissa käytettävät muuttujat saadaan toimivilta markkinoilta.

Käyvän arvon hierarkian taso 3 sisältää varat ja velat, joiden käypää arvoa ei saada suoraan markkinanoteerauksesta tai epäsuorasti todennettavissa oleviin markkinahintoihin tai -kursseihin perustuvien arvostusmenetelmien tai -mallien avulla. Kiinnitysluottopankilla ei ole varoja ja velkoja käyvän arvon hierarkian tasolla 3.

Kaikissa arvostusmalleissa, sekä monimutkaisissa että yksinkertaisissa, hyödynnetään markkinaparametrejä, joita ovat muun muassa korot, volatilitetit ja korrelaatiot. Osa parametreista on todennettavissa, kun taas osa ei ole. Kaikkien päävaluuttojen korot ovat todennettavissa, samoin kuin korkojen ja valuuttakurssien volatilitetit ja korrelaatiot tiettyyn ajanjaksoon asti. Myös useimpien likvidien lyhyiden osakeinstrumenttien volatilitetit ja korrelaatiot ovat todennettavissa. Vähemmän likvidien osakeinstrumenttien ja hyödykkeiden optiomarkkinat ovat suhteellisen epälikvidit, joten niiden volatilitetit ja korrelaatiot eivät ole todennettavissa. Jokaisen instrumentin herkkyys suhteessa ei-todennettavissa oleviin parametreihin mitataan. Jos ei-todennettavissa olevien parametrien vaikutus arvostukseen on merkittävä, instrumentti luokitellaan käyvän arvon hierarkian tasolle 3.

OTC-johdannaisien käypä arvo määritetään arvostusmalleilla. Yksinkertaisten johdannaisien arvostuksessa käytetään vakiomalleja, kuten Black-Scholes-mallia. Monimutkaisempien OTC-johdannaisien arvo määritellään monimutkaisilla arvostusmalleilla. Nämä mallit ovat yleensä yrityksen omia ja perustuvat oletuksiin kohde-etuuden kehityksestä ja tilastolliseen skenaarioanalyysiin. Suurin osa OTC-johdannaisista luokitellaan käyvän arvon hierarkian tasolle 2, joten mallien kaikki merkittävät parametrit ovat todennettavissa toimivilla markkinoilla.

Varojen ja velkojen käypä arvo lasketaan yleensä yksittäisten instrumenttien teoreettisena nykyarvona. Laskelma perustuu edellä kuvatulla tavalla riippumattomista lähteistä hankittuihin markkinaparametreihin, eikä siinä tehdä oletuksia riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Laskelmaa täydennetään portfolio-oikaisulla.

Vastapuolen luottoriskin oikaisu (CVA) ja oman luottoriskin oikaisu (DVA) sisältyvät Nordeassa johdannaisien arvostuksiin. Nämä arvon oikaisu kuvastavat vastapuoliriskin ja Nordean luottojen laadun vaikutusta käypään arvoon. Laskelmat perustuvat arvioihin vastapuolen vastuun määrästä maksukyvyttömyyshetkellä, maksukyvyttömyystodennäköisyydestä ja palautus-asteesta.

Yleensä arvon oikaisuissa käytettävä vastuun määrä maksukyvyttömyyshetkellä perustuu vastuun odotettuun määrään ja se arvioidaan simuloimalla riskitekijöitä. Maksukyvyttömyystodennäköisyyden ja palautusasteen lähteenä käytetään CDS-markkinoita, jos mahdollista. Jos vastapuolta koskevaa maksukyvyttömyystodennäköisyyttä ja palautusastetta ei ole saatavissa suoraan, ne arvioidaan poikkileikkausmenetelmällä, jossa epälikvidit vastapuolet korvataan vastaavilla likvideillä CDS-sopimuksilla.

Toinen tärkeä osa portfolio-oikaisua on markkinariskin avointen nettopositioiden keskihintojen oikaisu osto- tai myyntihinnoiksi (nettoposition mukaisesti). Eri riskiluokkien riskit lasketaan yhteen ja nettoutetaan sisäisten periaatteiden mukaisesti, ja laskelmassa käytetään yhteenlaskettuja markkinatietoja osto- ja myyntihintojen eroista. Erot päivitetään säännöllisesti.

Rahoitusvarat ja -velat, joita ei arvosteta taseessa käypään arvoon

31.12.2017, miljoona euroa	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Taso käyvän arvon hierarkiassa
Varat, joita ei arvosteta taseessa käypään arvoon			
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	198,2	198,2	3
Luotot	24 260,0	24 750,1	3
Muut varat ja siirtosaamiset ja maksetut ennakot	17,0	17,0	3
Yhteensä	24 475,2	24 965,3	
Velat, joita ei arvosteta taseessa käypään arvoon			
Talletukset ja muut velat	23 553,9	23 796,6	3
Muut velat	0,0	0,0	3
Muut velat ja siirtovelat ja saadut ennakot	50,9	50,9	3
Yhteensä	23 604,8	23 847,5	

Liite 23 Varojen ja velkojen käypä arvo, jatkuu

31.12.2016, miljoona euroa	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Taso käyvän arvon hierarkiassa
Varat, joita ei arvosteta taseessa käypään arvoon			
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	200,0	200,0	3
Luotot	24 505,7	24 608,2	3
Muut varat ja siirtosaamiset ja maksetut ennakot	16,5	16,5	3
Yhteensä	24 722,2	24 824,7	
Velat, joita ei arvosteta taseessa käypään arvoon			
Talletukset ja muut velat	24 284,3	24 385,6	3
Muut velat ja siirtovelat ja saadut ennakot	59,0	59,0	3
Yhteensä	24 343,3	24 444,6	

Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset

Käteisten varojen ja keskuspankkitalletusten käyvän arvon oletetaan niiden lyhytaikaisen luonteen vuoksi olevan sama kuin kirjanpitoarvo. Siksi ne luokitellaan käyvän arvon hierarkian tasolle 3.

Luotot

Keskuspankkisaamisten, luottolaitossaamisten ja yleisölle annettujen luottojen käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla odotetut tulevat rahavirrat oletetulla asiakaskorolla, jota olisi käytetty markkinoilla, jos luotot olisi annettu arvostushetkellä. Oletettu asiakaskorko on saatu laske-
malla yhteen viitekorko ja uusien luottojen keskimääräinen marginaali vähittäispankissa tai suurasiaakkaat ja pääomamarkkinat -liiketoiminta-
alueella.

Instrumentit luokitellaan käyvän arvon hierarkian tasolle 3.

Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Tase-erät "Siirtosaamiset ja maksetut ennakot" sisältävät lyhyitä vastuuta, pääasiassa kertyneitä korkosaamisia, joten käyvän arvon katsotaan olevan sama kuin kirjanpitoarvon. Instrumentit luokitellaan käyvän arvon hierarkian tasolle 3.

Talletukset ja muut velat

Tase-erien "Velat luottolaitoksille", "Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat" ja "Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla" käypä arvo on saatu oikaisemalla kirjanpitoarvo korkoriskin ja oman luottoriskin käyvän arvon muutoksilla. Instrumentit luokitellaan käyvän arvon hierarkian tasolle 3. Korkoriskin käyvän arvon muutokset perustuvat soveltuvien korkojen muutoksiin verrattuna salkkujen vastaaviin nimelliskorkoihin. Luottoriskin käyvän arvon muutokset lasketaan nimelliskoron korkoeron ja markkinoilla noteeratun nykyhetken korkoeron välisenä erona. Laskelma tehdään kaikkien niiden pitkäaikaisten liikkeeseen laskettujen lainojen kokonaismäärästä, jotka kirjataan tase-eriin "Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat" ja "Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla". Koska luottolaitosvelkojen sekä yleisön talletusten ja muiden yleisölle olevien velkojen sopimuksiin perustuva maturiteetti on lyhyt, näihin eriin liittyvän Nordean oman luottoriskin muutosten oletetaan olevan vähäisiä. Tämä koskee myös lyhytaikaisia liikkeeseen laskettuja lainoja, jotka kirjataan tase-eriin "Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat" ja "Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla".

Siirtovelat ja saadut ennakot

Tase-erät "Siirtovelat ja saadut ennakot" sisältävät lyhytaikaisia velkoja, pääasiassa arvopaperiselvityksestä syntyneitä velkoja, joten käyvän arvon katsotaan olevan sama kuin kirjanpitoarvo. Instrumentit luokitellaan käyvän arvon hierarkian tasolle 3.

Liite 24 Rahoitusinstrumentit, jotka nettoutetaan taseessa tai jotka sisältyvät nettoutussopimuksiin

31.12.2017, miljoonaa euroa	Kirjatut rahoitus- varat, brutto ¹	Taseessa nettoutetut kirjatut ra- hoitusvelat, brutto	Kirjanpito- arvo taseessa, netto	Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänettoutussopimuksiin ja vastaaviin sopimuksiin			Netto- summa
				Rahoitus- instru- mentit	Vakuu- deksi saa- dut rahoi- tusinstru- mentit	Vakudeksi saatu käteinen	
Varat							
Johdannaissopimukset	535,4	-	535,4	-48,0	-	-	487,4
Yhteensä	535,4	-	535,4	-48,0	-	-	487,4

31.12.2017, miljoonaa euroa	Kirjatut rahoitus- velat, brutto ¹	Taseessa nettoutetut kirjatut ra- hoitusvarat, brutto	Kirjanpito- arvo taseessa, netto	Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänettoutussopimuksiin ja vastaaviin sopimuksiin			Netto- summa
				Rahoitus- instru- mentit	Vakuu- deksi an- netut rahoi- tusinstru- mentit	Vakudeksi annettu käteinen	
Velat							
Johdannaissopimukset	160,2	-	160,2	-48,0	-	-	112,2
Yhteensä	160,2	-	160,2	-48,0	-	-	112,2

¹ Kaikki summat on arvostettu käypään arvoon.

31.12.2016, miljoonaa euroa	Kirjatut rahoitus- varat, brutto ¹	Taseessa nettoutetut kirjatut ra- hoitusvelat, brutto	Kirjanpito- arvo taseessa, netto	Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänettoutussopimuksiin ja vastaaviin sopimuksiin			Netto- summa
				Rahoitus- instru- mentit	Vakuu- deksi saa- dut rahoi- tusinstru- mentit	Vakudeksi saatu käteinen	
Varat							
Johdannaissopimukset	789,8	-	789,8	-30,4	-	-	759,3
Yhteensä	789,8	-	789,8	-30,4	-	-	759,3

31.12.2016, miljoonaa euroa	Kirjatut rahoitus- velat, brutto ¹	Taseessa nettoutetut kirjatut ra- hoitusvarat, brutto	Kirjanpito- arvo taseessa, netto	Määrät, joita ei ole nettoutettu mutta jotka sisältyvät päänettoutussopimuksiin ja vastaaviin sopimuksiin			Netto- summa
				Rahoitus- instru- mentit	Vakuu- deksi an- netut rahoi- tusinstru- mentit	Vakudeksi annettu käteinen	
Velat							
Johdannaissopimukset	127,4	-	127,4	-30,4	-	-	97,0
Yhteensä	127,4	-	127,4	-30,4	-	-	97,0

¹ Kaikki summat on arvostettu käypään arvoon.

Käytettävissä olevat päänettoutussopimukset ja vastaavat sopimukset

Vaikka rahoitusinstrumentit kirjataan taseeseen bruttomääräisesti, se ei tarkoita, ettei rahoitusinstrumentteihin sovelletaisi päänettoutussopimuksia tai vastaavia järjestelyjä. Yleensä rahoitusinstrumentteihin (johdannaissopimukset, takaisinosopimukset ja arvopaperien lainak-siantosopimukset) sovelletaan päänettoutussopimuksia, minkä vuoksi Nordean olisi sallittua hyötyä vastapuoliin liittyvästä nettoutuksesta sekä normaalissa liiketoiminnassa että maksuhäiriön tapahtuessa kaikissa laskelmissa, joihin sisältyy vastapuoliriski. Se, että nettoutetut vas-tuut eivät sisälly taseen varoihin ja velkoihin, riippuu useimmissa tapauksissa maksujen nettoutuksen rajallisesta soveltamisesta.

Vastapuoliriski on määritelty hallituksen toimintakertomuksen kohdassa Riskien, likviditeetin ja pääoman hallinta, kappaleessa "Vastapuoli-riski".

Liite 25 Varojen ja velkojen maturiteettijakauma

Odotettu eräpäivä

Miljoonaa euroa	Liite	31.12.2017			31.12.2016		
		Erääntyy tai maksetaan Enintään 12 kk	Yli 12 kk	Yhteensä	Erääntyy tai maksetaan Enintään 12 kk	Yli 12 kk	Yhteensä
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset		198,2	-	198,2	200,0	-	200,0
Saamiset luottolaitoksilta	10	87,6	560,0	647,6	494,2	-	494,2
Luotot yleisölle	10	230,8	23 299,3	23 530,1	212,8	23 699,6	23 912,4
Johdannaissopimukset	11	23,2	512,2	535,4	49,4	740,4	789,8
Korkorisikin suojaavien erien käyvän arvon muutokset		2,7	79,6	82,3	6,2	92,9	99,1
Laskennalliset verosaamiset	9	14,1	-	14,1	13,9	-	13,9
Verosaamiset	9	0,6	-	0,6	-	-	-
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	12	16,9	-	16,9	76,8	-	76,8
Varat yhteensä		574,1	24 451,1	25 025,2	1 053,3	24 532,9	25 586,2
Velat luottolaitoksille	13	-	7 557,6	7 557,6	-	7 200,0	7 200,0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14	1 722,2	13 747,4	15 469,6	2 289,3	14 010,6	16 299,9
Johdannaissopimukset	11	15,4	144,8	160,2	1,6	125,8	127,4
Korkorisikin suojaavien erien käyvän arvon muutokset		26,8	299,3	326,1	8,1	575,7	583,8
Verovelat	9	-	-	-	6,6	-	6,6
Muut velat	15	70,0	-	70,0	0,2	-	0,2
Siirtovelat ja saadut ennakot	16	60,7	-	60,7	88,9	0,3	89,2
Eläkevelat	17	-	0,0	0,0	-	0,0	0,0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	18	-	200,5	200,5	-	200,6	200,6
Velat yhteensä		1 895,1	21 949,6	23 844,7	2 394,7	22 113,0	24 507,7

Sopimusten mukaiset diskonttaamattomat kassavirrat

31.12.2017, miljoonaa euroa	Vaadittaessa maksettavat	Maks. 3 kuukautta	3-12 kuukautta	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkoa tuottavat rahoitusvarat	285,8	529,3	1 663,9	8 364,8	17 802,0	28 645,8
Korkoa tuottamattomat rahoitusvarat					99,3	99,3
Muut kuin rahoitusvarat					14,6	14,6
Varat yhteensä	285,8	529,3	1 663,9	8 364,8	17 915,9	28 759,7
Korolliset rahoitusvelat		127,2	1 786,9	17 337,7	4 850,3	24 102,1
Korottomat rahoitusvelat					377,1	377,1
Muut kuin rahoitusvelat ja oma pääoma					1 260,1	1 260,1
Velat ja oma pääoma yhteensä	-	127,2	1 786,9	17 337,7	6 487,5	25 739,3
Johdannaissopimukset, tulevat rahavirrat		84,6	74,4	587,5	152,3	898,8
Johdannaissopimukset, lähtevät rahavirrat		-1,3	1,4	356,2	172,0	528,3
Nettoriski	-	85,9	73,0	231,3	-19,7	370,5
Riski	285,8	488,0	-50,0	-8 741,6	11 408,7	3 390,9
Kumulatiivinen riski	285,8	773,8	723,8	-8 017,8	3 390,9	

Liite 25 Varojen ja velkojen maturiteettijakauma, jatkuu

Sopimusten mukaiset diskonttaamattomat kassavirrat

31.12.2016, miljoonaa euroa	Vaadittaessa maksettavat	Maks. 3 kuukautta	3-12 kuukautta	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Korkoa tuottavat rahoitusvarat	694,2	525,8	1 680,2	7 784,0	18 116,0	28 800,2
Korkoa tuottamattomat rahoitusvarat		22,7			92,9	115,6
Muut kuin rahoitusvarat					74,0	74,0
Varat yhteensä	694,2	548,5	1 680,2	7 784,0	18 282,9	28 989,8
Korolliset rahoitusvelat		96,6	2 465,7	16 647,6	5 445,0	24 654,9
Korottomat rahoitusvelat		67,1			575,7	642,8
Muut kuin rahoitusvelat ja oma pääoma		37,0			1 078,5	1 115,5
Velat ja oma pääoma yhteensä	-	200,7	2 465,7	16 647,6	7 099,2	26 413,2
Johdannaissopimukset, tulevat rahavirrat		3,0	18,5	39,4	24,8	85,7
Johdannaissopimukset, lähtevät rahavirrat		7,5	23,9	150,0	7,1	188,5
Nettoriski	-	-4,5	-5,4	-110,6	17,7	-102,8
Riski	694,2	343,3	-790,9	-8 974,2	11 201,4	2 473,8
Kumulatiivinen riski	694,2	1 037,5	246,6	-8 727,6	2 473,8	

Taulukko perustuu taseeseen kirjattavista instrumenteista tehtyjen sopimusten eräpäiviin. Johdannaisten odotetut tulevat ja lähtevät rahavirrat ilmoitetaan sekä johdannaisvaroista että -veloista, koska johdannaisia hallitaan nettoutusperiaatteella. Taseeseen kirjattavien instrumenttien lisäksi Kiinnitysluottopankilla on 209,6 miljoonaa euroa (5,2) luottolupauksia, jotka saatetaan käyttää milloin tahansa.

Liite 26 Lähipiiriliiketoimet

Miljoonaa euroa	Konserniyhtiöt 31.12.2017	Konserniyhtiöt 31.12.2016
Varat		
Saamiset	647,6	494,2
Johdannaissopimukset	535,0	791,8
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	0,1	60,4
Varat yhteensä	1 182,7	1 346,4
Velat		
Talletukset ja muut velat	7 557,6	7 200,0
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11,6	1,4
Johdannaissopimukset	148,9	118,9
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	200,5	200,6
Muut velat	69,6	0,2
Siirtovelat ja saadut ennakkomaksut	55,3	64,8
Velat yhteensä	8 043,6	7 585,8
Taseen ulkopuoliset erät¹	40 512,1	32 398,7

¹ Sisältää johdannaissopimusten nimellisarvot.

Tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	1-12 2017	10-12 2016
Rahoituskate	183,0	47,9
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	-15,7	-4,0
Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä	-247,4	-273,9
	-	0,0
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-44,3	-11,4
Tulos ennen arvonalentumistappioita	-124,5	-241,4

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden palkkioista ja heille myönnettyistä lainoista kerrotaan liitteessä 6.

Liite 27 Luottoriskiä koskevat tiedot

Erääntyneet luotot, joiden arvo ei ole alentunut

Alla olevassa taulukossa 6 päivää tai sitä kauemmin erääntyneenä olleet luotot, joita ei luokitella arvoltaan alentuneiksi, esitetään jaoteltuna yritys- ja henkilöasiakkaiden luottoihin. Yritysiakkaiden erääntyneitä luottoja, joita ei luokitella arvoltaan alentuneiksi, oli vuoden 2017 lopussa 14,8 miljoonaa euroa (15,8). Henkilöasiakkaiden luottoja, joita ei luokitella arvoltaan alentuneiksi, oli 153,2 miljoonaa euroa (149,4) vuoden 2017 lopussa.

Miljoonaa euroa	31.12.2017		31.12.2016	
	Yritys-asiakkaat	Henkilö-asiakkaat	Yritys-asiakkaat	Henkilö-asiakkaat
6-30 päivää	5,1	93,3	6,5	96,4
31-60 päivää	6,0	38,3	7,2	33,4
61-90 päivää	1,7	10,0	1,4	12,8
>90 päivää	2,0	11,5	0,7	6,9
Yhteensä	14,8	153,2	15,8	149,4
Erääntyneet luotot, joiden arvo ei ole alentunut / luotot yleisölle taaseeseen kirjattujen arvonalentumisten jälkeen, %	0,8	0,7	0,8	0,7

Riskiluokkien jakauma

Yritysvastuut ja luokitusjakauma, sisäisten luottoluokitusten menetelmä			Vähittäisvastuut ja pisteytysjakauma, sisäisten luottoluokitusten menetelmä		
Riskiluokka	Vastuu maksukyvyttömyyshetkellä, miljoonaa euroa		Riskiluokka	Vastuu maksukyvyttömyyshetkellä, miljoonaa euroa	
	31.12.2017	31.12.2016		31.12.2017	31.12.2016
6+	947,7	903,3	A+	3 931,9	2 630,2
6	55,6	76,3	A	4 036,2	3 948,3
6-	19,9	22,7	A-	3 067,9	3 033,7
5+	22,5	23,4	B+	3 013,2	3 124,2
5	15,8	17,5	B	1 960,9	2 390,9
5-	37,2	27,6	B-	1 542,2	1 654,7
4+	171,4	235,6	C+	1 091,3	1 388,3
4	46,3	46,2	C	758,3	831,5
4-	50,5	34,8	C-	484,3	658,4
3+	75,8	26,4	D+	406,6	488,8
3	26,9	23,0	D	332,1	445,2
3-	38,0	20,6	D-	400,6	343,0
2+	3,0	8,5	E+	193,4	290,9
2	3,3	3,4	E	141,8	189,8
2-	3,3	1,0	E-	89,1	129,2
1+	2,9	4,5	F+	64,9	101,6
1	0,8	2,3	F	109,8	140,3
1-	0,3	1,7	F-	249,2	317,3
Luokittelematon	61,6	62,5	Luokittelematon	6,1	-
Yhteensä	1 582,7	1 541,1	Yhteensä	21 879,6	22 106,1

Vakuusjakauma

Alla olevassa taulukossa esitetään vakavaraisuuden laskennassa käytettävien vakuuksien jakauma. Taulukko osoittaa, että valtaosa vakuuksista on asuinkiinteistöjä.

	31.12.2017	31.12.2016
Rahoitusvakuudet	0,7%	0,4%
Asuinkiinteistöt	98,3%	99,3%
Liikekiinteistöt	0,7%	0,2%
Muut fyysiset vakuudet	0,3%	0,1%
Yhteensä	100,0%	100,0%

Luottojoustopot

Vuoden 2017 lopussa luottoja, joihin oli annettu joustoja, oli 130,8 miljoonaa euroa (114,1). Näistä 128,4 miljoonaa euroa (107,9) oli kotitalouksille annettuja luottoja.

Liite 28 IFRS 9

Varojen ja velkojen luokittelu IFRS 9:n mukaan

Varat	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat varat		Muut kuin rahoitusvarat	Yhteensä
		Määrätty kirjattavaksi käypään arvoon	Suojaus-tarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset		
1.1.2018, miljoonaa euroa					
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	198,2				198,2
Saamiset luottolaitoksilta	647,6				647,6
Luotot yleisölle	23 504,7				23 504,7
Johdannaissopimukset		13,8	521,6		535,4
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset	82,3				82,3
Laskennalliset verosaamiset				19,2	19,2
Verosaamiset				0,6	0,6
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	16,9				16,9
Yhteensä	24 449,7	13,8	521,6	19,8	25 004,9

Velat	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat velat		Muut kuin rahoitusvelat	Yhteensä
		Määrätty kirjattavaksi käypään arvoon	Suojaus-tarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset		
1.1.2018, miljoonaa euroa					
Velat luottolaitoksille	7 557,6				7 557,6
Yleisön talletukset ja muut velat yleisölle	15 469,6				15 469,6
Johdannaissopimukset		15,2	145,0		160,2
Korkoriskin suojaavien erien käyvän arvon muutokset				326,1	326,1
Muut velat				70,0	70,0
Siirtovelat ja saadut ennakot	50,9			9,8	60,7
Varaukset				0,1	0,1
Eläkevelat				0,0	0,0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	200,5				200,5
Yhteensä	23 278,6	15,2	145,0	406,0	23 844,8

Varojen ja velkojen uudelleenluokittelu siirtymähetkellä

Varat, miljoonaa euroa	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat varat		Muut kuin rahoitusvarat	Yhteensä
		Määrätty kirjattavaksi käypään arvoon	Suojaus-tarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset		
Tase 31.12.2017 IAS 39:n mukaan	24 475,1	13,8	521,6	14,7	25 025,20
Uudelleenluokittelu IFRS 9:n mukaan	-25,4	-	-	5,1	-20,3
Tase 1.1.2018 IFRS 9:n mukaan	24 449,7	13,8	521,6	19,8	25 004,9

Velat, miljoonaa euroa	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat velat		Muut kuin rahoitusvelat	Yhteensä
		Määrätty kirjattavaksi käypään arvoon	Suojaus-tarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset		
Tase 31.12.2017 IAS 39:n mukaan	23 278,6	15,2	145,0	405,9	23 844,7
Uudelleenluokittelu IFRS 9:n mukaan	-	-	-	0,1	0,1
Tase 1.1.2018 IFRS 9:n mukaan	23 278,6	15,2	145,0	406,0	23 844,8

Liite 28 IFRS 9, jatkuu

Vaikutus omaan pääomaan

IFRS 9:ään siirtyminen pienentää siirtymähetkellä omaa pääomaa 20,4 miljoonaa euroa.

Arvoalentumisten uudelleenluokittelu siirtymähetkellä

Miljoonaa euroa	Luotot ja saamiset	Jaksotettu hankintameno	Taseen ulkopuoliset	Yhteensä
Arvoalentumiset vuoden 2017 lopussa IAS 39:n mukaan	11,1	-	-	11,1
Uudelleenluokittelu jaksotettuun hankintamenoan arvostettaviin	-11,1	11,1	-	0,0
Uudelleenluokittelu IFRS 9:n mukaan, saatavaryhmäkohtaiset arvoalentumiset	-	25,4	0,1	25,5
Arvoalentumiset vuoden 2018 alussa IFRS 9:n mukaan	-	36,5	0,1	36,6

Vastuut jaksotettuun hankintamenoan arvostettuina, ennen arvoalentumisia

	%
Taso 1	92,2
Taso 2	7,2
Taso 3	0,6
Yhteensä	100,0

Arvoalentumiset

Miljoonaa euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Luotot yleisölle	5,8	20,7	10,0	36,5
Taseen ulkopuoliset	0,1	0,0	-	0,1
Yhteensä	5,9	20,7	10,0	36,6

IFRS 9:n mukaiset tilinpäätösperiaatteet

Rahoitusinstrumenttien luokittelu IFRS 9:n mukaan

Rahoitusinstrumentit on luokiteltu seuraaviin ryhmiin:

Rahoitusvarat:

- jaksotettuun hankintamenoan arvostettavat rahoitusvarat
- käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat:
 - määrätty arvostettavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti
 - määritetty arvostettavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti (käypään arvoon arvostamismahdollisuus)
- käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat

Rahoitusvelat:

- jaksotettuun hankintamenoan arvostettavat rahoitusvelat
- käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvelat:
 - määrätty arvostettavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti
 - määritetty arvostettavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti (käypään arvoon arvostamismahdollisuus)

Rahoitusvarojen luokittelu riippuu sen salkun liiketoimintamallista, johon instrumentti sisältyy, sekä siitä, sisältyykö rahavirtoihin pelkätään pääoman ja koron maksuja.

Rahoitusvarat, joiden rahavirtoihin sisältyy muutakin kuin pääoman ja koron maksuja, arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki muut varat luokitellaan liiketoimintamallin mukaan. Sellaiseen salkkuun sisältyvät rahoitusinstrumentit, jossa liiketoimintamallina on pitää instrumentit ja kerryttää niistä sopimukseen perustuvia rahavirtoja, arvostetaan jaksotettuun hankintamenoan. Sellaiseen salkkuun sisältyvät rahoitusinstrumentit, jossa liiketoimintamallina on sekä pitää instrumentit ja kerryttää niistä sopimukseen perustuvia rahavirtoja että myydä instrumentit, arvostetaan käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta. Kaikkiin muihin liiketoimintamalleihin sisältyvät rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tuloslaskelman kautta.

Nordea on jakanut rahoitusvaransa salkkuihin ja/tai alasalkkuihin, jotta liiketoimintamalli voidaan arvioida. Salkut perustuvat siihen, miten rahoitusvaroja hallitaan tietyn liiketoiminnallisen tavoitteen saavuttamiseksi. Nordea on ottanut nykyisen liiketoiminta-aluerakenteen huomioon asettaessaan tason, jolla salkut määritellään. Määritellään kunkin salkun liiketoimintamallia Nordea on analysoinut rahoitusvarojen tarkoituksen sekä esimerkiksi aiemmat myynnit ja varainhoitajien palkkiot.

Liite 28 IFRS 9, jatkuu

Kaikki rahoitusvarat ja -velat arvostetaan alun perin käypään arvoon. Kunkin rahoitusinstrumentin myöhempi arvostus taseessa ja se, miten instrumentin käyvän arvon muutokset kirjataan tilinpäätökseen, määräytyvät luokittelun perusteella. Kiinnitysluottopankin taseeseen sisältyvien rahoitusinstrumenttien luokittelu IFRS 9:n mukaan on esitetty yllä taulukossa ”Rahoitusinstrumenttien luokittelu IFRS 9:n mukaan”.

Jaksotettuun hankintamenoan arvostettavat rahoitusvarat ja -velat

Jaksotettuun hankintamenoan arvostettavat rahoitusvarat ja -velat kirjataan alun perin taseeseen käypään arvoon. Transaktiokulut sisältyvät kirjaukseen. Alkuperäisen kirjausten jälkeen tähän ryhmään kuuluvat instrumentit arvostetaan jaksotettuun hankintamenoan. Tällöin hankintamenoan ja lunastusarvon välinen erotus jaksotetaan tuloslaskelmaan jäljellä olevan juoksuajan kuluessa efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Jaksotettu hankintameno on rahoitusvaran tai -velan alkuperäinen arvostus, josta vähennetään pääoman takaisinmaksut ja johon lisätään tai josta vähennetään efektiivisen koron menetelmää käyttäen laskettu alkuperäisen summan ja erääntyvän summan kumulatiivinen jaksotettu erotus. Rahoitusvarojen kohdalla summaa oikaistaan lisäksi mahdollisella arvonalentumisella. Lisätietoja efektiivisen koron menetelmästä on liitteen 1 kohdassa 5 ”Rahoituskate”. Lisätietoja IFRS 9:n mukaisista arvonalentumisista on jäljempänä kohdassa ”Rahoitusinstrumenttien arvon alentuminen IFRS 9:n mukaan”.

Jaksotettuun hankintamenoan arvostettaviksi luokiteltujen varojen ja velkojen korot kirjataan tuloslaskelman eriin Korkotuotot ja Korkokulut.

Tähän ryhmään sisältyvät pääasiassa saamiset keskuspankeilta ja luottolaitoksilta sekä luotot yleisölle.

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat, jotka kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat ja -velat arvostetaan transaktiokuluilla vähennettyyn käypään arvoon. Kaikki käyvän arvon muutokset kirjataan suoraan tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä.

Ryhmään sisältyy kaksi alaryhmää: määrätty arvostettavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja määritetty arvostettavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti (käypään arvoon arvostamismahdollisuus).

Alaryhmä ”Määrätty arvostettavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti” koostuu likviditeettipuskuriin sisältyvistä korollisista arvopapereista ja johdannaisinstrumenteista.

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon, joka sisältää transaktiokulut. Tämä ryhmä koostuu pääasiassa likviditeettipuskuriin sisältyvistä korollisista arvopapereista. Käyvän arvon muutokset, lukuun ottamatta korkoja, valuuttakurssimuutosten vaikutusta ja arvonalentumistappioita, kirjataan oman pääoman käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen kautta. Korot kirjataan tuloslaskelman erään Korkotuotot ja valuuttakurssimuutosten vaikutukset ja arvonalentumistappiot tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä. Kun rahoitusinstrumentteja myydään, muuhun laajaan tulokseen sisältyvään käyvän arvon rahastoon kirjattu kertynyt käyvän arvon muutos kirjataan pois omasta pääomasta ja kirjataan tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä. Lisätietoja IFRS 9:n mukaisista arvonalentumisista on jäljempänä kohdassa ”Arvonalentumiset”.

Rahoitusinstrumenttien arvon alentuminen IFRS 9:n mukaan

Sovellettamisala

Luottoriskin aiheuttaman arvonalentumisen kirjaamista sovelletaan rahoitusinstrumentteihin, jotka on luokiteltu arvostettavaksi jaksotettuun hankintamenoan tai käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta. Tämä sisältää varat, jotka on kirjattu tase-eriin Saamiset keskuspankeilta, Saamiset luottolaitoksilta, Luotot yleisölle ja Korolliset arvopaperit. Näihin tase-eriin sisältyy myös varoja, jotka on luokiteltu kirjattaviksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Näihin varoihin ei sovelleta arvonalentumislaskelmia. Lisätietoja rahoitusinstrumenttien luokittelusta on edellä kohdassa ”Rahoitusinstrumenttien luokittelu IFRS 9:n mukaan”.

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin, vastuusitoumuksiin ja luottolupauksiin sovelletaan arvonalentumislaskelmia.

Kirjaaminen ja esitystapa

Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut varat kirjataan bruttomääräisinä ja niistä kirjataan odotettua arvonalentumista vastaava arvonalentuminen, jos tappiota ei pidetä lopullisena. Arvonalentumiset esitetään taseessa nettomääräisenä, mutta ne eritellään tilinpäätöksen liitteissä. Arvonalentumisten muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvonalentumistappiot luotoista, netto.

Jos arvonalentumistappiota pidetään lopullisena, se kirjataan toteutuneeksi luottotappioksi. Luoton kirjanpitoarvo ja siihen liittyvä arvonalentuminen kirjataan pois taseesta. Arvonalentumistappiota pidetään lopullisena, jos velallinen on haettu konkurssiin ja pesänhoitaja on todennut konkurssimenettelyn taloudellisen tuloksen, jos Nordea antaa saamisensa anteeksi joko lakisääteisessä tai vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä tai jos Nordea jostakin muusta syystä pitää epätodennäköisenä, että saaminen maksetaan takaisin.

Arvonalentumiset taseen ulkopuolisista eristä luokitellaan taseessa arvonalentumisiksi ja niiden muutokset kirjataan erään Arvonalentumistappiot luotoista, netto.

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattaviksi luokitellut varat kirjataan taseeseen käypään arvoon. IFRS 9:n mukaan lasketut arvonalentumistappiot kirjataan tuloslaskelman erään Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä. Käyvän arvon oikaisut kirjataan muuhun laajaan tulokseen.

Saatavaakohtaisesti arvostettuihin luottoihin sovellettava arvonalentumistesti

Nordea testaa kaikkien vastuiden arvon alentumista saatavaakohtaisesti. Arvonalentumistestin tarkoituksena on todeta, onko vastuun arvo alentunut (taso 3). Nordea seuraa, onko todettavissa merkkejä vastuiden arvon alentumisesta tunnistamalla tapahtumia, joilla voi olla haitallinen vaikutus arvioituihin vastaisiin rahavirtoihin (tappiotapahtuma). Nordea käyttää vakavaraisuusasetuksen mukaista maksun laiminlyönnin määritelmää. Lisätietoja tappiotapahtumien tunnistamisesta annetaan hallituksen toimintakertomuksen kohdassa ”Riskien, likviditeetin ja pääoman hallinta”. Vastuut, joiden arvon ei ole todettu alentuneen saatavaakohtaisesti, sisältyvät ryhmäkohtaiseen arvonalentumislaskentaan.

Liite 28 IFRS 9, jatkuu

Saatavakohtaisesti arvoltaan alentuneeksi tunnistettuihin yksinään merkittäviin vastuisiin liittyvät arvonalentumistappiot kirjataan saatavakohtaisesti. Vastuiden kirjanpitoarvoa verrataan odotettujen vastaisten rahavirtojen yhteenlaskettuun nettomääräiseen nykyarvoon. Jos kirjanpitoarvo on korkeampi, erotus kirjataan arvonalentumistappioksi. Odotetut rahavirrat diskontataan alkuperäisellä efektiivisellä korolla ja niihin sisällytetään vakuuksien käypä arvo ja muut luottoriskiä pienentävät tekijät. Arvio perustuu kolmeen erilaiseen tulevaisuutta koskevien todennäköisyyksien mukaan laadittuun skenaarioon, joiden pohjalta lasketaan nettomääräinen nykyarvo.

Arvonalentumistappiot, jotka liittyvät sellaisiin arvoltaan alentuneeksi saatavakohtaisesti tunnistettuihin vastuisiin, jotka eivät ole yksinään merkittäviä, arvostetaan käyttäen jäljempänä kuvattua saatavaryhmäkohtaista mallia, kuitenkin niin, että arvostus perustuu jo toteutuneisiin maksuhäiriöihin.

Saatavaryhmäkohtaisesti arvostettuihin luottoihin sovellettava arvonalentumistesti

Arvonalentumistappiot vastuista, joiden arvo ei yksinään ole alentunut, arvostetaan käyttäen saatavaryhmäkohtaista mallia. Arvon-alentumiskirjaukset lasketaan seuraavasti: vastuun määrä maksukyvyttömyystilanteessa kertaa maksukyvyttömyystodennäköisyys kertaa tappio-osuus (LGD). Tason 1 omaisuuserien kohdalla laskenta perustuu ainoastaan 12 seuraavaan kuukauteen. Tason 2 erien laskenta puolestaan perustuu omaisuuserän koko odotettuun elinkaareen.

Arvonalentumiskirjaukset vastuista, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisen kirjauksen jälkeen, perustuvat 12 seuraavan kuukauden odotettuun tappioon (taso 1). Arvonalentumiskirjaukset vastuista, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisen kirjauksen jälkeen mutta joiden arvo ei ole alentunut, perustuvat omaisuuserän koko odotettuun elinkaareen (taso 2).

Nordea käyttää kahta erilaista mallia tunnistaakseen, onko luottoriski kasvanut merkittävästi vai ei. Siirtymähetkellä 1. tammikuuta 2018 hallussa olleiden varojen kohdalla käytetään sisäistä luokitusta ja pisteytystä määrittäessä, onko luottoriski kasvanut merkittävästi vai ei. Sisäistä luokitusta ja pisteytystä käytetään, kun arvioidaan asiakkaaseen liittyvää riskiä. Luokituksen tai pisteytyksen heikkeneminen viittaa siihen, että asiakkaaseen liittyvä luottoriski on kasvanut. Nordea on tullut siihen tulokseen, että koko elinkaaren maksukyvyttömyystodennäköisyyttä ei voida laskea omaisuuserän syntymähetkellä ilman kohtuuttomia kustannuksia ja kohtuutonta vaivaa ja ilman tietoa niistä varoista, jotka ovat tasessa siirtymähetkellä. Siirtymähetken jälkeen perusteena käytetään omaisuuserän koko elinkaaren maksukyvyttömyystodennäköisyyden muutoksia.

Nordea käyttää siirtokriteerinä maksukyvyttömyystodennäköisyyden absoluuttisten ja suhteellisten muutosten yhdistelmää niiden omaisuuserien kohdalla, joiden arvostus perustuu koko elinkaaren maksukyvyttömyystodennäköisyyteen. Jos maksukyvyttömyystodennäköisyyden suhteellinen kasvu koko elinkaaren aikana on yli 250 prosenttia tai jos sen absoluuttinen kasvu on yli 150 pistettä, luottoriskin katsotaan kasvaneen merkittävästi. Kun on kyse varoista, joihin sovelletaan luokitus- ja pisteytysmalleja, luokituksen tai pisteytyksen muutokset kalibroidaan vastaamaan koko elinkaaren maksukyvyttömyystodennäköisyyteen perustuvaa merkittävää luottoriskin kasvua. Lisäksi luottojous-toasiakkaat ja asiakkaat, joiden maksut ovat olleet erääntyneinä yli 30 päivää, siirretään tasolle 2, ellei näiden asiakkaiden vastuita ole jo aiemmin tunnistettu arvoltaan alentuneiksi (taso 3). Yli 90 päivää erääntyneinä olleet vastuut luokitellaan yleensä tasolle 3. Luokitus voidaan kuitenkin muuttaa, jos on todisteita siitä, ettei asiakkaalla ole maksuhäiriöitä. Tällaiset vastuut luokitellaan tasolle 2.

Nordea ei käytä pankkitoiminnassa IFRS 9:n mukaista matalaa luottoriskiä koskevaa poikkeusta.

Kun lasketaan arvonalentumisia, mukaan lukien tason arviointi, laskenta perustuu tulevaisuutta koskeviin todennäköisyyksiin. Nordea käyttää kolmea makrotalouden skenaariota arvioidessaan odotettujen arvonalentumisten epälinearisuutta. Skenaarioita käytetään odotettujen tappioiden laskennassa käytettyjen olennaisten parametrien oikaisuihin. Kussakin skenaariossa laskettu odotettujen tappioiden todennäköisyyspainotettu keskiarvo kirjataan arvonalentumiseksi.

Diskonnttauskorko

Arvonalentumisen arvioinnissa käytetty diskonttauskorko on yksittäisen asiakkaan tai asiakasryhmän luottojen alkuperäinen efektiivinen korko. Tarpeen vaatiessa diskonttauskorko voi perustua laskentatapaan, jonka tuloksen voidaan katsoa olevan riittävän lähellä efektiivisen koron mukaan laskettua arvonalentumista.

Uudelleenjärjestellyt luotot ja muutokset

Tässä yhteydessä uudelleenjärjestelty luotto määritellään luotoksi, jossa Nordea on tehnyt velalliselle myönnytyksiä velallisen heikentyneen taloudellisen tilanteen vuoksi ja jossa myönnytys on johtanut arvonalentumistappioon. Uudelleenjärjestelyn jälkeen luottoa ei yleensä enää pidetä saamisena, jonka arvo on alentunut, jos se täyttää uudet ehdot. Takaisinsaadut arvonalentumistappioksi kirjatut maksut kirjataan toteutuneen arvonalentumistappion palautuksena.

Luottojousasiakkaille annettujen luottojen sopimusperusteisten rahavirtojen muutokset vähentävät luoton bruttomääräistä kirjanpitoarvoa. Yleensä vähennys on pienempi kuin kirjattu arvonalentuminen, eikä tuloslaskelmaan kirjata tappiota muutoksen vuoksi. Jos vähennys on merkittävä, bruttosummaa (luotto ja arvonalentuminen) pienennetään.

Hallituksen esitys varsinaiselle yhtiökokoukselle

Yhtiön voitonjakokelpoinen oma pääoma 31.12.2017 oli 933 560 992,50 euroa, josta tilikauden voitto on 105 279 543,60 euroa. Hallitus ehdottaa, että osinkoa jaetaan yhteensä 102 000 000,00 euroa, jolloin voitonjakokelpoiseksi omaksi pääomaksi jää 831 560 992,50 euroa.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset:

Helsinki, 28. helmikuuta 2018

Petri Nikkilä

Hanna-Maria Heikkinen

Nicklas Ilebrand

Ola Littorin

Nina Luomanen

Markku Pehkonen

Riikka Laine-Tolonen

Thomas Miller
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsinki, 28. helmikuuta 2018

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Juha Wahlroos
KHT

Tilintarkastuskertomus

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön taloudellisesta asemasta, toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Tarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n (y-tunnus 2743219-6) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenvedon merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Yhtiölle suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1-kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 7.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

- Tilinpäätökselle määritetty olennaisuus on 75 miljoonaa euroa, joka on 0,3 % taseen loppusummasta
- Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat olivat:
 - Luottosalkkuun liittyvät arvonalentumiset
 - Eräiden rahoitusinstrumenttien arvostaminen käypään arvoon (Taso 2)
 - Taloudellisen raportoinnin prosesseja tukevat IT-järjestelmät

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatun tilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvantitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätöksen kokonaisuutena.

Tilinpäätökselle määritetty olennaisuus	75 miljoonaa euroa
Olennaisuuden määrittämissä käytetty vertailukohde	0,3 % taseen loppusummasta
Erityinen olennaisuus	6,5 miljoonaa euroa
Erityisen olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde	5 % tuloksesta ennen veroja
Perustelut vertailukohteen valinnalle	<p>Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi taseen loppusumman, koska mielestämme pankin liiketoimintamahdollisuudet ja tuloksetkoko kyky käyvät parhaiten ilmi taseesta.</p> <p>Monet pankin tuloksellisuutta kuvaavat tunnusluvut (KPI) johdetaan tuloslaskelman eristä, joten erityistä olennaisuutta on sovellettu tuloslaskelman kaikkiin rahoituskatteen jälkeisiin eriin.</p> <p>Valitsemamme vertailukohteet ovat tilintarkastusstandardeissa yleisesti hyväksytyjen määrällisten rajojen puitteissa.</p>

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Tilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka	Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa
Luottosalkkuun liittyvät arvonalentumiset <i>Viittaus tilinpäätöksen liitetietoon 1 Tilinpäätösperiaatteet (Kriittinen arviointi ja arvioiden epävarmuustekijät), liitetietoon 8 Arvonalentumistappiot ja liitetietoon 10 Luottosalkku ja siihen sisältyvät arvonalentumiset</i> Luottosalkun arvonalentumisten kirjaaminen edellyttää johdolta harkintaa kirjaamisajankohdasta ja alaskirjauksen määrästä.	<p>Tarkastustoimenpiteisiimme sisältyi taloudellisen raportoinnin kontrollien testausta ja aineistotarkastusta.</p> <p>Arvioimme ja testasimme kontrollien rakennetta ja tehokkuutta seuraavilla alueilla:</p> <ul style="list-style-type: none">• Asiakkaiden luokitus- ja pisteytys• Yksilöllisesti arvioidut lainojen arvonalentumislaskelmat• Ryhmäkohtaisesti arvioidut lainojen arvonalentumislaskelmat.

Tilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj kirjaa luottosalkun arvonalentumisia sekä saatavakohtaisesti että saatavaryhmäkohtaisesti.

Luottosalkun alaskirjausten kannalta keskeistä on:

- tunnistaa lainat, joiden arvo on alentunut ja varmistaa että kyseisen asiakkaan kaikki lainat ovat arvonalentumislaskelmassa mukana
- johdon tekemät oletukset ja arviot joiden pohjalta saatavakohtaiset ja saatavaryhmäkohtaiset arvonalentumislaskelmat on tehty. Näitä voivat olla esimerkiksi arvonalentumislaskelmaan sisällytetty tappiotapahtuman todennäköisyys ja tappion määrä.

Eräiden rahoitusinstrumenttien arvostaminen käypään arvoon (Taso 2)

Viittaus tilinpäätöksen liitetietoon 1 Tilinpäätösperiaatteet (Kriittinen arviointi ja arvioiden epävarmuustekijät), liitetietoon 11 Johdannaisopimukset, liitetietoon 22 Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja liitetietoon 23 Varojen ja velkojen käypä arvo

Merkittävä määrä rahoitusinstrumentteja hierarkiataso 2:lla on arvostettu mallien ja oletamusten mukaan, jotka eivät ole todettavissa kolmannen osapuolen toimesta.

Rahoitusinstrumenttien arvostamisessa käypään arvoon on tärkeätä:

- Mallien ja arvostamisen viitekehys ja yhtiön toimintaperiaatteet
- Kontrollit jotka liittyvät käyvän arvon tasoihin, käyvän arvon oikaisuihin, hintatarkistuksiin ja mallien kontrollointiin
- Tasojen määrittäminen ja rahoitusinstrumenteista annettavat liitetiedot.

Taloudellisen raportoinnin prosesseja tukevat IT-järjestelmät

Yhtiön taloudellinen raportointi on suuresti riippuvainen IT-järjestelmistä, jotka tukevat automatisoitua kirjanpitoa ja täsmäytysrutiineja. Jotta voidaan varmistua oikeasta ja täydellisestä kirjanpitoaineistosta, on tärkeää että IT:n yleisten kontrollien rakenne on asianmukainen ja että ne toimivat tehokkaasti.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Testasimme lainasalkkua otoksin muodostaaksemme käsityksemme yhtiön riskiarviosta asiakkaiden luokituksen ja pisteytyksen osalta.

Testasimme otoksin sellaisia lainoja, jotka johto oli luokitellut alentuneiksi lainoiksi. Sen lisäksi tutkimme otoksin lainoja ja ennakoita, joita johto ei luokitellut alentuneiksi lainoiksi.

Testasimme myös ryhmäkohtaisissa arvonalentumislaskelmissa käytettyjen parametrien soveltuvuutta.

Tarkastuksessamme arvioimme ja testasimme kontrollien rakennetta ja tehokkuutta seuraavilla alueilla:

- Rahoitusinstrumenttien tunnistaminen, mittaaminen ja arvostamisen valvonta
- Käyvän arvon hierarkia, käyvän arvon oikaisu ja riippumaton hinta-arviointi
- Mallien hallinnointi ja kontrollointi

Tutkimme yhtiön riippumatonta hinta-arviointiprosessia, tiedonsyöttöön ja syöttötietoihin liittyviä kontroleja sekä yhtiön hallinnointi- ja raportointiprosesseja ja kontroleja.

Arvostuksia, joihin liittyi johdon arvioita, tarkastimme käymällä läpi yhtiön oletuksia, menetelmiä ja malleja. Suoritimme oman arvostuksemme muutamien positoiden osalta.

Johdannaisiin liittyvien käyvän arvon oikaisujen osalta arvioimme menetelmiä, joita oli käytetty.

Taloudellista raportointia tukevien IT-järjestelmien ja kontrollien osalta arvioimme ja testasimme niiden rakennetta ja toiminnan tehokkuutta.

Tutkimme yhtiön IT-organisaatiota ja tapaa hallita ohjelmakehitystä ja muutoksia, käyttöoikeuksia ohjelmiin ja tiedostoihin ja IT –operointia.

- ohjelmiin ja tiedostoihin liittyvien käyttöoikeuksien osalta testasimme toimenpiteet, joiden avulla käyttöoikeudet myönnetään, käyttöoikeudet poistetaan ja sen miten käyttöoikeuksien asianmukaisuutta valvotaan säännöllisesti.

Taloudellisen raportoinnin prosesseja tukevat IT-järjestelmät

Testasimme myös tietoturvamäärityksiä, IT-ohjelmistojen muutoskontrolleja mukaan lukien asianmukainen tehtävien eriyttäminen.

Tilinpäätöksen osalta ei ole EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettuja merkittäviä olennaisen virheellisyden riskejä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomukssamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varoittamista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Meidät valittiin ensimmäisen kerran tilintarkastajaksi osittaisjakautumissuunnitelman täytäntöönpanossa 1.10.2016. Olemme toimineet yhtiön tilintarkastajana yhtäjaksoisesti 2 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksemme.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 28.2.2018

PricewaterhouseCoopers Oy

Tilintarkastusyhteisö

Juha Wahlroos
KHT

Johto ja tilintarkastajat

Johto

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n hallituksessa on seitsemän jäsentä. Toimitusjohtajana toimii Tom Miller ja hänen sijaisenaan Tarja Ikonen.

Hallitus 1. tammikuuta 2017 – 1. syyskuuta 2017

Topi Manner, puheenjohtaja

Syntynyt 1974. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Nordean Personal Banking –toiminnon johtaja

Hanna-Maria Heikkinen

Syntynyt 1979. Jäsen 1.10.2016 lähtien.
Sijoittajasuhdejohtaja, Cargotec

Riikka Laine-Tolonen

Syntynyt 1966. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Personal Banking Suomen toiminnon johtaja
Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliike

Ola Littorin

Syntynyt 1962. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Long Term Funding –yksikön johtaja
Nordea Bank AB (publ)

Nina Luomanen

Syntynyt 1969. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Nordean Change and Transformation, Core Banking
-toiminnon johtaja

Jussi Mekkonen

Syntynyt 1972. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Personal Banking Suomen toiminnon johtaja
Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliike

Markku Pehkonen

Syntynyt 1962. Jäsen 1.11.2016 lähtien.
Konsernin riskijohtaja, Sampo -konserni

Hallitus 1. syyskuuta 2017 – 19. syyskuuta 2017

Markku Pehkonen, varapuheenjohtaja

Syntynyt 1962. Jäsen 1.11.2016 lähtien.
Konsernin riskijohtaja, Sampo -konserni

Hanna-Maria Heikkinen

Syntynyt 1979. Jäsen 1.10.2016 lähtien.
Sijoittajasuhdejohtaja, Cargotec

Riikka Laine-Tolonen

Syntynyt 1966. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Personal Banking Suomen toiminnon johtaja
Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliike

Ola Littorin

Syntynyt 1962. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Long Term Funding –yksikön johtaja
Nordea Bank AB (publ)

Nina Luomanen

Syntynyt 1969. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Nordean Change and Transformation, Core Banking
-toiminnon johtaja

Jussi Mekkonen

Syntynyt 1972. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Personal Banking Suomen toiminnon johtaja
Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliike

Hallitus 19. syyskuuta 2017 lähtien

Petri Nikkilä, puheenjohtaja

Syntynyt 1971. Jäsen 19.9.2017 lähtien.
Personal Banking Finland-toiminnon johtaja

Niklas Hebrand

Syntynyt 1980. Jäsen 19.9.2017 lähtien.
Products, Personal Banking -yksikön johtaja
Nordea Bank AB (publ)

Ola Littorin

Syntynyt 1962. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Long Term Funding -yksikön johtaja
Nordea Bank AB (publ)

Markku Pehkonen

Syntynyt 1962. Jäsen 1.11.2016 lähtien.
Konsernin riskijohtaja, Sampo -konserni

Hanna-Maria Heikkinen

Syntynyt 1979. Jäsen 1.10.2016 lähtien.
Sijoittajasuhdejohtaja, Cargotec

Riikka Laine-Tolonen

Syntynyt 1966. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Personal Banking Suomen toiminnon johtaja
Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliike

Nina Luomanen

Syntynyt 1969. Jäsen 4.2.2016 lähtien.
Nordean Change and Transformation, Core Banking
-toiminnon johtaja

Tilintarkastajat

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n tilintarkastajat valittiin 9. maaliskuuta 2017 pidetyssä yhtiökokouksessa.

Kiinnitysluottopankki Oyj:n varsinainen yhtiökokous valitsee vuodeksi kerrallaan yhtiölle tilintarkastajan, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö.

PricewaterhouseCoopers Oy

Tilintarkastusyhteisö

Päävastuullinen tilintarkastaja

Juha Wahlroos

KHT

Selvitys hyvästä hallintotavasta 2017

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n selvitys

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj (”Kiinnitysluottopankki”) on suomalainen julkinen osakeyhtiö ja Nordea-konsernin pörssinoteeratun emoyhtiön Nordea Bank AB:n (publ) kokonaan omistama tytäryhtiö. Tässä selvityksessä ”Nordea” tarkoittaa Nordea-konsernia. Kuvaus Nordeassa noudatetusta hyvästä hallintotavasta sisältyy Nordea Bank AB:n (publ) vuoden 2017 vuosikertomukseen.

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n toiminta on täysin integroitu Nordean toimintaan. Nordea on määritellyt hyvää hallintotapaa koskevat periaatteet konsernin tasolla, ja niitä arvioidaan jatkuvasti. Tietoa Nordean hyvästä hallintotavasta ja tästä selvityksestä on saatavilla osoitteessa www.nordea.com. Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj on laatinut kuvauksen hyvään hallintotapaan liittyvistä järjestelyistä Suomen luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisesti, ja se on saatavilla osoitteessa www.nordea.com.

Yritysten hyvään hallintotapaan (corporate governance) kuuluvat keskeisesti selvät ja järjestelmälliset päätöksentekoprosessit. Näin selkiytetään vastuuta, vältetään eturistiriitoja ja varmistetaan riittävä sisäinen valvonta, riskienhallinta sekä läpinäkyvyys. Sitoutuminen Nordean tehtävään ja visioon vaatii hyvän hallintotavan käytäntöjen omaksumista tavanomaisessa liiketoiminnassa. Tarkoituksena on varmistaa, että yritys on mahdollisimman hyvin hallittu ja johdettu.

Nordean hyvä hallintotapa noudattaa yleisesti hyväksytyjä hyvää hallintotapaa koskevia periaatteita ja Ruotsissa annettua hyvää hallintotapaa koskevaa suositusta sekä sen sisältämiä määräyksiä ja periaatteita. Vaikka eri maissa voimassa olevien suositusten yksityiskohdat eroavatkin toisistaan, kaikki suositukset perustuvat alan yleiseen kansainväliseen kehitykseen ja yhteiseen pohjoismaiseen lähestymistapaan. Keskeisiltä osiltaan eri maiden suositukset ovat siis hyvin samankaltaiset.

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj on laatinut tämän hyvää hallintotapaa koskevan selvityksen joukkolainojen liikkeeseenlaskijana. Selvitys on soveltuvin osin laadittu Suomen vuonna 2015 annettuun listayhtiöiden hallinnointikoodiin sisältyvien hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annettavaa selvitystä koskevien ohjeiden mukaan. Selvitys julkaistaan erillään vuoden 2017 vuosikertomuksesta ja se on saatavilla osoitteessa www.nordea.com.

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n hallitus ja hallituksen tarkastusvaliokunta ovat tarkastaneet tämän hyvää hallintotapaa koskevan selvityksen.

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n sisäisestä hallinnosta

Vallan- ja vastuunjako

Hallintotapaa koskevissa vaatimuksissa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti konsernin hallituksella on kokonaisvastuu hyvästä hallintotavasta koko konsernissa sekä konsernin rakenteen, liiketoiminnan ja riskien kannalta asianmukaisten hallintotapaa koskevien periaatteiden varmistamisesta. Konsernin hallituksen on harkittava kaikkien konsernin tytäryhtiöiden, mukaan lukien Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj, etua ja sitä, miten strategiat ja periaatteet palvelevat kunkin tytäryhtiön etua ja koko konsernin etua pitkällä aikavälillä.

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n hallinnosta ja valvonnasta vastaavat osakkeenomistajat (yhtiökokouksessa), sekä hallitus ja toimitusjohtaja ulkoisten määräysten, yhtiöjärjestyksen ja hallituksen vahvistamien sisäisten ohjeiden mukaisesti.

Yhtiökokous

Kiinnitysluottopankki on Nordea Bank AB:n (publ) kokonaan omistama tytäryhtiö. Korkein päätöksentekolin on yhtiökokous, jossa osakkeenomistajat käyttävät äänioikeuttaan. Yhtiökokouksissa päätetään muun muassa tilinpäätöksestä, osingosta, hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien valinnasta sekä hallituksen jäsenille ja tilintarkastajille maksettavista palkkioista.

Hallitus

Kiinnitysluottopankin hallitus vastaa yhtiön hallinnosta, sen toiminnan järjestämisestä asianmukaisella tavalla ja Kiinnitysluottopankin edustamisesta. Kiinnitysluottopankin hallituksessa on tällä hetkellä seitsemän jäsentä, joista kaksi ei ole Nordea-konsernin palveluksessa. Yhtiöjärjestyksen mukaisesti hallituksessa on oltava vähintään kolme ja enintään seitsemän jäsentä. Hallitus nimittää hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

1. syyskuuta 2017 saakka Kiinnitysluottopankin hallituksen jäseniä olivat Topi Manner (puheenjohtaja), Hanna-Maria Heikkinen, Riikka Laine-Tolonen, Ola Littorin, Nina Luomanen, Jussi Mekkonen ja Markku Pehkonen.

1.–19. syyskuuta 2017 hallituksen jäseniä olivat Markku Pehkonen (varapuheenjohtaja), Hanna-Maria Heikkinen, Riikka Laine-Tolonen, Ola Littorin, Nina Luomanen ja Jussi Mekkonen.

19. syyskuuta 2017 lähtien hallituksen jäseniä ovat olleet Petri Nikkilä (puheenjohtaja), Hanna-Maria Heikkinen, Nicklas Ilebrand, Riikka Laine-Tolonen, Ola Littorin, Nina Luomanen ja Markku Pehkonen.

Lisätietoa hallituksen jäsenistä annetaan Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n vuosikertomuksessa vuodelta 2017 kohdassa Johto ja tilintarkastajat sekä osoitteessa www.nordea.com.

Hallituksen jäsenten toimikautta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenten eläkeikä on 70 vuotta.

Hallituksen jäsenistä Hanna-Maria Heikkinen ja Markku Pehkonen ovat riippumattomia Kiinnitysluottopankista ja sen osakkeenomistajista. Petri Nikkilä (puheenjohtaja), Nicklas Ilebrand, Riikka Laine-Tolonen, Ola Littorin ja Nina Luomanen ovat Nordea-konsernin palveluksessa. Kukaan hallituksen jäsenistä ei osallistu Kiinnitysluottopankin päivittäiseen johtamiseen.

Hallitus vahvistaa hyväksymässään Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n työjärjestyksessä valtuutuksen toimia Kiinnitysluottopankin puolesta sekä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan välisen työnjaon.

Hallitus vastaa Kiinnitysluottopankin ja sen toiminnan järjestämisestä ja hallinnoinnista. Hallitus hoitaa Kiinnitysluottopankin asioita asianmukaisella ammattitaidolla ja huolellisuudella noudattaen lainsäädäntöä, yhtiöjärjestyksiä, kulloinkin voimassa olevaa työjärjestyksiä sekä konsernin hallituksen vahvistamia ohjeita, konsernijohtajan vahvistamia ohjeita ja Kiinnitysluottopankin hallituksen antamia sisäisiä ohjeita.

Hallituksen erityisenä velvollisuutena on

- a. määrittellä Kiinnitysluottopankin hallintorakenne
- b. varmistaa, että Kiinnitysluottopankin kirjanpidon ja taloudellisen tilanteen sisäinen valvonta on yleisesti riittävää
- c. hyväksyä riskistrategia ja muut strategiset tavoitteet sekä huolehtia siitä, että tavoitteiden ja strategian valvonta on luotettavaa
- d. nimittää ja irtisanoa toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen sekä valvoa, että toimitusjohtaja täyttää velvoitteensa
- e. määrittellä varainhankintaan liittyvät asiat
- f. päättää Kiinnitysluottopankin vuosikertomuksista ja osavuositarkastuksista ja julkaista ne
- g. seurata ja arvioida säännöllisesti Kiinnitysluottopankin taloudellista tilannetta ja riskejä
- h. kutsua koolle varsinainen yhtiökokous ja valmistella käsiteltävät asiat.

Hallitus on hyväksynyt periaatteet, joiden mukaan hallituksen kokoonpanoa monipuolistetaan. Kun Kiinnitysluottopankin hallitus valitsee uusia jäseniä, huomioon otetaan seuraavat seikat:

Yksittäisen jäsenen ja koko hallituksen koulutustausta, osaaminen, ammattitaito ja kokemus ovat riittävän monipuoliset erilaisten näkemysten ja kokemusten esittämiseksi. Hallituksen sukupuoli-, ikä- ja syntyperäjakauma on riittävän monipuolinen erilaisten näkemysten ja kokemusten esittämiseksi.

Sukupuolten välistä tasa-arvoa edistetään, kun hallitukseen nimitetään jäseniä.

Hallituksen työskentely

Hallituksella oli 15 kokousta vuonna 2017. Neljä kokousta pidettiin Helsingissä. Loput 11 kokousta pidettiin per capsulam -kokouksina.

Kokouksiin osallistuminen vuonna 2017:

1.1.2017 – 1.9.2017

Topi Manner, puheenjohtaja	10/10
Jussi Mekkonen	10/10
Hanna-Maria Heikkinen	9/10
Riikka Laine-Tolonen	9/10
Ola Littorin	10/10
Nina Luomanen	10/10
Jussi Mekkonen	10/10

1.9.2017 – 19.9.2017

Markku Pehkonen, varapuheenjohtaja	1/1
Hanna-Maria Heikkinen	1/1
Riikka Laine-Tolonen	1/1
Ola Littorin	1/1
Nina Luomanen	1/1
Jussi Mekkonen	1/1

19.9.2017 – 31.12.2017

Petri Nikkilä, puheenjohtaja	4/4
Nicklas Ilebrand	4/4
Hanna-Maria Heikkinen	4/4
Riikka Laine-Tolonen	2/4
Ola Littorin	4/4
Nina Luomanen	3/4
Markku Pehkonen	3/4

Hallitus seuraa pankin strategiaa, taloudellista asemaa ja kehitystä sekä riskejä säännöllisesti. Taloudellisia tavoitteita ja strategiaa tarkastellaan vuosittain. Hallitus käsitteli vuonna 2017 esimerkiksi riskistrategiaan ja riskinottohalukkuuteen, rahanpesun estämiseen, sisäiseen valvontaan ja complianceen, kriisintarkastus suunnitelmiin sekä asuntolainamarkkinoihin ja vakuudellisten lainojen markkinoihin liittyviä asioita.

Hallituksen sihteerinä toimii Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n operatiivinen johtaja Tarja Ikonen.

Hallituksen valiokunnat

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n hallituksella on yksi valiokunta: tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunnan tehtäviin kuuluvat Suomen luottolaitostoinnasta annetussa laissa ja Kiinnitysluottopankin hallituksen hyväksymässä tarkastusvaliokunnan työjärjestyksessä mainitut asiat.

Tarkastusvaliokunnan jäseniä olivat 12. lokakuuta 2017 saakka Hanna-Maria Heikkinen (puheenjohtaja), Markku Pehkonen ja Satu Vartiainen. 12. lokakuuta 2017 lähtien tarkastusvaliokunnan jäseniä ovat olleet Hanna-Maria Heikkinen (puheenjohtaja), Nicklas Ilebrand ja Markku Pehkonen.

Sisäisen tarkastuksen johtaja, talousjohtaja ja Kiinnitysluottopankin ulkoinen tilintarkastaja ovat yleensä läsnä kokouksissa, ja heillä on oikeus osallistua keskusteluun mutta ei päätöksentekoon.

Enemmistön tarkastusvaliokunnan jäsenistä tulee olla riippumattomia Kiinnitysluottopankista ja sen osakkeenomistajista. Tarkastusvaliokunta auttaa hallitusta varmistamaan Kiinnitysluottopankin taloudellisen raportointiprosessin laadun ja tarkastaa tässä yhteydessä Kiinnitysluottopankin neljännesvuosittaisen taloudellisen raportoinnin sekä ulkoisten tilintarkastajien raportoinnit keskeiset asiat näiden tekemistä Kiinnitysluottopankin tilinpäätösten tarkastuksista. Tarkastusvaliokunta tarkastaa myös Kiinnitysluottopankin vuosi- ja osavuositilinpäätökset. Lisäksi tarkastusvaliokunta arvioi, toteuttaako johto tarvittavat korjaavat toimenpiteet oikea-aikaisesti korjatakseen puutteet taloudellisen raportoinnin sekä lakien, säännösten ja periaatteiden noudattamisen valvonnassa sekä muissa sisäisten ja ulkoisten tarkastajien tunnistamisissa asioissa. Tarkastusvaliokunnan tulee saada

ajantasaiset tiedot Kiinnitysluottopankin riskienhallintaa koskevista asioista. Tarkastusvaliokunta tarkastaa ulkoisen tilintarkastussuunnitelman. Lisäksi tarkastusvaliokunta arvioi keskusteluissa ulkoisen tilintarkastajan kanssa tämän riippumattomuuteen kohdistuvia uhkia ja toimia, joilla näitä uhkia minimoidaan ulkoisen tilintarkastajan dokumentaation mukaisesti. Tämän tarkoituksena on luoda ohjeistus ulkoisen tilintarkastajan sellaisten muiden palvelujen kuin tilintarkastuspalvelujen tuottamiseksi, joita sillä on lupa tarjota Kiinnitysluottopankille, ja valvoa tätä ohjeistusta. Lisäksi tarkastusvaliokunta tarkastaa vuosittain ulkoisen tilintarkastajan ilmoituksen tällaisista muista palveluista sekä arvioi ja varmistaa, että sisäiset ja ulkoiset tarkastajat vahvistavat vuosittain kirjallisesti puolueettomuutensa ja riippumattomuutensa. Tarkastusvaliokunta tarkastaa konsernin sisäisen tarkastuksen (Group Internal Audit) vuotuisen riskiarvion ja tarkastussuunnitelman sekä sisäisen tarkastuksen säännölliset raportit, mukaan lukien tarkastusloki. Tarkastusvaliokunta valmistelee ulkoisen tilintarkastajan valintaa ennen varsinaista yhtiökokousta ja tarkastaa vuosittain tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen. Tarkastusvaliokunnalla oli neljä kokousta vuonna 2017.

Toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja johtoryhmä

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:llä on toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen. Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n toimitusjohtaja on Thomas Miller ja hänen sijaisensa oli 15. toukokuuta 2017 saakka Tomi Ylöstalo. 15. toukokuuta 2017 lähtien toimitusjohtajan sijaisena on toiminut Tarja Ikonen.

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n toimitusjohtaja on muodostanut johtoryhmän, joka avustaa ja tukee häntä Kiinnitysluottopankin päivittäisen toiminnan johtamisessa. Johtoryhmään kuuluvat yhtiön toimitusjohtaja, talousjohtaja, kiinnitysluottotuotteista vastaava johtaja, operatiivinen johtaja, riskienhallintajohtaja ja Compliance Officer. Riskienhallintajohtaja ja Compliance Officer ovat johtoryhmän jäseniä, mutta he eivät osallistu liiketoimintaa koskevien päätösten tekoon. Heidän tehtävänsä on varmistaa, että riskit otetaan huomioon liiketoimintaa koskevien päätösten teossa, mutta vastuu riskeistä on liiketoiminnalla.

Sisäisen valvonnan prosessit

Hallitus vastaa siitä, että käytössä on riittävät ja tehokkaat sisäisen valvonnan periaatteet, ja valvoo niitä.

Sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että toiminta on tehokasta, että riskit tunnistetaan riittävästi ja että niitä mitataan ja vähennetään riittävästi, että liiketoimintaa harjoitetaan harkiten, että hallinnolliset ja kirjanpitoa koskevat menettelytavat ovat luotettavat, että taloudellinen ja muu (niin sisäinen kuin ulkoinen) raportointi on luotettava ja että lakeja, määräyksiä, valvontaviranomaisen vaatimuksia, Nordea-konsernin sisäisiä sääntöjä sekä yhtiökohtaisia sisäisiä ohjeita noudatetaan.

Sisäinen valvonta on Kiinnitysluottopankin hallituksen, ylimmän johdon, riskienhallintayksiköiden ja muun henkilöstön toteuttama prosessi. Sisäisellä valvonnalla luodaan edellytykset, jotka auttavat koko organisaatiota tehostamaan sisäistä valvontaa ja pitämään sen laadun korkeana. Tukena ovat muun muassa selkeät määritelmät, roolit ja vastuualueet sekä yhtenäiset työkalut ja menettelytavat.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan roolit ja vastuualueet on jaettu kolmeen puolustuslinjaan. Ensimmäisessä puolustuslinjassa Kiinnitysluottopankki ja konsernitoiminnot vastaavat liiketoiminnasta riskirajojen ja riskinotahalukkuuden sekä sisäisen valvonnan periaatteiden mukaisesti.

Riskienhallinta

Valvontatoiminnot ovat toinen puolustuslinja. Ne vastaavat sisäisen valvonnan periaatteiden ylläpidosta sekä periaatteiden mukaisten ohjeiden ja menettelytapojen käyttöönoton seurannasta.

Riskienhallintajohtaja

Kiinnitysluottopankilla on riskienhallintajohtaja. Riskienhallintajohtaja on toisen puolustuslinjan riippumaton riskienhallintatoiminto Kiinnitysluottopankissa. Riskienhallintajohtaja antaa kokonaiskuvan Kiinnitysluottopankin kaikista riskeistä hallitukselle ja varmistaa riskienhallinnan koordinoinnin sekä riittävän riskienvalvonnan juridisessa yksikössä. Riskienhallintajohtaja raportoi myös Group Risk Management and Control -yksikölle, joka vastaa kaikkien riskien tunnistamisesta, mittaamisesta, seurannasta ja raportoinnista Nordea-konsernissa.

Compliance

Group Compliance -yksikön vastuulla on varmistaa ja valvoa, että sisäisiä ja ulkoisia sääntöjä noudatetaan, ja laatia periaatteet ja prosessit, joilla hallitaan compliance-riskejä ja varmistetaan, että sääntöjä noudatetaan. Yksikön vastuulla on tuottaa muita kuin taloudellisia riskejä koskevan sisäisen valvonnan periaatteet, suunnitella niihin liittyvät prosessit ja laatia niihin liittyvät sisäiset säännöt. Toinen puolustuslinja vastaa muun muassa riskeihin liittyvien asioiden (kuten sisäisten sääntöjen ja määräysten noudattamisen) tunnistamisesta, arvioinnista, seurannasta, valvonnasta ja raportoinnista.

Kiinnitysluottopankki on ulkoistanut compliance-toimintansa Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliikkeen Personal Banking Compliance -organisaatiolle. Compliance-organisaatiolla on kokonaisvastuu Kiinnitysluottopankin compliance-riskien valvonnan koordinoinnista, asianmukaisten compliance-riskiarvioiden laatimisesta ja seurannasta, compliance-toiminnan suunnittelusta ja compliance-riskejä koskevasta raportoinnista. Yhtiön Compliance Officer raportoi säännöllisesti Kiinnitysluottopankin toimitusjohtajalle ja raportit merkittävistä compliance-toimintaan liittyvistä havainnoista toimitetaan myös Kiinnitysluottopankin hallitukselle.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on hallituksen valtuuttama riippumaton toiminto. Tarkastusvaliokunta vastaa sisäisen tarkastuksen ohjauksesta ja arvioinnista Kiinnitysluottopankissa. Sisäisen tarkastuksen johtaja raportoi funktionaalisesti hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle ja hallinnollisesti toimitusjohtajalle.

Sisäisen tarkastuksen tarkoitus on tukea hallitusta Kiinnitysluottopankin varojen, maineen ja vastuullisuuden suojaamisessa. Sisäinen tarkastus tekee näin arvioimalla, onko kaikki merkittävät riskit tunnistettu, ovatko johto ja riskitoiminnot raportoineet niistä asianmukaisesti hallitukselle, tarkastusvaliokunnalle ja ylimmälle johdolle ja valvotaanko kaikkia merkittäviä riskejä riittävästi. Lisäksi sisäinen tarkastus kannustaa ylintä johtoa parantamaan hallinnon, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehokkuutta.

Sisäinen tarkastus ei osallistu konsultointitehtäviin, ellei tarkastusvaliokunta anna sille muita ohjeita.

Sisäinen tarkastus kattaa konsernin koko toiminnan ja sen kaikki yksiköt. Sisäinen tarkastus tekee riskiperusteisen päätöksen siitä, mitkä sen kattamat osa-alueet sisällytetään konsernin hallituksen hyväksymään tarkastussuunnitelmaan. Kun Nordea-konsernin tarkastussuunnitelma on hyväksytty, sisäinen tarkastus laatii Kiinnitysluottopankin tarkastussuunnitelman ja Kiinnitysluottopankin hallitus hyväksyy sen.

Sisäinen tarkastus toimii riippumattomana määritellään sisäisen tarkastuksen laajuutta, suorittaessaan tarkastustyötä ja kertoessaan sen tuloksista. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että sisäisellä tarkastuksella on valtuudet tehdä finanssivalvontaviranomaisille ilmoitus mistä tahansa asiasta ilman lisähyväksyntää. Sisäisen tarkastuksen johtajalla on rajoittamaton yhteys toimitusjohtajaan ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaan, ja hänen tulisi tavata tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaa epämuodollisesti ja muodollisesti vuoden kuluessa myös siten, ettei ylin johto ole läsnä. Sisäisellä tarkastuksella on valtuudet tehdä kaikki tutkimukset ja hankkia kaikki tiedot, jotka se tarvitsee tehtäviensä suorittamiseksi. Tähän sisältyvät muun muassa riittävät oikeudet käyttää aina tarvittaessa organisaation asiakirjoja, järjestelmiä ja tiloja sekä keskustella henkilöstön kanssa. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus osallistua tarvittaessa muun muassa hallituksen valiokuntien ja ylimmän johdon kokouksiin ja tarkkailla niitä.

Sisäpiiriläisten hallinnointi

Nordea-konserni ja Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj ovat lakien ja määräysten mukaisesti ottaneet käyttöön ohjeet, jotka koskevat sisäpiiritiedon käsittelyä ja kaupankäyntiä Nordean arvopapereilla.

Johtavat toimihenkilöt

Kiinnitysluottopankin hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen hoitavat Kiinnitysluottopankin johtotehtäviä, joten heidät luokitellaan johtaviksi toimihenkilöiksi.

Muita johtavassa asemassa olevia henkilöitä, jotka luokitellaan johtaviksi toimihenkilöiksi, ovat Kiinnitysluottopankin johtoryhmän jäsenet Group Compliance Officerin erillisen päätöksen ja ilmoituksen mukaisesti. Sama koskee myös muita Kiinnitysluottopankin johtotehtävissä tai muissa vastaavissa vakituisissa tehtävissä toimivia henkilöitä, joilla on valtuudet tehdä yhtiön tulevaan kehitykseen ja liiketoiminnan näkyviin vaikuttavia liikkeenjohdollisia päätöksiä, silloin kun tehtävään normaalisti liittyy Kiinnitysluottopankin liikkeeseen laskemien vakuudellisten joukkolainojen hintaan mahdollisesti vaikuttavan julkistamattoman tiedon saanti.

Sisäpiirilistat

Group Compliance Officer tunnistaa henkilöt, jotka saavat asemansa tai tehtävänsä perusteella käyttöönsä Kiinnitysluottopankkia koskevaa sisäpiiritietoa säännöllisesti tai satunnaisesti ja jotka sen vuoksi on lisättävä tietyille sisäpiirilistalle. Lisäksi Group Compliance Officer ilmoittaa asiasta asianomaisille henkilöille. Tällaisten henkilöiden on erikseen kirjallisesti toimit ja tehtävät, jotka liittyvät heidän asemaansa sisäpiiriläisinä. Vahvistuksesta on myös käytävä ilmi, että he ovat tietoisia seuraamuksista, joita sisäpiirikaupankäynnistä ja sisäpiiritiedon lainvastaaisesta levittämisestä voi aiheutua.

Työntekijät, jotka saavat Kiinnitysluottopankkiin liittyvää sisäpiiritietoa hankkeen tai transaktion yhteydessä tai osana laillista rooliaan, on lisättävä tapauskohtaiselle sisäpiirilistalle. Sisäpiiritietoa sisältävää hanketta tai käsittelevää yksikköä vetävän henkilön on aina arvioitava, tarvitaanko tapauskohtainen sisäpiirilista, ja raportoitava tapaus yksikön Compliance Officerille.

Kaupankäynti Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n liikkeeseen laskemilla arvopapereilla

Johtavat toimihenkilöt voivat käydä kauppaa Kiinnitysluottopankin liikkeeseen laskemilla arvopapereilla vain Kiinnitysluottopankin osavuosikatsausten tai vuosikertomuksen julkistamista seuraavan kahden viikon jakson aikana. Kahden viikon jakso ("kaupankäynti-ikkuna") alkaa osavuosikatsauksen tai vuosikertomuksen julkaisemista seuraavana päivänä. Kaupankäyntirajoitus on siis voimassa julkistamispäivänä.

Aina kun johtavalla toimihenkilöllä on Kiinnitysluottopankkia koskevaa sisäpiiritietoa, hän ei saa käydä kauppaa. Muiden rahoitusvälineiden osalta yllä mainitut johtavat toimihenkilöt noudattavat yhden kuukauden ns. lyhyen kaupankäynnin kieltoa.

Selvitys vuoden 2017 tilinpäätökseen liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien tärkeimmistä ominaisuuksista

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj on osa Nordea-konsernia. Taloudelliseen raportointiin liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät ovat samat koko Nordeassa. Taloudellisen raportoinnin prosessit ovat Nordeassa täysin integroidut. Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n hallitus seuraa taloudellista raportointia ja riskien raportointia Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n tasolla ja on käsitellyt riskiraportit Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n tasolla. Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj noudattaa konsernin sisäisiä sääntöjä ja muita ohjeita soveltuvin osin.

Taloudelliseen raportointiin liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät on suunniteltu antamaan riittävä varmuus taloudellisen raportoinnin luotettavuudesta ja tilinpäätöksen valmistelusta ulkoisiin tarkoituksiin yleisesti hyväksytyjen tilinpäätösperiaatteiden, sovellettavien lakien ja säännösten sekä muiden pörssiyhtiöitä koskevien vaatimusten mukaisesti. Sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvät toimet ovat osa Nordean suunnitteluprosesseja ja resurssien kohdennusprosesseja. Nordean taloudelliseen raportointiin liittyvään sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan sovelletaan COSO-mallia jäljempänä esitetyllä tavalla.

Valvontaympäristö

Valvontaympäristö muodostaa Nordean sisäisen valvonnan perustan ja perustuu Nordea Bank AB:n (publ) hallituksen ja konsernin johtoryhmän luomiin arvoihin ja kulttuuriin sekä organisaatorakenteeseen. Roolit ja vastuut ovat selkeät.

Selkeä ja läpinäkyvä organisaatorakenne on tärkeä valvontaympäristön kannalta. Nordean liiketoimintarakenteen tavoitteena on tukea yleistä strategiaa pitämällä yllä liiketoiminnan vahvaa virettä ja täyttämällä kasvaneet pääomaan ja likviditeettiin kohdistuvat vaatimukset. Liiketoimintaa ja organisaatiota kehitetään jatkuvasti.

Taloudellisen raportoinnin sisäisessä valvonnassa selkeät roolit ja vastuut ovat olennaisia. Liiketoiminta-alueiden vastuuyksiköt ja konsernin taloushallinto (Group Finance & Treasury) ovat vastuussa riskienhallinnasta. Riskienhallintatoiminto tukee konsernin talousjohtajaa huolehtimalla konserninlaajuisesta valvonnasta (tunnetaan Nordeassa nimellä Accounting Key Controls, AKC) riskienhallinnan periaatteiden mukaisesti. Tämä kattaa riskien valvonnan ja riskien tunnistamisprosessin, joka perustuu laajalti varsinaiseen liiketoimintaan ja käytössä oleviin tilinpäätösprosesseihin. Group Risk Management and Control -yksikön alaisuuteen on perustettu riippumaton riskienvalvontayksikkö, joka vastaa taloudelliseen raportointiin liittyvien riskien tunnistamisesta, valvonnasta ja raportoinnista. Lisäksi sisäinen tarkastus toimittaa konsernin hallitukselle arvion hallintoon, riskienhallintaan ja valvontaan liittyvien prosessien yleisestä tehokkuudesta.

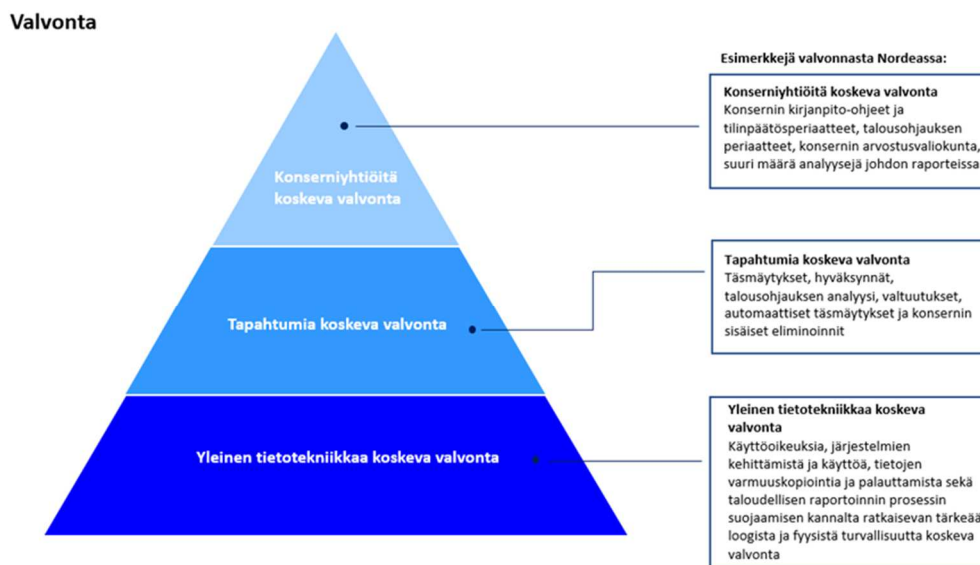
Kiinnitysluottopankissa talousjohtaja vastaa AKC-valvonnasta, joka kattaa riskien valvonnan ja riskien tunnistamisprosessin. Kiinnitysluottopankin riskienhallintojohtaja on riskienhallinnan riippumaton toinen puolustuslinja Kiinnitysluottopankissa ja vastaa taloudelliseen raportointiin liittyvien riskien tunnistamisesta, valvonnasta ja raportoinnista. Kolmas puolustuslinja on konsernin sisäinen tarkastus, joka toimittaa Kiinnitysluottopankin hallitukselle arvion hallintoon, riskienhallintaan ja valvontaan liittyvien prosessien yleisestä tehokkuudesta.

Riskien arviointi

Konsernin hallitus vastaa Nordean riskilimiiteistä ja niiden seurannasta. Riskienhallinta on olennainen osa liiketoimintaa, ja liiketoimintaorganisaatiolla on päävastuu taloudelliseen raportointiin liittyvien riskien arvioinnista. Riskien arvioinnin tekeminen lähellä liiketoimintaa lisää mahdollisuuksia tunnistaa keskeiset riskit. Laatua halli-

taan siten, että keskitetyt toiminnot määräävät säännöissä, milloin ja miten nämä arvioinnit tehdään. Esimerkkeinä vähintään kerran vuodessa toteutettavasta riskien arvioinnista voidaan mainita muutoksiin liittyvä laatu- ja riskianalyysi sekä riskien itsearvioinnit.

Luotettavaan taloudelliseen raportointiin liittyvien riskien arviointiin sisältyy olennaisia virheitä koskevien riskien tunnistaminen ja analysointi. Nordean taloudelliseen raportointiin liittyvien riskien valvonta keskittyy sellaisiin riskeihin ja prosesseihin, jotka voivat aiheuttaa olennaisia virheitä taloudellisessa raportoinnissa. Tällä tarkoitetaan virheitä, joiden laajuus on olosuhteet huomioon ottaen sen kaltainen, että henkilö, joka luottaa raportoituihin lukuihin, muuttaisi arviotaan, jos virhe korjattaisiin. Järjestelmällisillä riskienarviointimenetelmillä määritellään ne yksiköt, sijaintipaikat ja prosessit, joissa voi esiintyä taloudelliseen raportointiin liittyvien olennaisien virheiden riski ja joita on siksi seurattava AKC-järjestelmän mukaan, jotta voidaan kohtuudella varmistaa Nordean ulkoisen taloudellisen raportoinnin luotettavuus.

Nordeassa yksikön johtajalla on päävastuu yksikön toimintaan ja taloudellisen raportoinnin prosesseihin liittyvien riskien hallinnasta. Vastuun hoitamisessa ovat tukena lähinnä konsernin kirjanpito-ohjeet ja tilinpäätösperiaatteet (Group Accounting Manual), talousohjauksen periaatteet (Financial Control Principles) ja erilaiset hallintoelimet, kuten konsernin arvostusvaliokunta (Group Valuation Committee). Kirjanpito-ohjeisiin ja tilinpäätösperiaatteisiin sisältyy kaikkien yksiköiden käytössä oleva raportoinnin perusohjeisto, jonka tarkoitus on varmistaa Nordean periaatteiden yhdenmukainen käyttö ja koordinoitu tilinpäätösraportointi. Sisäisen valvonnan perusperiaatteet Nordeassa ovat työnjako ja kaksinkertaisen tarkastamisen periaate hyväksyttäessä esimerkiksi tapahtumia ja valtuutuksia.

AKC-valvonnan rakenne perustuu siihen, että tunnistetaan tapahtumien tasolla tehtäviä tarkistuksia (Transaction Level Controls, TLC) analysoimalla riskit ylitason prosessien pohjalta ja huomioimalla tuotteen koko elinkaari. Kun tarkistuksista on päätetty, tehdään analyysi, jonka pohjalta päätetään, mihin järjestelmiin/sovelluksiin sovelletaan AKC:tä, jossa käytetään tiettyjä IT General Control -tarkistuksia. Analyysillä pyritään saamaan valvonnan piiriin ne merkittävät järjestelmät, joihin liittyy riski tietojen korruptoitumisesta ilman, että se huomataan TLC-prosessissa.

Taloudellisen tuloksen yksityiskohtainen analyysi sisältyy johdon raportointiprosessiin, jonka laadun varmistaminen on yksi raportointiprosessin tärkeimmistä valvontamekanismeista. Toinen tärkeä valvontaan liittyvä osa-alue on täsmätykset, joiden laatua Nordea pyrkii jatkuvasti parantamaan.

Tiedotus ja viestintä

Konsernin taloushallinto (Group Finance & Treasury) vastaa siitä, että konsernin kirjanpito-ohjeet ja tilinpäätösperiaatteet sekä talousohjauksen periaatteet ovat ajan tasalla ja että muutoksista tiedotetaan asianomaisille yksiköille. Näihin asiakirjoihin sisältyvät säännöt sisällytetään asianomaisten yksiköiden ohjeisiin ja toimintamalleihin. Konsernin taloushallinnon (Group Finance & Treasury) kirjanpitoasiantuntijat tiedottavat jatkuvasti kirjanpidosta vastaaville henkilöille ja controllereille muutoksista Nordean toimintaan vaikuttavissa nykyisissä ja uusissa säännöissä ja määräyksissä.

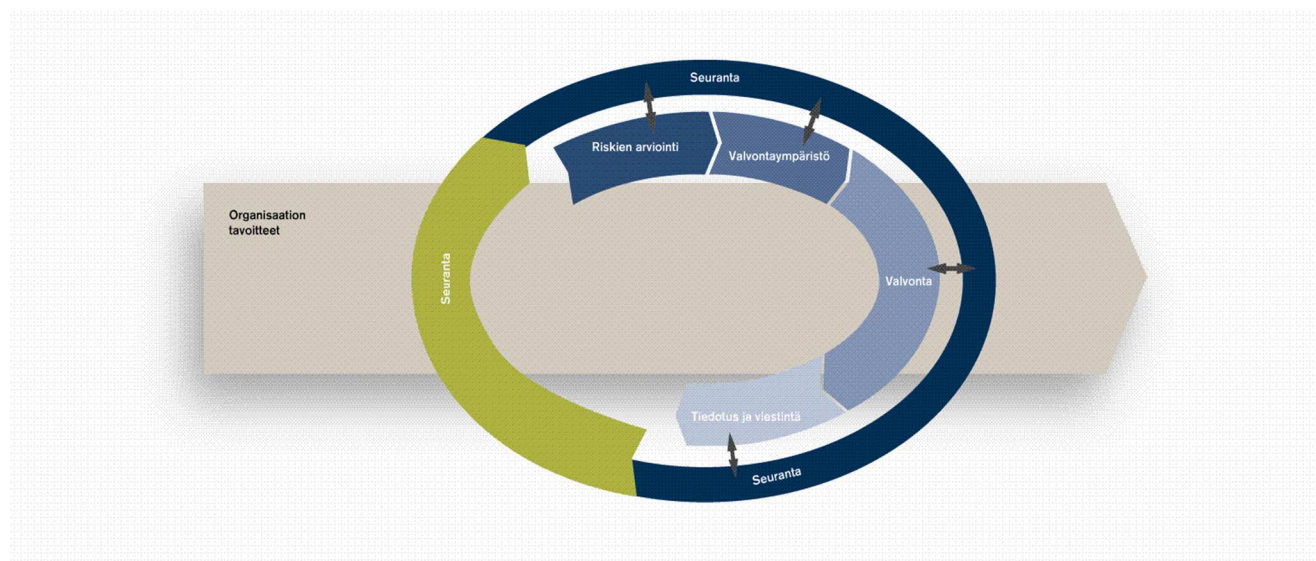
Tärkeintä markkinoille ilmoitettavissa taloudellisissa tiedoissa on se, että tiedot ovat oikein, asianmukaisia, johdonmukaisia, luotettavia ja ajankohtaisia. Tiedot julkistetaan nopeasti ja yhdenvertaisesti.

Nordea tekee yhteistyötä asianmukaisten asiantuntijoiden kanssa varmistaakseen, että taloudellisen raportoinnin tavoitteet täyttyvät. Nordea osallistuu aktiivisesti erilaisten kansallisten elinten toimintaan. Tällaisia elimiä ovat muun muassa finanssivalvontaviranomaisten ja keskuspankkien perustamat elimet ja rahoituslaitoksille tarkoitetut yhdistykset.

AKC-raportointi tuottaa yhtiön johdolle eri organisaatiotasolla tietoa tunnistettujen AKC-tarkistusten kehityksestä ja arvioinnista. Tieto annetaan Process Owner- ja Management Dashboard -raporteissa, joissa esitetään yhteenveto arvioinnin tuloksista ja korkean riskin osa-alueista. Koska Kiinnitysluottopankin toiminta on täysin integroitu Nordea-konsernin toimintaan, AKC-raportointi koskee myös Kiinnitysluottopankkia. AKC-raportit toimitetaan yhtiön talousjohtajalle ja riskienhallintajohtajalle neljännesvuosittain.

Seuranta

Nordeassa on määritelty prosessi, jolla on tarkoitus varmistaa onnistunut taloudellisen raportoinnin laadun tarkkailu ja mahdollisten puutteiden seuranta. Tämä interaktiivinen prosessi pyrkii kattamaan kaikki COSO-malliin sisältyvät tekijät ja sitä voidaan kuvata näin:

Riskien ja valvonnan itsearviointiin sisältyy taloudellisen raportoinnin sisäisen valvonnan laadun tarkkailu ja mahdollisten puutteiden seuranta. Itsearviointi on osa vuotuista konsernin operatiivisten riskien ja compliance-riskien kartoitusta, joka toimitetaan Nordea Bank AB:n (publ) konsernijohtajalle konsernin johtoryhmässä, hallituksen riskivaliokunnalle ja hallitukselle.

Nordea Bank AB:n (publ) hallituksella, hallituksen tarkastusvaliokunnalla ja hallituksen riskivaliokunnalla sekä sisäisellä tarkastuksella on tärkeä rooli koko Nordea-konsernin taloudellista raportointia koskevan sisäisen valvonnan seurannassa. Vastaavasti Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n hallituksella ja hallituksen tarkastusvaliokunnalla on tärkeä rooli Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n taloudellista raportointia koskevan sisäisen valvonnan seurannassa.

Konsernin taloushallinto (Group Finance & Treasury) laatii myös erityisen, neljännesvuosittain annettavan taloudellisen raportoinnin sisäistä valvontaa koskevan raportin konsernin talousjohtajalle. Raportissa käsitellään riskienhallintaa ja korkeariskisiä osa-alueita. Group Risk Management and Control -yksikön riippumaton riskienvalvontatoiminto raportoi erityisesti taloudelliseen raportointiin liittyvistä riskeistä hallituksen tarkastusvaliokunnalle sekä konsernijohtajalle konsernin johtoryhmässä neljännesvuosittain.

Tilintarkastajat

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokous valitsee vuodeksi kerrallaan yhtiölle tilintarkastajan. Kiinnitysluottopankin tilintarkastajat valittiin Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa 9. maaliskuuta 2017. Tilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö.

Nykyinen tilintarkastaja:

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Päävastuullinen tilintarkastaja
Juha Wahlroos
KHT

Ulkoiset tilintarkastajat eivät ole tarkastaneet tätä hyvää hallintotapaa koskevaa selvitystä, eikä se ole osa virallista tilinpäätöstä.

Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj

Satamaradankatu 5, Helsinki

00020 NORDEA

Puh: +358 9 1651

www.nordea.com